

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA
O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI**

**S.B.BAQOYEV, A.N.ZULFIQOROV,
A.R.RAYIMOV, R.R.RAXMONOV**

ZOOLOGIYA FANIDAN TEST TOPSHIRIQLARI

(O`quv-uslubiy qo`llanma)

**“Durdona” nashriyoti
Buxoro, 2017-yil**

28.6в6

3-79

Зоология фанидан тест топшириқлари [Матн] / С. Бақоев [ва бошқ.]. - Бухоро : Durdona, 2017. - 136 б.

КБК 28.6в6

О`quv – uslubiy qo`llanmada uzviylashtirilgan Davlat ta`lim standarti va o`quv dasturi (biologiya, zoologiya) talablariga mos keladigan zoologiya fanidan (7 sinf) 1343 ta test topshiriqlari va ularning to`g`ri javoblari keltirilgan .

О`quv – uslubiy qo`llanma maktab , akademik litsey, kasb-hunar kollejlarida ta`lim olayotgan o`quvchilar va biologiya fani o`qituvchilari uchun mo`ljallangan bo`lib, u o`quvchilarni har bir mavzudan olgan bilimlarini chuqurlashtirishga va bilimini mustahkamlashga yordam beradi.

Mas`ul muharrir:

b.f.n. dotsent. B.B.Toxirov

Taqrizchilar:

N.E.Rashidov - BuxDU biologiya kafedrası dotsenti

O.I. Jabborova – Buxoro Davlat Tibbiyot instituti Gistologiya va tibbiy biologiya kafedrası dotsenti

Buxoro davlat universiteti Tabiiy fanlar fakultetining 2017 yil 27-fevraldagi 6-ilmiy kengashida ko`rib chiqildi va nashrga tavsiya etildi.

ISBN 978-9943-4900-8-6

MUNDARIJA

So`z boshi	4
I- BOB. Hayvonlar to`g`risida umumiy ma`lumot	5-8
II-BOB. Bir hujayralilar, ya`ni sodda hayvonlar	8-17
III-BOB. Ko`p hujayrali hayvonlar : Bo`shliqchlilar tipi	17-24
IV- BOB. 4.1.Yassi chuvalchanglar tipi	24-32
4.2. To`garak chuvalchanglar tipi	33-37
V- BOB. Halqali chuvalchanglar tipi	38-41
VI-BOB. Mollyuskalar tipi	41-47
VII-BOB. Bo`g`imoyoqlilar tipi	47
7.1. Qisqichbaqasimonlar sinfi	47-51
7.2. O`rgimchaksimonlar sinfi	51-56
7.3. Hasharotlar sinfi	56-72
VIII- BOB. Xordalilar tipi	72
8.1. Lansetnik sinfi	72-76
8.2. Baliqlar	76-88
8.3. Suvda ham quruqlikda yashovchilar sinfi	88-94
8.4. Sudralib yuruvchilar sinfi	94-100
8.5. Qushlar sinfi	101-115
8.6. Sutmizuvchilar sinfi	115-128
IX- BOB. Yer yuzida hayvonot dunyosining evolutsiyasi	128-130
Testlarni yechish va javoblarni tekshirish uchun tavsiya qilinadigan adabiyotlar	131
Test topshiriqlarining to`g`ri javoblari	

SO`Z BOSHI

Umumiy o`rta ta`lim maktablarida “Zoologiya” fanining o`qitilishi, uning o`quvchilar tomonidan o`rganilishi, o`zlashtirilishining samarali bo`lishini ta`minlashda o`quv adabiyotlarining (darslik, qo`llanma, yordamchi o`quv-uslubiy ishlar) O`zbekiston Respublikasida amal qilayotgan uzviylashtirilgan Davlat ta`lim standarti va o`quv dasturi (Toshkent, 2010) talablari asosida ishlab chiqilishi, yozilishi muhim ahamiyatga ega. Ta`kidlash lozimki, hozirgi vaqtda mamlakatimiz ta`lim tizimida bu sohada ancha ijobiy ishlar amalga oshirildi. Ammo davr talabi o`quvchilarni mustaqil bilim olishi, fikr yuritishi imkoniyatlarini yana ham kengaytirish, chuqurlashtirishni taqozo etmoqda.

Shu holatni inobatga olgan holda “Zoologiya fanidan test topshiriqlari” o`quv-uslubiy qo`llanmasi tayyorlandi. Bu qo`llanmada biologiya fanining zoologiya qismi uchun DTSda keltirilgan uzviylikka rioya qilib fan doirasidagi mavzular, bo`limlar oddiydan murakkabga tomon tamoyili asosida joylashtirildi va unga 1350 ta test topshiriqlari kiritildi. Testlarni tuzishda ular turli manba`lardan tanlanganda mahalliy sharoitga mos keladiganlariga ko`proq e`tibor berildi.

O`quv-uslubiy qo`llanmadan biologiya fani o`qituvchilari, repetitorlar, talabalar, kasb-hunar kollejlari, akademik litseylar, umumiy o`rta ta`lim maktabi o`quvchilari, hamda biologiyaga (zoologiya) qiziquvchilar, abituriyentlar, mustaqil o`rganuvchilar ham foydalanishi mumkin.

Zoologiya bo`yicha nazariy bilimlarni puxta o`zlashtirishda, uni amaliy faoliyat bilan bog`lashda, u yoki bu mavzu, zoologik obekt tushuncha, hodisa, jarayonlarni tushunish bo`yicha mustaqil fikr yuritish, layoqatini rivojlantirishda fanni o`zlashtirishda tayanch, xususiy kompetensiyalarni shakllantirishda mazkur o`quv-uslubiy qo`llanma yordam berishi mumkin.

O`qituvchilar fan bo`limlari, mavzulari bo`yicha tarqatma materiallarni qisqa vaqt ichida tayyorlashlari, ulardan dars davomida, darsdan, sinfdan, maktabdan tashqari o`tkaziladigan tadbirlarda foydalanishlari ham mumkin.

O`quv-uslubiy qo`llanma oxirida unda kiritilgan barcha test topshiriqlarining to`g`ri javoblari ham keltirilgan bo`lib, qo`llanmadan foydalanuvchilar uchun o`ziga xos ilmiy-uslubiy ahamiyatga ega.

I BOB. Hayvonlar to`g`risida umumiy ma`lumot.

1. O`rta Osiyo hududida tarqalgan bo`lib boshqa hududlarda deyarli uchramaydigan hayvonlar ?

1) orol bakra balig`i 2) soxtakurak burun baliq 3) yevropa turi 4) turkiston agamasi 5) turkiston gekkoni 6) zubr 7) bizon 8) qum bo`g`ma iloni 9) ingichka barmoqli qo`shoyoq 10) ko`k sug`ur 11) tarpan 12) xongul

A) 1,2,3,4,5,6,7.

B) 1,2,4,5,8,9,10.

C) 2,10,9,11,12.

D) 8,7,6,5,11.

2. Zoologiyaga oid eng qadimgi asarlarni eramizdan 4 asr oldin yozgan olim ?

A) Rim olimi Klavdiy Galen.

B) Rim olimi Lukretsiy Kar.

C) Yunon olimi Arastu.

D) Yunon olimi Empedokl

3. Mikroskopda ko`rinadigan hayvonlarni kashf etgan olim ?

A) K Linney.

B) Jorj Kyuve

C) Anton Levenguk.

D) Karl Ber

4. K. Linney ... ?

A) hayvonlarni o`rganish asosida evolutsion ta`limotni yaratdi.

B) hayvonlarning tur, urug`, turkum va sinflarga ajratib o`rganishini taklif qildi.

C) hayvonlarning embrional rivojlanishini o`rgangan.

D) qazilma holdagi organizmlarni o`rgandi.

5. Ch. Darvin ... ?

A) hayvonlarni o`rganish asosida evolutsion ta`limotni yaratdi.

B) hayvonlarni embrional rivojlanishini o`rgangan.

C) hayvonlar ekologiyasini o`rganishni boshlab bergan.

D) umurtqali hayvonlarni o`rgangan.

6. Umurtqasiz hayvonlarni o`rganishga o`z hissasini qo`shgan O`zbekistonlik olimlar ?

1) I.M.Isayev 2) T.J.Zohidov 3) O.P.Bogdanov 4) A.M.Muhammadiyev

5) V.V.Yaxontov 6) A.T.To`laganov 7) D.N.Kashkarov 8) J.A.Azimov

9) J.H.Hamidov 10) M.A.Sultonov 11) S.N.Alimuhammedov

11) R.S.Muhamedov.

A) 1,4,5,6,7,8,10. B) 2,3,4,5,6,8,11. C) 3,4,6,11,10,9. D) 4,5,6,8,9,10.

7. Qaysi olimlarning tadqiqotlari Markaziy Osiyoda rishta, bezgak paraziti va leyshmaniya kabi parazit hayvonlarning butunlay tugatilishiga asos bo`ldi ?

A) D.N.Kashkarov, T.Z.Zokirov

B) L.M.Isayev, P.F.Borovski

C) T.Z.Zohidov, O.P.Bogdanov

D) S.N. Alimuhammedov, R.O.Olimjonov

8. Yer yuzida hayvonlarning qancha turi mavjud ?

A) 2,5 millionga yaqin.

B) 2 mlnga yaqin tur.

C) 500 mingga yaqin.

D) 1,5 mlnga yaqin tur.

9. Qanday hayvonlar parazit deyiladi ?

A) quruqlik havoda yashaydigan hayvonlar.

- B) yashil o`simliklar bilan oziqlanadigan.
 C) boshqa hayvonlarni yeydigan hayvonlar.
 D) odam va boshqa hayvon, o`simlik to`qimalarida yashaydigan organizmlar.
10. Suvda yashaydigan hayvonlarning gavdasi qanday tuzilgan ?
 A) suyri shaklda, oyoqlari yaxshi taraqqiy etgan.
 B) suyri shaklda, oyoqlari eshkakka aylangan.
 C) tanasi yumaloq, tanasi yaxshi taraqqiy etgan.
 D) oyoqlari belkurakka aylangan.
11. O`zbekistonda zoologiya fanining rivojlanishiga hissa qo`shgan olimlar ?
 1) Zokirov.Q.Z 2) Zohidov.T.Z 3) Muzaffarov.A.M 4) Azimov.J.A
 5) Saidov.J.K 6) Kashkarov.D.N 7) Yaxontov.V.V 8) To`laganov.A.T
 9) R.SMuhamedov 10) Sultonov.M.A
 A) 1,2,3,4,5,10. B) 2,4,6,7,8,10. C) 5,6,7,8,9,10. D) 1,4,3,6,7,8,9.
12. Hayvonlarning asosiy yashash muhitlarini ko`rsating ?
 1) tuproq 2) cho`l 3) dala 4) suv 5) tirik organizm 6) havo 7) o`rmon
 8) dengiz 9) quruqlik
 A) 1,4,5,6,9. B) 1,2,3,4,5. C) 6,7,8,9,4. D) 1,4,8,9,7,6.
13. Qaysi hayvonlar tabiiy sanitarlar deyiladi ?
 1) o`txo`r 2) parazit 3) suvni filtrlab oziqlanadigan 4) gullarni changlantiruvchi
 5) hayvonlar murdasi bilan oziqlanuvchi organizmlar 6) yovvoyi hayvonlar
 7) chiqindilar bilan oziqlanadigan 8) o`simliklar qoldiqlari bilan oziqlanadigan
 A) 1,2,3,4,5. B) 3,5,7,8. C) 2,6,5,8,7. D) 1,3,4,6,7,8.
14. Odam faoliyati tufayli qirilib ketgan hayvonlarni juftlab ko`rsating ?
 1) Stellerov sigiri 2) Yevropa turi 3) Tarpan 4) Zubr 5) Bizon 6) Jayron
 A) 1,2,6. B) 4,5,6. C) 1,2,3. D) 2,4,5.
15. Olimlar va ularning xizmatlarini juftlab ko`rsating ?
 1) Arastu 2) Levenguk 3) Linney 4) Darvin 5) Isayev 6) Zohidov
 a) hayvonlarni klassifikatsiyasini ishlab chiqdi b) umurtqali hayvonlarni o`rgandi
 c) bir hujayralilarni kashf etdi d) parazit hayvonlarni o`rgandi
 g) hayvonlarni o`rganishni boshlab berdi j) evolutsiya ta`limotini yaratdi
 A) 1-a, 2-b, 3-c, 4-d, 5-g, 6-j. B) 1-g, 2-c, 3-a, 4-j, 5-d, 6-b.
 C) 1-g, 2-b, 3-c, 4-j, 5-d, 6-b. D) 1-a, 2-b, 3-a, 4-j, 5-g, 6-b.
16. Hayvonlar guruhi bilan ularning yashash muhitiga moslanish xususiyatlarini juftlab yozing ?
 1) parazit 2) suv hayvonlari 3) tuproq hayvonlari 4) quruqlik hayvonlari
 a) gavdasi suyri shaklda b) oldingi oyoqlari kengaygan c) keyingi oyoqlari kuchli taraqqiy etgan
 d) yopishuv organlari rivojlangan
 A) 1-d, 2-a,3-b, 4-c. B) 1-a, 2-b, 3-c, 4-d.
 C) 1-d, 2-b, 3-b, 4-d. D) 1-b,2-c,3-d,4-b.
17. Hayvonlar va ularning ahamiyatini juftlab ko`rsating ?
 1) qon so`ruvchi 2) ko`rshapalaklar 3) arilar 4) yirtqich qushlar
 5) zararkunandalar a) gullarni changlatadi b) kemiruvchilarni qiradi c) kasallik tarqatadi
 d) qon so`ruvchi hasharotlarni qiradi j) hosilni kamaytiradi

- A) 1-c, 2-d, 3-a, 4-b, 5-j.   B) 1-d, 2-c, 3-a, 4-j, 5-b.
 C) 1-a, 2-c, 3-d, 4-j, 5-b.   D) 1-d, 2-a, 3-d, 4-b, 5-j.
18. Qaysi javoblar hayvonlarning o`simliklarga o`xshashligini ko`rsatadi ?
 1) hujayradan tuzilganligi 2) hujayra membranasi 3) hujayra po`sti yupqaligi
 4) yadrosining bo`lishi 5) organik moddalar bilan oziqlanishi 6) ko`pchiligi
 faol harakatlanishi 7) ko`pchilik o`xshash hujayralar organoidlari
 8) xloroplastlarining bo`lmasligi
 A) 1,4,7.   B) 1,2,3.   C) 3,4,5.   D) 6,7,8.
19. Hayvonlarning eng oliy, eng katta va eng kichik sistematik birligini ko`rsating ?
 A) hayvonot olami va turkum.   B) hayvonot olami va tur.
 C) tip, sinf, turkum.   D) tur va oila.
20. Hayvonot olami tiplari ketma-ketligi to`g`ri berilgan javobni toping ?
 1) sodda hayvonlar 2) yassi chuvalchanglar 3) bo`g`imoyoqlilar 4) halqali
 chuvalchanglar 5) mollyuskalar 6) to`garak chuvalchanglar 7) bo`shliqichlilar
 8) xordalilar
 A) 1,2,3,4,5,6,7,8   B) 1,3,5,2,4,6,8,7   C) 1,7,2,6,4,5,3,8.   D) 1,2,4,6,5,7,3,8.
21. Quyidagi javoblarning qaysi birida hayvonlar sistematikasi to`g`ri joylashtirilgan ?
 A) tur, avlod, oila, sinf, turkum, tip.   B) tur, avlod, oila, turkum, sinf, tip.
 C) tur, oila, avlod, turkum, sinf, tip.   D) tur, oila, avlod, sinf, turkum, tip.
22. Hayvonlar klassifikatsiyasida yaqin, o`xshash oilalarning qo`shilishi`dan hosil bo`ladigan taksanomik birlik qanday nomlanadi ?
 A) tur.   B) turkum.   C) sinf.   D) tip.
23. O`zbekistonda hayvonlar ekologiyasini o`rganishni boshlab bergan olim ?
 A) D.N.Kashkarov.   B) T.Z.Zohidov   C) K.Z.Zokirov.   D) A.T.To`laganov.
24. Qaysi javoblar epiteliy to`qima uchun xos ?
 1) qisqarish xususiyatiga ega 2) tolalardan tashkil topgan 3) zich joylashgan
 hujayralardan iborat 4) teri sirti va ichakning ichki yuzasini qoplab turadi
 5) silliq va ko`ndalang chiziqli tolalardan iborat 6) organizmni himoya qiladi
 7) biologik faol moddalar ishlab chiqaradi 8) harakatlanish vazifasini bajaradi
 A) 1,3,4,5.   B) 5,6,7,8.   C) 3,4,6,7.   D) 1,2,5,8.
25. Umurtqali hayvonlarni o`rganish sohasida katta tadqiqot olib borgan O`zbekistonlik olimlarni belgilang ?
 A) L.M.Isayev, P.F.Borovskiy.
 B) T.Z. Zohidov, O.P.Bogdanov.
 C) A.M.Alimhammedov, V.V.Yaxontov.
 D) A.T.To`laganov, D.N.Kashkarov.
26. Hayvonlar uchun xarakterli to`qimalarni toping ?
 1) mexanik 2) biriktiruvchi 3) o`tkazuvchi 4) muskul 5) nerv 6) epiteliy
 A) 2,4,5,6.   B) 1,2,3,6.   C) 1,2,5,7.   D) 1,4,5,7.
27. Qaysi javoblar o`simlikning hayvonlardan farqini ko`rsatadi ?
 1) hujayralardan tuzilganligi 2) hujayra qobig`i 3) yadrosining bo`lishi

4) hujayra shirasi bilan to'lgan vakuolaning bo'lishi 5) organik moddalar hosil qilishi 6) harakatsizligi 7) xloroplastlarning bo'lishi 8) geterotrof oziqlanishi
A) 1,2,3,4,5. B) 2,4,5,6,7. C) 1,2,4,6,8. D) 1,3,8,5,6.

28. Qaysi javoblar muskul to'qima uchun xos ?

1) qisqarish xususiyatiga ega 2) tolalardan tashkil topgan 3) zich joylashgan hujayralardan iborat 4) teri sirti va ichakning ichki yuzasini qoplab turadi 5) silliq va ko'ndalang chizikli tolalardan iborat 6) organizmni himoya qiladi 7) biologik faol moddalar ishlab chiqaradi 8) harakatlanish vazifasini bajaradi
A) 1,3,4,5. B) 5,6,7,8. C) 3,4,6,7. D) 1,2,5,8.

29. Qaysi javoblar biriktiruvchi to'qima uchun xos ?

1) hujayra va organlar oralig'ini to'ldirib turadi 2) yuldzisimon hujayralar va ular orasidagi moddalardan iborat 3) hujayralari o'simtalar hosil qiladi 4) suyuq, g'ovak, qattiq xillari mavjud 5) ta'sirni qabul qiladi 6) ta'sirni o'tkazadi 7) to'qima va organlarni bog'laydi 8) O₂ oziq moddalarni tashiydi 9) zaxira oziq modda to'playdi 10) ta'sirga javob beradi 11) tayanch vazifasini bajaradi 12) sezgi hosil qiladi
A) 1,4,7,8,9,11. B) 2,3,5,6,10,11. C) 1,2,3,4,5,6. D) 7,8,9,10,11,12.

30. Qaysi javoblar nerv to'qima uchun xos ?

1) hujayra oralig'ini to'ldirib turadi 2) yuldzisimon hujayralar va ular orasidagi moddalardan iborat 3) hujayralari o'simtalar hosil qiladi 4) suyuq, qattiq, g'ovak xillari mavjud 5) ta'sirni qabul qiladi 6) ta'sirni o'tkazadi 7) to'qima va organlarni bog'laydi 8) O₂ oziq moddalarni tashiydi 9) zaxira oziq modda to'playdi 10) ta'sirga javob beradi 11) tayanch vazifasini bajaradi 12) sezgi hosil qiladi
A) 1,4,7,8,9,11 B) 2,3,5,6,10,12. C) 1,2,3,4,5,6 D) 7,8,9,10,11,12.

31. To'qimalar nomi va ularning hujayralari tuzilishini juftlab ko'rsating ?

1) muskul 2) nerv 3) epiteliy 4) biriktiruvchi a) tolalarda ko'ndalang chiziqchalar bor b) oraliq moddasi ko'p c) tolalari uzun d) hujayralari zich joylashgan

A) 1-a, 2-b, 3-c, 4-d. B) 1-b, 2-a, 3-d, 4-c.

C) 1-a, 2-c, 3-d, 4-b. D) 1-d, 2-b, 3-c, 4-d.

32. Qaysi hayvonlarning qirilib ketish xavfi tug'ilmoqda ?

A) Yevropa turi, tarpan, Steller sigiri.

B) Qoramol nasl boshi, otlar nasl boshi, dengiz hayvonlari.

C) Prjevalskiy oti, zubr, bizon, jayron, xongul.

D) Xongul, otlar nasl boshi, Yevropa turi.

II BOB . Bir hujayralilar, ya`ni sodda hayvonlar.

1. Sodda hayvonlar tipiga qaysi sinflar kiradi ?

1) soxta oyoqlilar 2) poliplar 3) meduzalar 4) xivchinlilar 5) infuzoriyalilar
6) qorinoyoqlilar 7) sporalilar

A) 1,4,5,6. B) ,2,3,6. C) 1,2,5,7. D) 1,4,5,7.

2. Qaysi hayvon soxta oyoqlari bilan harakat qiladi ?

A) tufelka. B) volvoks. C) yashil evglena. D) amyoba.

3. Amyoba shaklining o`zgaruvchan bo`lishiga sabab nima ?

A) hujayrasida sitoplazma harakatlanib turadi.

B) hujayrasi sirtida qattiq qobiq bo`lmasligi.

C) soxta oyoqlar hosil bo`lishi.

D) qisqaruvchi vakuolalari o`zgarib turishi.

4. Qaysi sodda hayvonlar doimo o`z shaklini o`zgartirib turadi ?

A) amyoba. B) evglena. C) tufelka. D) volvoks.

5. Amyobaning soxta oyoqlari deganda nimani tushunasiz ?

A) sitoplazma membranasining o`simtasi.

B) tana qoplovchi qobiqning o`simtasi.

C) sitoplazmaning ipsimon o`simtasi.

D) sitoplazma oqimi hisobiga hosil bo`lgan o`simta.

6. Qaysi sinf vakillari tanasining shakli doimiy bo`lmaydi ?

A) soxta oyoqlilar. B) xivchinlilar. C) infuzoriyalar. D) sporalilar.

7. Oddiy amyobaning soxta oyoqlari qanday vazifani bajaradi ?

1) nafas olish 2) oziqlanish 3) ko`payish 4) ayirish 5) harakatlanish

A) 1,2. B) 2,3. C) 3,4. D) 2,5.

8. Amyobaning hazm qilish vakuolasi qaysi paytda paydo bo`ladi ?

A) yadrodan hazm shirasi ajralishi bilan.

B) sitoplazma bo`linishi bilan.

C) sitoplazmadan hazm shirasi ajralishi bilan.

D) sista hosil qilishi bilan.

9. Amyobaning hayot faoliyati uchun zarur energiya qaysi jarayonda hosil bo`ladi ?

A) oziqlanish. B) nafas olish. C) ko`payish. D) harakat.

10. Amyoba sitoplazmasida moddalar parchalanganda nima hosil bo`lishi mumkin ?

1) energiya ajraladi 2) energiya yutiladi 3) zararli moddalar 4) kislorod 5) suv

A) 1,3. B) 2,3. C) 2,4. D) 1,4.

11. Amyobaning nafas olish organi vazifasini nima bajaradi ?

A) jabra. B) o`pka. C) teri. D) butun tana yuzasi.

12. Amyobalarda oziq moddalar nima ta'sirida hazm bo'ladi ?

A) sitoplazma shirasi B) yadro shirasi

C) gormonlar D) hazm shirasi

13. Ohak chig'anoqli (I) va kremniy skeletli (II) sodda hayvonlar va ularning ahamiyatini aniqlang. 1) nursimonlar 2) foraminifera a) ohaktosh konlarini hosil qilgan b) jilvir qog'oz tayyorlashda foydalaniladi c) metallarni silliqlashda foydalaniladi d) zeb-ziynat buyumlari tayyorlanadi

- A) I- 1, a; II - 2,b,c   B) I-2, b, c; II - 1, a, d
C) I- 1, b, c; II -2,a,d   D) I-2, a; II - 1, b, c

14. Amyoba tanasidan ortiqcha suv va zararli moddalar qaysi organoid ishtirokida chiqarib yuboriladi ?

- A) soxta oyoqlar   B) anal teshigi
C) hazm vakuolalari   D) qisqaruvchi vakuolalar

15. Amyobali suv tomchisiga osh tuzi qo'shilsa nima kuzatiladi ?

a) soxta oyoqlarini tortib oladi b) soxta oyoqlarini otib chiqaradi c) sharsimon shaklga kiradi d) tanasi cho'ziladi va ikkiga bo'linadi

- A) b, c   B) b,d   C) a, c   D) a, d

16. Amyobaning ko'payishida qanday jarayonlar kuzatiladi ?

Ketma-ketligi to'g'ri berilgan javobni aniqlang.

a) yadro hajmi ortadi b) yadro qobig'i yemriladi c) yadro qismlari hujayraning ikki tomoniga teng taqsimlanadi d) hujayraning ikki tomonida yadro hosil bo'ladi e) amyoba tanasi cho'ziladi va ikkiga bo'linadi f) yadro hajmi kamayadi j) yadro qobig'i qalinlashadi k) yadro va amyoba tanasi barobar cho'ziladi va ikkiga bo'linadi l) hosil bo'lgan hujayralarda qo'shimcha yadro hosil bo'ladi

- A) f, j, k, l   B) a, b, c, d, e   C) a, c, d, k, l   D) f, j, k, b

17. Ohak chig'anoqli soxta oyoqlilar vakilini aniqlang.

- A) nursimonlar   B) nozema   C) foraminifera   D) ichburug' amyobasi

18. Soxta oyoqlilarga mansub bo'lmagan hayvonni aniqlang.

- A) nursimonlar   B) nozema   C) foraminifera   D) ichburug` amyobasi

19. Kremniy skeletli sodda hayvonni aniqlang.

- A) nursimonlar   B) nozema   C) foraminifera   D) ichburug amyobasi

20. Qaysi javoblar bir hujayralilar sinfiga mos keladi ?

A) tanasi bitta hujayradan iborat mustaqil oziqlanish, o`shish va ko`payish xususiyatlariga ega

B) murakkab tuzilgan.

C) hujayralar yirik.

D) mustaqil oziqlanish, o`shish va ko`payish xususiyatlariga ega.

21. Soxta oyoqlilar uchun xos bo`lgan belgilar ?

1) qattiq hujayra qobig`i bo`lmaydi 2) shakli o`zgaruvchan 3) tanasi duksimon 4) tanasi qattiq qobiq bilan qoplangan 5) soxta oyoqlar hosil qiladi 6) asosan jinsiy ko`payadi

- A) 1,2,3.   B) 4,5,6.   C) 1,2,6.   D) 1,2,5.

22. Amyoba organoidlari va ularning vazifasini juftlab ko`rsating ?

1) soxta oyoqlari 2) yadro 3) hazm vakuola 4) qisqaruvchi vakuola

a) ortiqcha suv, moddalar almashinuvi natijasida hosil bo`lgan mahsulotlarni chiqarish b) harakatlanish, oziqni qamrab olish c) hazm qilish d) ko`payishda ishtirok etish

A) 1-b, 2-d, 3-c, 4-a.

B) 1-a, 2-b, 3-c, 4-d.

C) 1-b, 2-c, 3-d, 4-a.

D) 1-c, 2-d, 3-a, 4-b.

23. Amyobaning jinssiz ko`payishida sodir bo`ladigan jarayonlarni tartib bilan ko`rsating ?

1) yadrolar bo`linayotgan hujayralarni ikki tomoniga o`tadi 2) sitoplazma ko`prigi uziladi 3) yadro cho`ziladi 4) ikkita amyoba hosil bo`ladi 5) yadro ikkiga ajraladi 6) hujayra ikkiga ajraladi.

A) 1,2,3,4,5,6.

B) 4,5,6,1,2,3.

C) 3,5,1,2,6,4.

D) 2,3,5,1,4,6.

24. Soxta oyoqlilarni, ularni ahamiyati bilan juftlab ko`rsating ?

1) ichburuq amyobasi 2) foraminifera 3) nursimonlar a) chig`anoqli ohaktosh konlarini hosil qiladi b) skeleti qoldig`idan jilvir qog`oz tayyorlanadi c) ichakda yara hosil qiladi

A) 1-a, 2-b, 3-c.

B) 1-b, 2-c, 3-b.

C) 1-c, 2-b, 3-a.

D) 1-c, 2-a, 3-b.

25. Suvga ozroq osh tuzi qo`shilganda amyoba qanday shaklga kiradi ?

A) sharsimon.

B) cho`zinchoq.

C) silindirsimon.

D) gardishsimon.

26. Amyobaning qisqaruvchi vakuolasi qanday vazifani bajaradi ?

A) soxta oyoqlarni harakatga keltiradi.

B) ko`payishda ishtirok etadi.

C) hazm shirasi ajratadi.

D) ortiqcha suv va zararli moddalarni tashqariga chiqaradi.

27. Evglenaning yorug`likni sezadigan ko`zchasi qanday rangda bo`ladi ?

A) rangsiz.

B) oq.

C) sariq.

D) qizil.

28. Evglena qanday belgilari bilan amyobadan farq qiladi ?

1) 1 hujayradan iborat 2) tanasi doimiy shaklga ega 3) tanasi doimiy shaklga ega emas 4) qisqaruvchi vakuolasi bo`lishi 5) oziqlanishi 6) harakatlanishi

A) 1,3,5.

B) 2,3,4.

C) 2,5,6.

D) 1,3,4.

29. Yashil evglena qanday usulda oziqlanadi ?

A) yashil o`simliklar singari.

B) tayyor organik moddalar bilan.

C) parazit usulda.

D) yashil o`simliklar va hayvonlar singari.

30. Zaxira oziq moddalarni to`playdigan sodda hayvonlarni belgilang ?

A) amyoba.

B) evglena.

C) infuzoriya.

D) bezgak paraziti.

31. Hujayrasida xloroplastlar bo`ladigan hayvonlarni belgilang ?

A) amyoba, tufelka.

B) bezgak paraziti, volvoks.

C) evglena, amyoba.

D) volvoks, evglena.

32. Evglena sista hosil qilganda qaysi qismi tushub ketadi ?

A) qobig`i.

B) vakuolasi.

C) xivchini.

D) yadro.

33. Oziqlanishiga ko`ra yashil o`simliklarga o`xshash bolgan sodda hayvonlar.?

A) amyoba, volvoks.

B) tufelka, evglena.

C) bezgak paraziti, volvoks.

D) evglena, volvoks.

34. Volvoksning ichki qismi qaysi modda bilan to'lgan?
 A) suyuq jelatin. B) yarim suyuq kolloid.
 C) suyuq, yopishqoq. D) suyuq, dildiroq.
35. Amyoba va evglena noqulay sharoitlarni qanday o'tkazadi ?
 A) hayoti uchun qulay sharoit topadi. B) oziqlanish usulini o'zgartiradi.
 C) o'sishdan to'xtaydi. D) sista hosil qiladi.
36. Tanasi kipriklar bilan qoplangan sodda hayvonni belgilang ?
 A) volvoks. B) oddiy amyoba. C) infuzoriya-tufelka. D) yashil evglena.
37. Volvoksning hujayralari evglenadan qanday farq qiladi ?
 A) noksimon shaklli va ikkita xivchinli bo'lishi bilan.
 B) noksimon shaklli va xivchinsiz bo'lishi bilan.
 C) shakli tufliga o'xshash, xivchinlari ko'p.
 D) shaklsiz ikki xivchinli bo'lishi bilan.
38. Xivchinlilar sinfining umumiy tavsifiga mos keladigan javoblarni aniqlang ?
 1) 1 ta yoki bir necha xivchin 2) hujayra qobig'i qattiq 3) tanasi kipriklar bilan qoplangan 4) yadrosi 2 xil 5) yakka yoki koloniya bo'lib yashaydi 6) tayyor oziq bilan oziqlanasi 7) boshqa 1 hujayralilarga nisbatan murakkab tuzilgan 8) tana shakli doimiy
 A) 1,2,5,8. B) 3,4,6,7,8. C) 3,4,8,2,1. D) 1,3,4,6.
39. Evglena qanday tuzilgan ?
 A) yassi sharsimon shakli doimiy. B) duksimon shaklli, shakli doimiy emas.
 C) duksimon shakli doimiy. D) qalin qobiq bilan qoplangan.
40. Evglena organoidlari va ularning vazifasini juftlab ko'rsating ?
 1) xivchin 2) qizil dog' ko'zcha 3) xromotofor a) yorug'likni sezish b) harakatlanish c) fotosintez.
 A) 1-a, 2-b, 3-c. B) 1-b, 2-a, 3-c. C) 1-a, 2-c, 3-b. D) 1-c, 2-a, 3-b.
41. Evglenaning jinssiz ko'payishini tartib bilan ko'rsating ?
 1) yadro moddasi ikkiga bo'linadi 2) eski xivchini yonida ikkinchi xivchin hosil bo'ladi 3) ikkita yosh evglena hosil bo'ladi 4) tanasi ikki xivchin o'rtasida bo'yiga ikkiga bo'linadi 5) yadrosi yiriklashib yadro qobig'i yemriladi.
 A) 1,2,3,4,5. B) 2,3,4,5,1. C) 4,5,6,7,1. D) 5,1,2,4,3.
42. Xivchinlilar va ular paydo qiladigan kasalliklarni juftlab ko'rsating.?
 1) tripanasoma 2) leyshmaniya a) uyqu kasalligi b) o't yo'llarining yallig'lanishi c) teri yarasi.
 A) 1-a, 2-b, B) 1-a, 2-c, . C) 1-b, 2-a, . D) 1-b, 2-c, .
43. Evglenaga xos bo'lmagan belgini aniqlang.
 A) qizil "ko'zchali" bo'ladi
 B) qobig'ining ostida kuydiruvchi tanachalar joylashgan
 C) yadro va xivchini bittadan
 D) xlorofill pigmentli xromatoforlari mavjud
44. Evglenaning amyobadan farqi nimada?
 A) yadrosi bitta
 B) qisqaruvchi vakuola ortiqcha suvni chiqarib yuboradi

- C) tanasi doimiy shaklga ega
D) jinssiz ko'payadi
45. Evglenaning qaysi organoidida organik moddalar hosil bo'ladi ?
A) xromoplastlarida   B) qizil ko'zchasida
C) vakuolalarida   D) xromatoforlarida
- 46 Evglena qorong'i joyda uzoq saqlansa ...
a) xlorofili yemriladi b) rangsizlanadi c) tayyor organik moddalar bilan oziqlanadi d) organik moddalar og'iz teshigi orqali kiradi e) organik moddalarni tana yuzasi orqali shimib oladi f) xlorofilli donachalari sintezi kuchayadi
A) a, b, c, e   B) a, b, c, d   C) c, d, f   D) a, b, c, d, e, f
47. Noqulay sharoitda evglena nimaga aylanadi ?
A) sporaga   B) gametaga   C) sistaga   D) zoosporaga
48. Evglena (1) va volvoks (2) tanasining shakli qanday ko'rinishda bo'ladi ?
A) 1 duksimon; 2 noksimon   B) 1 noksimon; 2 duksimon
C) 1 duksimon; 2 sharsimon   D) 1 noksimon; 2 sharsimon
49. Koloniya tarkibidagi volvokslar o'zaro nima orqali bog'lanadi ?
A) xivchinlar   B) endoplazmatik to'r
C) yadro membranasining ipchalari   D) sitoplazmatik ipchalar
50. Yer yuzasining ohaktoshli qismi asosan qaysi hayvon qoldiqlaridan tashkil topgan ?
A) radiolyariyalar.   B) aureliya.   C) foraminiferalar.   D) aktiniyalar.
51. Qaysi sodda hayvonni skeleti qoldig`idan metallarni silliqlashda foydalaniladi ?
A) foraminiferalar.   B) nursimonlar.   C) triponosomalar.   D) leyshmaniyalar.
52. Triponosomalar qayerda yashaydi va qaysi kasallikni keltirib chiqaradi ?
A) jigarda, bezgak.   B) qonda, bezgak.
C) qonda, uyqu.   D) jigarda, uyqu
53. Odam teri hujayralarida parazitlik qiladigan xivchinlilarni toping ?
A) tripanasoma.   B) infuzoriya.   C) volvoks.   D) leyshmaniya.
54. Qaysi bir hujayrali hayvon odam terisida uzoq vaqt tuzalmaydigan yara hosil qiladi ?
A) bezgak paraziti.   B) eyneziya.   C) koksidiyalar.   D) leyshmaniyalar.
55. Infuzoriyalar uchun xos belgini ko`rsating ?
1) bitta yoki bir necha xivchin 2) hujayra qobig`i qattiq 3) tanasi kipriklar bilan qoplangan 4) yadrosi 2 xil 5) yakka yoki koloniya bo`lib yashaydi 6) tayyor oziq bilan oziqlanadi 7) boshqa 1 hujayralilarga nisbatan murakkab tuzilgan 8) tana shakli doimiy
A) 1,2,5,8.   B) 3,4,6,7,8.   C) 3,4,8,2,1.   D) 1,3,4,6.
56. Tufelka (1), amyoba (2), ichburug` amyobasi (3), foraminifera, nursimonlar (4), yashil evglena (5), volvokslar (6) qanday suv havzalarida uchrashini juftlang?

a) o`simliklar qoldiqlari ko`p bo`lgan suvlarda b) iflos suvli hovuz va ko`llarda
c) ko`lmak suv va hovuzlarda d) dengizlarda j) odam, sutemizuvchilar ichagida
k) barg va xas cho`plar bilan ifloslangan ko`lmak suvlar tubida

A) 1-a, 2-k, 3-j, 4-d, 5-c, 6-b.

B) 1-a, 2-b, 3-c, 4-d, 5-j, 6-b.

C) 1-b, 2-k, 3-j, 4-d, 5-c, 6-a.

D) 1-k, 2-a, 3-j, 4-d, 5-c, 6-b.

57. Tufelka qanday tuzilgan ?

1) uzunligi 0,1-0,3 mm 2) 0,5-0,7 mm 3) poyabzal shaklida 4) dumaloq

5) bodringsimon shaklda 6) duksimon 7) tanasi kipriklar bilan qoplangan

A) 1,3,4. B) 2,5,7. C) 1,3,5,7. D) 1,3,6,7.

58. Amyoba (1), tufelka (2), evglena (3), qanday harakatlanadi ?

a) kipriklari to`lqinsimon tebranib to`mtoq tomoni bilan oldinga suzadi

b) xivchini vintga o`xshash buralib harakatlanadi c) soxta oyoqlari yordamida harakatlanadi

A) 1-c, 2-a, 3-b. B) 1-a, 2-c, 3-b. C) 1-a, 2-b, 3-c. D) 1-c, 2-b, 3-a.

59. Tufelkaning oziqlanishi va oziqni hazm bo`lish jarayonini tartib bilan ko`rsating ?

1) oziq halqum tubida to`planadi 2) hazm bo`lmagan oziq qoldiqlari chiqarish

teshigidan chiqariladi 3) oziqning hazm bo`lmagan qismi sitoplazmaga so`riladi

4) kipriklar oziqni og`iz oldi chuqurchasiga haydaydi 5) oziq og`iz orqali

halqumga o`tadi 6) oziq hazm vakuolasi orqali sitoplazmani aylanib yuradi

7) oziqqa sitoplazmadan shira ajralib hazm qilish vakuolasi shakllanadi

A) 1,2,3,4,5,6,7. B) 2,3,4,5,6,1. C) 4,5,1,7,3,2. D) 4,5,6,7,2,1.

60. Tufelka ko`payishi jarayoni tartibini ko`rsating ?

1) katta yadro bo`linadi 2) kichik yadro bo`linadi 3) tanasi o`rtasidan

ingichkalashgan 4) yangi yadro hosil bo`ladi 5) tanasi o`rtasidan bo`linadi

A) 1,2,3,4,5. B) 2,3,4,5,1. C) 4,5,2,3,1. D) 2,1,3,4,5.

61. Tufelkaning boshqa bir hujayralilarga nisbatan murakkab tuzilish belgilari ?

A) kipriklar bilan harakatlanishi.

B) hazm qilish, ayirish sistemasi murakkab tuzilgan.

C) yadrosi ikki xil yirik bo`lishi.

D) qisqaruvchi vakuolasi ikkita .

62. Og`iz teshigi bo`lgan sodda hayvonlarni belgilang ?

A) amyoba. B) evglena. C) tufelka. D) foraminifera.

63. Qaysi hayvonlarning ozig`i halqumi tubida to`planadi ?

A) aktiniya. B) aureliya. C) tufelka. D) leyshmaniya.

64. Infuzoriya-tufelkada necha xil vakuola borligini aniqlang ?

A) 1 xil. B) 2 xil. C) 3 xil. D) ko`p.

65. Bir hujayralilardan ikki yadrosi bo`lganini toping.

A) amyoba. B) evglena. C) tufelka. D) volvoks.

66. Qaysi sodda hayvon kuchli ta`sirlanish xususiyatiga ega?

A) infuzoriya. B) leyshmaniya. C) evglena. D) volvoks.

67. Otiluvchi tanachalari bo`lgan sodda hayvonni toping?

A) triponosoma. B) leyshmaniya. C) tufelka. D) bezgak paraziti.

68. Tufelkaning sezgir tayoqchasimon tanachalari uning qaysi qismida joylashgan bo`ladi ?

- A) kichik yadro. B) sitoplazmada.
C) qisqaruvchi vakuola. D) tana qobig`ining ostida.

69. Qaysi hayvonning ovqat hazm qilish vakuolasi uzilib, sitoplazmaga tushadi ?

- A) nursimonlar. B) leyshmaniya. C) evglena. D) tufelka.

70. Tufelka qaysi sinfga mansub ?

- A) soxta oyoqlilar B) xivchinlilar C) infuzoriyalar D) sporalilar

71. Tufelkaga xos bo'lmagan belgini aniqlang.

- A) tanasi kipriklar bilan qoplangan
B) halqum va chiqaruvchi teshigi mavjud
C) kuydiruvchi tanachalar mavjud
D) ektoderma qavatida xivchinli hujayralar mavjud

72. Infuzoriya tanasining qaysi qismi bilan oldinga qarab harakatlanadi ?

- A) to'mtoq qismi bilan B) ingichka uchi bilan
C) aylanasimon qismi bilan D) yon tomoni bilan

73. Tufelka tanasida qaysi organoidlari ikkitadan bo'ladi?

- A) yadro va qisqaruvchi vakuolalar
B) yadro va hazm vakuolalar
C) hazm va qisqaruvchi vakuolalar
D) yadro, qisqaruvchi vakuolalar va mitoxondriya

74. Sporalilar uchun xos bo'lmagan belgini ko`rsating ?

- A) odam va hayvon parazitini.
B) murakkab tuzilgan.
C) hazm qilish, ayirish, harakat organoidlari bo'lmaydi.
D) sodda tuzilgan.

75. Sporalilar va ular paydo qiladigan kasalliklarni juftlab ko`rsating ?

- 1) bezgak paraziti 2) asalari nozemasi 3) ipak qurti nozemasi. a) ich ketish
b) bezgak c) qora son

- A) 1-a, 2-b, 3-c. B) 1-c, 2-b, 3-a. C) 1-b, 2-a, 3-c. D) 1-b, 2-c, 3-a.

76. Tufelka organoidlari, ularning joyini juftlab ko`rsating ?

- 1) qisqaruvchi vakuolalar 2) hazm qilish vakuolasi 3) og`iz oldi chuqurchasi
4) og`iz teshikchasi 5) kipriklar 6) chiqaruv teshikchasi

a) chuqurcha tubida b) tanasining yon tomonida c) tanasini bir tekis qoplab olgan d) tanasining oldingi va keyingi tomonida k) sitoplazmada j) tanasining keyingi qismida

- A) 1-d, 2-k, 3-b, 4-a, 5-c, 6-j. B) 1-d, 2-k, 3-a, 4-b, 5-j, 6-c.
C) 1-k, 2-d, 3-b, 4-a, 5-j, 6-c. D) 1-a, 2-k, 3-d, 4-b, 5-c, 6-j.

77. Bir hujayralilarning eng qadimgisi (1), eng murakkabi (2), eng soddasi (3), parazit (4), yashaydiganlarini juftlang ?

- a) soxta oyoqlilar b) xivchinlilar c) infuzoriyalar d) sporalilar

- A) 1-a, 2-b, 3-c, 4-d. B) 1-b, 2-c, 3-a, 4-d.
C) 1-b, 2-a, 3-b, 4-d. D) 1-d, 2-c, 3-b, 4-a.

78. Sporalilarni yer yuizida qancha turi ma`lum ?

- A) 40000. B) 70000. C) 4000. D) 700000.

79. Bir hujayralilarning yer yuzida qancha turi bor ?
 A) 40000.   B) 12000.   C) 20000.   D) 70000
80. Ozig`i hazm vakuolalarida sodir bo`ladigan hayvonlar ?
 1) ichburug` amyobasi, 2) nozema, 3) bezgak parazitlari, 4) infuzoriya, 5) aktiniya, 6) gidra
 A) 2,4,5,   B) 2,3,   C) 1,3,5,6,   D) 1,4,5,
81. Sodda hayvonlardan qaysi sinf vakillari faqat parazitlik qilib hayot kechiradi ?
 A) infuzoriyalar.   B) xivchinlilar.   C) sporalilar.   D) soxta oyoqlilar.
82. Nozema sodda hayvonlarning qaysi guruhiga mansub va u qayerda parazitlik qiladi ?
 A) xivchinlilar, tut ipak qurtida   B) infuzoriya, asalarida
 C) sporalilar, odam qonida   D) sporalilar, tut ipak qurtida
83. Quyida berilgan qaysi hayvon suvo`ti bilan bir hujayralilar o`rtasidagi oraliq forma hisoblanadi ?
 A) ildizoyoqlilar.   B) xivchinlilar.   C) kovakichlilar.   D) sporalilar.
84. Qaysi hayvonlarda to`qima bo`lmaydi ?
 1) sodda hayvonlarda   2) kovakichlilarda   3) mollyuskalarda   4) yassi chualchanglarda
 5) yumaloq chualchanglarda   6) bo`g`imoyoqlilarda
 A) 1,2.   B) 3,4.   C) 5,6.   D) 3,5.
85. Qaysi sodda hayvon qon zardobida parazitlik qiladi ?
 A) nozema   B) ichburug' amyobasi
 C) leishmaniya   D) tripanosoma
86. Qaysi sodda hayvonni skeleti qoldig`idan jilvir qog`oz tayyorlashda foydalaniladi ?
 A) foraminiferalar.   B) nursimonlar.
 C) tripanosomalar.   D) leishmaniyalar.
87. Qaysi sodda hayvon ichakda parazitlik qiladi ?
 A) nozema   B) ichburug' amyobasi
 C) leishmaniya   D) tripanosoma
88. Qaysi sodda hayvonlar qon zardobida (1) va qon eritrotsitlarida (2) yashaydi ?
 a) leishmaniya   b) tripanosoma   c) bezgak parazitlari   d) askarida lichinkasi
 A) 1 a; 2 d   B) 1 c; 2 b   C) 1 d; 2 a   D) 1b; 2 c
89. Eng murakkab tuzilgan bir hujayralilarni aniqlang.
 A) xivchinlilar   B) soxta oyoqlilar
 C) infuzoriyalar   D) aktiniyaJar
90. Sodda hayvonlarning hujayrasi ko'p hujayralilarning bitta hujayrasidan nima bilan farqlanadi?
 A) hujayrasi faqat bitta hayotiy jarayonda (ko'payishda) qatnashadi
 B) hujayrasida barcha hayotiy jarayonlar sodir bo'ladi
 C) yadrosi bo'lmaydi
 D) ko'payishda va modda almashinuvida qatnashmaydi
91. Nozemaga xos bo'lgan belgilarni ajrating.
 a) harakatlanish organoidi bo'lmaydi   b) harakatlanish organoidi bo'ladi

c) hazm organoidi bo'lmaydi d) hazm organoidi bo'ladi e) ayirish organoidi bo'lmaydi f) ayirish organoidi bo'ladi j) tut ipak qurti va asalari parazit
k) odam paraziti

A) a, c, e, j   B) b, d, f, k   C) a, c, f, k   D) b, d, e, j

92. Nozemaga xos bo'lmagan belgilarni ajrating.

a) harakatlanish organoidi bo'lmaydi b) harakatlanish organoidi bo'ladi
c) hazm organoidi bo'lmaydi d) hazm organoidi bo'ladi e) ayirish organoidi bo'lmaydi f) ayirish organoidi bo'ladi j) tut ipak qurti va asalari parazit
k) odam paraziti

A) a, c, e, j   B) b, d, f, k   C) a, c, f, k   D) b, d, e, j

93. Sporalilar hujayrasida ... bo'ladi.

A) yadro, hujayra membranasi
B) yadro, hazm vakuolasi, sporasi
C) hujayra membranasi, ayirish organoidi
D) hazm, ayirish, harakatlanish organoidlari

94. Sodda hayvonlarning tashqi muhit ta'sirlariga javob reaksiyasi qanday nomlanadi ?

A) refleks   B) taksis   C) nastiya   D) transpiratsiya

95. Tuzalmaydigan yara hosil qiluvchi parazitni aniqlang.

A) tripanosoma   B) leyshmaniya
C) ichburug' amyobasi   D) nozema

96. Tana shakli o'zgaruvchan bo'lgan parazitni aniqlang.

A) oddiy amyoba   B) foraminifera
C) ichburug' amyobasi   D) tripanosoma

97. Volvoksning ta'sirlanishi qanday o'tadi?

A) hujayrasi sharsimon shaklga kiradi
B) suvning yorug' tushib turgan tomoniga qarab harakat qiladi
C) xivchinlarini tashlab, qalin qobiq va sista hosil qiladi
D) tayoqchasimon tanachalarini otib chiqaradi

98. Sporalilar sinfi vakillarida qaysi organoidlar bo'lmaydi?

1) harakatlanish 2) hazm qilish 3) ayirish 4) mitoxondriya

A) 1, 2, 4   B) 1,2,3   C) 1, 3, 4   D) 2,3,4

99. Nozema hasharotlarning qaysi turkum vakillarida parazitlik qiladi ?

1) ikki qanotlilar 2) to'g'ri qanotlilar 3) tangachaqanotlilar 4) pardaqanotlilar
A) 1, 2   B) 2, 3   C) 2, 4   D) 3, 4

100. Sodda hayvonlarning eng qadimgi ajdodini aniqlang.

A) infuzoriyalar   B) yashil xivchinlilar
C) soxta oyoqlilar   D) sporalilar

101. Bir (a) va ikki(b) xivchinlari yordamida harakatlanadigan organizmlar ?

1) xlomidomonada, 2) volvoks, 3) ayrim bakteriyalar, 4) nozema, 5) evglena,
6) xlorella, 7) nitella

A) a-1,3. b-4,7.   B) a-1,2,7. b-3,5.   C) a-3,5. b-1,2.   D) a-5,6.b-2,4.

III BOB . Ko`p hujayrali hayvonlar; Bo`shliqichlilar tipi.

1. Bo`shliqichlilar tipiga kiradigan sinflarni belgilang ?
1) gidroid poliqlar 2) sifoid meduzalar 3) kiprikli chuvalchanglar
4) so`rg`ichlilar 5) ko`p tuklilar 6) kam tuklilar 7) tasmasimon 8) korall poliqlar 9) zuluklar 10) qorinoyoqlilar 11) ikki pallali 12) bosh oyoqlilar.
A) 1,2,8. B) 3,4,7. C) 5,6,9. D) 10,11,12.
2. Gidraning tana bo`shlig`i qanday vazifani bajaradi ?
A) harakatlanish. B) oziqlanish. C) ichak vazifasi. D) regeneratsiya.
3. Gidra tanasi hujayralari va ularning tuzilishini juftlab ko`rsating ?
1) nerv 2) otuvchi 3) oraliq 4) teri-muskul 5) jinsiy a) tana devoriga botib kirgan tomoni kengaygan muskul tolalariga ega b) sezgir tukchali kapsulasi ichida otiluvchi ipchasi bor c) mayda tez bo`linadi d) xivchinli yirik amyobasimon k) shakli yuldzisimon
A) 1-a, 2-b, 3-c, 4-d, 5-k. B) 1-b, 2-a, 3-c, 4-k, 5-d.
C) 1-k, 2-b, 3-c, 4-a, 5-d. D) 1-k, 2-c, 3-b, 4-a, 5-k.
4. Gidra tutgan oziq`ining hazm bo`lish tartibini ko`rsating ?
1) oziq tana bo`shlig`ida maydalanadi 2) paypastlagichlari oziqni yopishtirib oladi 3) oziq zarrachalari amyobasimon hujayralar tomonidan haydaladi
4) hazm qilish vakuolasi oziqni hazm qiladi 5) hujayralarning soxta oyoqlari oziqni qamrab olib, sitoplazmaga o`tkazadi 6) oziq tana bo`shlig`iga tushadi
A) 2,6,1,3,5,4. B) 2,5,1,3,6. C) 3,4,5,6,1. D) 1,2,3,4,5,6.
5. Quyidagi tushunchalarni va ularning ma`nosini juftlab ko`rsating ?
1) zigota 2) tuxum 3) spermatozoid 4) regeneratsiya 5) gidra a) urug` hujayra b) ko`p boshli afsonaviy mahluq c) urg`ochi hujayra d) otalangan tuxum hujayra k) organizmning yetishmagan qismini tiklanishi
A) 1-d, 2-c, 3-a, 4-b, 5-a. B) 1-c, 2-d, 3-a, 4-k, 5-b.
C) 1-d, 2-c, 3-b, 4-k, 5-a. D) 1-d, 2-c, 3-a, 4-k, 5-b.
6. Gidra tuzilishining qaysi belgilari uni eng tuban tuzilgan ko`p hujayrali hayvon ekanligini ko`rsatadi ?
1) hujayralari ikki qavat bo`lib joylashgan 2) otiluvchi hujayralari bo`ladi
3) kurtaklanib ko`payadi 4) to`qima organlari rivojlanmagan 5) sezgi organlari kuchsiz rivojlangan 6) nerv hujayralari tarqoq joylashgan
A) 1,2,3. B) 1,4,6. C) 2,5,3. D) 3,4,5,2.
7. Bo`shliqichlilar uchun umumiy bo`lgan belgilar to`g`ri keltirilgan javobni aniqlang ?
1) ikki qavat hujayradan tashkil topgan 2) ikki tomonlama simmetriyali 3) nurli simmetriyaga ega 4) mezoderma qavati rivojlangan 5) yagona tana bo`shlig`i ichak vazifasini bajaradi 6) nerv hujayrasi tarqoq joylashgan 7) faqat suvda yashaydi 8) ayrimlari zax joylarda yashaydi
A) 1,3,5,6,7. B) 1,2,4,6,7. C) 2,3,5,6,8. D) 8,6,1,3,4.
8. Ikki qavat hujayradan iborat hayvonni belgilang ?
A) gidra. B) infuzoriya. C) eyzeniya. D) nereida.

9. Gidra tanasining quyidagi hujayralari qanday vazifani bajaradi ?
 1) teri-muskul 2) otiluvchi 3) nerv 4) oraliq a) harakatlanish b) regeneratsiya
 v) ovqat hazm qilish g) himoya d) ta'sirni qabul qilish
 A) 1-a, 2-g, 3-v, 4-d. B) 1-a, 2-g, 3-d, 4-b.
 C) 1-b, 2-a, 3-v, 4-d. D) 1-g, 2-d, 3-b, 4-v.
10. Qaysi hayvonlarning tanasi nurli simmetriyali bo`ladi ?
 1) oq planariya 2) gidra 3) amyoba 4) askarida 5) ostritsa 6) meduza
 A) 1,2 B) 2,3 C) 3,4 D) 2,6
11. Gidra tanasi necha qavatdan iborat bo`ladi ?
 A) 2 B) 1 C) 3 D) 4
12. Gidraning ektoderma uzun o`simtali hujayrasini toping ?
 A) teri-muskul. B) otuvchi. C) jinsiy. D) nerv.
13. Gidraning qaysi qavati amyobaga o`xshash soxta oyoqlar chiqarish xususiyatiga ega ?
 A) ektoderma, B) endoderma, C) mezoderma, D) tashqi qavat
14. Gidraning harakatlanishida muhim rol o`ynovchi hujayralarni belgilang.
 A) xivchini, B) nerv, C) teri muskul, D) oraliq
15. Gidraning qaysi qismi tana bo`ylab bir tekis tortilgan bo`ladi ?
 A) otiluvchi ipchalari, B) nerv o`simtasi,
 C) tana bo`shlig`i o`simtasi, D) muskul tolalari
16. Qaysi hayvon "umbaloq oshib" va "odimlab" harakatlanadi ?
 A) gidra, B) polip, C) aktiniya, D) volvoks
17. Gidraning otiluvchi hujayralari qanday vazifani bajaradi ?
 A) ozuqa topishda ishtirok etadi, B) ozuqani nobud qilish, himoya,
 C) ko`payishda ishtirok etadi, D) gidraning harakatlanishida ishtirok etadi
18. Qaysi hujayralar juda kam sonli bo`lib, gidra tanasida siyrak bo`lib joylashadi ?
 A) muskul, B) oraliq, C) otuvchi, D) nerv
19. Quyidagilarning qaysi birida nerv hujayralari tarqoq joylashgan ?
 A) aureliya meduzasi va aktiniya, B) gidra va oq planariya,
 C) dengiz qisqichbaqasi va qutb meduzasi, D) xlaminomonada, gidra
20. Gidra tanasidagi yirik yadroli mayda hujayralarni aniqlang.
 A) teri muskul, B) otiluvchi, C) nerv, D) oraliq
21. Gidraning ichki qavatidagi hujayralar ... vazifani bajaradi ?
 A) ko`payish va qayta tiklanish,
 B) harakat va oziqlanish,
 C) hazm qilish va hazm shirasi ishlab chiqish
 D) hazm qilish va rivojlanish
22. Qaysi hujayralardan gidraning boshqa hamma hujayralari hosil bo`ladi ?
 A) teri-muskul, B) otiluvchi, C) nerv, D) oraliq
23. Gidraning regeneratsiya qobiliyatini belgilovchi hujayrani aniqlang.
 A) teri-muskul, B) otiluvchi, C) oraliq, D) xivchinli
24. Gidra qanday usullar bilan ko`payadi ?

- A) kurtaklanish, B) spora, bo`linish,
 C) jinsiy bo`linish, D) jinsiy kurtaklanish,
25. Gidraning tuxum hujayrasi qaysi hujayra hisobiga oziqlanib, tez ko`payadi ?
 A) spermatozoid, B) teri-muskul,
 C) yondosh, D) ovqat hazm qilish
26. Oraliq hujayralar gidra tanasining qaysi qismida joylashgan ?
 A) ektoderma hujayralari orasida
 B) ektoderma bilan endoderma oralig`ida
 C) endoderma hujayralari orasida
 D) bunday hujayra bo`lmaydi
27. Nerv hujayralari tanada tarqoq joylashgan organizmlar to`g`ri keltirilgan qatorni ko`rsating.
 A) aureliya, qizil korall polipi, aktiniya
 B) aktiniya, oq planariya, meduza
 C) gidra, aureliya, nozema
 D) qizil korall polipi, oq planariya, jigar qurti
28. Bo`shliqichlilarning ta`sirlanishga javob berish xususiyati qanday nomlanadi ?
 A) refleks B) taksis C) nastiya D) transpiratsiya
29. Gidra tanasidagi otuvchi hujayralari qayerda joylashadi ?
 A) endodermada B) mezodermada
 C) ektodermada D) barcha qismda
30. Otuvchi hujayralar gidra tanasining qaysi qismida juda ko`p bo`ladi ?
 A) tovonda B) paypaslagichlarida
 C) yon tomonida D) barcha qismida teng taqsimlangan
31. Qaysi belgi faqat bo`shliqichlilar uchun xos?
 A) uchta embrional varaq B) otuvchi hujayralar
 C) regeneratsiya xususiyati D) uchi yopiq hazm qilish sistemasi
32. Gidraga xos bo`lmagan belgini aniqlang.
 A) tanasi nurli simmetriyali
 B) tana devori ikki qavat joylashgan hujayralardan iborat
 C) tanasi ikki tomonlama simmetriyali
 D) jinssiz va jinsiy yo`l bilan ko`payadi
33. Gidraning endoderma qavatida qanday hujayralarni farqlash mumkin ?
 A) soxta oyoqli va otuvchi B) xivchinli va bezli
 C) otuvchi va bezli D) oraliq, teri-muskul, jinsiy
34. Gidra tanasidagi hujayralarni bajaradigan vazifalari bilan juftlang.
 1) teri-muskul 2) oraliq 3) bezli 4) nerv 5) otuvchi
 a) harakatlanish b) regeneratsiya c) hazm qilish d) ta`sirlanish e) oziqni (o`ljani) falajlash
 A) 1a; 2d; 3c; 4b; 5e B) 1d; 2e; 3c; 4a; 5b
 C) 1a; 2b; 3c; 4d; 5e D) 1a; 2c; 3b; 4d; 5e
35. Gidra va sodda hayvonlarning qaysi jarayoni o`xshash ?

- A) faqat jinssiz yo'l bilan ko'payadi
 B) refleks xos
 C) tanasi ikki qavat hujayralardan iborat
 D) oziq hujayra ichida hazm bo'ladi
36. Hidra tanasidagi oraliq hujayralarga xos belgini aniqlang.
 A) yirik yadroli B) mayda
 C) regeneratsiyada qatnashadi D) barcha javoblar to'g'ri
37. Bo'shliqichlilar tanasidagi oraliq hujayralarga xos bo'lmagan belgilar keltirilgan qatorni aniqlang.
 A) yirik, mayda yadroli, endoderma qavatida joylashadi
 B) mayda, yirik yadroli, ektoderma qavatida joylashadi
 C) regeneratsiyani ta'minlaydi
 D) ektoderma qavatida joylashgan, regeneratsiyani ta'minlaydigan yirik yadroli
38. Gidraning jinsiy hujayralari qachon hosil boiadi ?
 A) bahorda B) yozda C) kuzda D) qishda
39. Hidra tuxum hujayrasida ... bo'ladi.
 A) soxta oyoqlari B) xivchinlar
 C) kipriklar D) tukchalar, tikanlar
40. Korall poliplarning aktiniyaga o'xshash (a) va farq qiluvchi (b) belgilari ?
 1) tanasi 2 qavat bo'lib joylashgan hujayralardan iborat, 2) qattiq skeletli, 3) koloniya hosil qiladi, 4) urug'langan tuxum hujayradan lichinka chiqadi, 5) lichinka polipga aylanadi, 6) kurtaklanib ko'payganda yosh polip ona tanasidan ajralib ketmaydi
 A) a-1,4,6, b-2,3,5, B) a-1,4,5, b-2,3,6,
 C) a-1,3,4, b-2,5,6, D) a-2,3,6, b-1,4,6
41. Dengiz bo'shliqichlilari va ularning hayot kechirish tarzini juftlab ko'rsating ?
 1) meduzalar 2) korall poliplar 3) aktiniyalar.
 a) o'troq yakka yashaydi b) erkin suzib yuradi c) koloniya bo'lib yashaydi.
 A) 1-a, 2-b, 3-c. B) 1-b, 2-a, 3-c. C) 1-b, 2-c, 3-a. D) 1-c, 2-b, 3-a.
42. Poliplar – bu bo'shliqichlilar ...?
 A) erkin yashaydigan. B) tuban tuzilgan.
 C) yopishib yashaydi. D) barcha javob to'g'ri.
43. Tana simmetriyasi nima ?
 A) tana qismlari bitta o'q atrofida o'zaro mutanosib joylashuvi.
 B) hayvonlar tanasi bitta o'q chiziqdan chiquvchi nurlar bo'yicha o'zaro mos keladigan teng qismlardan bo'lishi radial.
 C) hayvon tanasining har ikki qismi teng bo'lsa.
 D) hayvon tanasining har ikki qismi har xil bo'lsa.
44. Aktiniyalarning tuzilishi va hayot kechirish xususiyatlarini ko'rsating ?
 1) shakli meduzaga o'xshash 2) tuzilishi gidraga o'xshash 3) paypastlagichlari og'iz atrofida bir necha qator 4) paypastlagichlari og'iz atrofida bir qator 5) suv tubida yopishib yashaydi 6) shakli gidraga o'xshash 7) o'ljasini otuvchi iplari bilan jarohatlaydi.

A) 2,3,5,6,7. B) 1,3,5,6,7. C) 1,4,5,6,7. D) 4,1,3,5,6,7.

45. Korall poliplar koloniyasidan riflar qanday hosil bo`ladi ?

1) koloniya suv yuziga qarab to`xtovsiz o`sadi 2) koloniya suv tubiga cho`kadi
3) dengiz tubiga cho`kadi 4) koloniyaning dengiz tubidagi qismi halok bo`ladi
5) koloniya tez o`sadi 6) koloniya uzoq yillar davomida sekin-asta o`sadi
7) dengiz to`lqinlari koloniyani yuvib turadi 8) dengiz tubiga ko`tariladi.

A) 1,3,4,6. B) 1,2,3,4. C) 4,6,8,1. D) 3,2,1,7.

46. Korall riflar qayerda keng tarqalgan ?

1) tropik dengizda 2) iliq suvda 3) sohildan uzoqda 4) sohil yaqinida 5) sayoz
joylarda 6) chuqur joylarda 7) ochiq dengizlarda 8) sohilda

A) 1,3,4. B) 5,7,8. C) 1,4,5. D) 1,2,3.

47. Korall riflari qanday amaliy ahamiyatga ega ?

1) o`g`it bo`ladi 2) qurulishda foydalaniladi 3) zebu-ziynat buyumlari
tayyorlanadi 4) baliqlar uchun oziq 5) kemalar qatnovi uchun xavfli 6) dengiz
hayvonlari uchun pana joy 7) orollar hosil qiladi 8) yengil sanoat uchun xom-
ashyo.

A) 1,2,3,4. B) 3,5,7,8. C) 2,3,6,7. D) 2,4,6,8.

48. Korall riflar nima sababdan dengiz qo`riqxonalari hisoblanadi ?

1) hayvonlar uchun pana joy 2) orol hosil qiladi 3) kemalar qatnovi uchun
xavfli 4) hayvonot dunyosi xilma-xil

A) 1,4. B) 3,4. C) 1,3. D) 2,3.

49. Meduzalar poliplardan qanday farq qiladi ?

1) shakli soyabonga o`xshash 2) silindirsimon 3) tanasi yupqa tiniq moddadan
iborat 4) tanasi yupqa dildiroq moddadan iborat 5) og`zi tanasining ostki
tomonida joylashgan 6) og`zi tanasining ustki tomonida joylashgan 7) og`iz
teshigi va tanasining atrofida iplar osilib turadi 8) og`iz teshigi atrofida va
soyabon chetida paypastlagichlari bor.

A) 1,6,7,8. B) 1,4,5,8. C) 2,8,5,6. D) 1,2,3,4.

50. Meduzalar qanday harakat qiladi ?

1) soyabon devori qisqarib, uning ostidan suv sizib chiqadi 2) paypastlagichlari
yordamida harakatlanadi 3) soyaboni botiq tomoni bilan oldinga harakatlanadi
4) soyabon qavariq tomoni bilan oldinga harakat qiladi.

A) 1,3. B) 2,4. C) 1,4. D) 3,4.

51. Dengiz bo`shliqichlilarini aniqlang.

A) aktiniyalar

B) korall poliplari, nereidalar

C) aktiniyalar, korall poliplari, meduzalar

D) meduza, aktiniya, karakatitsa

52. Dengiz bo`shliqichlilariga kirmaydigan hayvonni aniqlang.

A) aktiniya B) aureliya C) korall poliplari D) gidra

53. Aktiniyalarning gidradan farqi nimada ?

A) yirik va rangli bo`lishi

B) mayda va rangli bo`lishi

- C) paypaslagichlari og'iz teshigi atrofida joylashgan
 D) tanasi ikki qavat hujayralardan iborat
54. Koloniya bo'lib yashovchi poliplarning ko'payish turini aniqlang.
 A) jinsiy va kurtaklanish B) faqat kurtaklanish
 C) konyugatsiya D) partenogenez
55. Suv tubidagi narsalarga yopishib olib hayot kechiradigan bo'shliqichlilar nima deb ataladi?
 A) riflar B) poliplar C) planktonlar D) limanlar
56. Tana devori hujayralari ikki qavat joylashgan, oraliq moddasi juda kuchli rivojlangan hayvonni aniqlang.
 A) aktiniya B) gidra C) korall polipi D) qutb meduzasi
57. Odamlarga xavfli hisoblangan Shimoliy dengizlarda (1) va Qora dengizda (2) uchraydigan meduzalarni aniqlang.
 a) qutb meduzasi b) ildiz og'izli meduza c) aureliya
 A) 1b; 2a B) 1a; 2b C) 1a; 2c D) 1c; 2b
58. Qaysi xususiyatlar bo'shliqichlilarning eng qadimgi hayvonlar ekanligini ko'rsatadi ?
 a) hujayralarning kuchsiz ixtisoslashganligi b) kuchli regeneratsiyaga ega bo'lishi c) hujayralarning yaxshi, kuchli ixtisoslashganligi d) kuchsiz regeneratsiyaga ega bo'lishi
 A) a, b B) a, d C) b, c D) c, d
59. Gidrasimonlar nimadan kelib chiqqan ?
 A) koloniya bo'lib yashovchi bir hujayrali xivchinlilardan
 B) koloniya bo'lib yashovchi yassi chuvalchaglardan
 C) meduzalardan
 D) koloniya bo'lib yashovchi korall poliplarda
60. Qattiq skeletli, koloniya bo'lib yashovchi bo'shliqichlilarni aniqlang.
 A) aktiniya poliplari B) aureliya C) gidra polipi D) korall poliplari
61. Aktiniyaning gidradan farq qiluvchi asosiy belgilarini ko'rsating.
 1) faqat tovonida harakatlanadi 2) asosan o'troq hayot kechiradi 3) kurtaklanish va jinsiy yo'l bilan ko'payadi 4) yirtqichlik bilan hayot kechiradi 5) ancha yirik 6) dengizda yashaydi 7) lichinka davri bo'lmaydi
 A) 1, 2, 3, 4, 7 B) 1, 2, 5, 6 C) 1, 5, 6 D) 3,4,5,6
62. Ko'rsatilgan belgilarning qaysi biri ham gidra, ham aktiniya uchun xos ?
 1) faqat tovonida harakatlanadi 2) asosan o'troq hayot kechiradi 3) ixtisoslashgan hujayralarga ega, organlar rivojlanmagan 4) yirtqichlik bilan hayot kechiradi 5) ancha yirik 6) tuxumdan lichinka chiqadi 7) lichinka davri bo'lmaydi
 A) 1, 2, 6 B) 2, 3, 4 C) 3, 4, 5 D) 1, 2, 7
63. Qadimgi koloniya bo'lib yashaydigan xivchinlilardan dastlab qaysi hayvonlar paydo bo'lgan ?
 A) gidrasimonlar. B) meduzalar.
 C) korall poliplar. D) korall poliplar koloniyasi.

- A) yopishqoq moddadan.   B) g`ovak biriktiruvchi to`qimadan.
 C) g`ovak muskul to`qimadan.   D) xalqasimon muskullardan.
8. Yassi chuvalchanglar sinflarini va ularning vakillarini juftlab ko`rsating ?
 a) kipriklilar, b) so`rg`ichlilar, d) tasmasimon chuvalchanglar,
 1) rishta, 2) exinakokk, cho`chqa tasmasimoni, 3) mushuk ikki so`rg`ichlisi, jigar qurti, 4) planariya
 A) a-3, b-2, d-1   B) a-2, b-3, d-4,   C) a-4, b-3, d-2   D) a-1, b-2, d-3,
9. Yassi chuvalchanglarga mansub hayvonlar qanday tuzilgan ?
 1) ikki tomonlama simmetriyali 2) radial simmetriyali 3) tanasi bargsimon yoki silindrsimon 4) tanasi bargsimon yoki tasmasimon 5) tana bo`shlig`i rivojlangan 6) tana bo`shlig`i g`ovak to`qima bilan to`lgan 7) germofrodit 8) ayrim jinsli
 A) 2,3,4,8.   B) 2,3,4,5.   C) 2,5,7.   D) 1,4,6,7.
10. Planariya qanday oziqlanadi ?
 1) yirtqich 2) o`simlikxo`r 3) o`ljani tanasi bilan qoplab oladi 4) o`ljasini og`zi bilan tutadi 5) o`ljani yutadi 6) o`ljasini so`radi 7) oziq qoldig`i o`giz teshigidan chiqariladi 8) oziq qoldig`i anal teshigidan chiqariladi.
 A) 2,5,7,8.   B) 1,3,5,7.   C) 2,4,6,8.   D) 1,3,6,7.
11. Planariyaning ayirish sistemasi qismlarini ko`rsating ?
 1) g`ovak to`qimada joylashgan uchi berk naychalar 2) tanasining 2 yonida joylashgan naychalar 3) ichak bo`shlig`iga ochiladigan naychalar 4) voronkasimon kengaygan naychalar 5) chiqarish teshigi ikkita 6) chiqarish teshigi bitta
 A) 1,3,4.   B) 1,2,5.   C) 2,4,6.   D) 1,3,5.
12. Planariyaning nerv sistemasi qanday qismlardan iborat ?
 1) halqum usti nerv tuguni 2) halqasimon nerv tuguni 3) ikkita oldingi nerv tuguni 4) nerv tugunlaridan orqaga ketuvchi ikkita nerv tolalari 5) nerv tugunlaridan oldinga ketuvchi ikkita nerv tolalari 6) nerv tugunlari va stvollari
 A) 1,2,5.   B) 3,4,6.   C) 2,5,6.   D) 1,2,3.
13. Planariyaning jinsiy sistemasi qanday qismlardan iborat ?
 1) bitta tuxumdon 2) ikkita tuxumdon 3) juda ko`p urug`don 4) ikkita urug`don
 A) 2,3   B) 1,2   C) 3,4   D) 1,4
14. Planariyaning jinssiz ko`payishi qanday sodir bo`ladi ?
 1) qulay sharoitda tanasi mayda bo`laklarga bo`linadi 2) noqulay sharoitda tanasi mayda bo`laklarga bo`linadi 3) qulay sharoitda har bir bo`lakdan yana alohida organizm rivojlanadi 4) noqulay sharoitda yoki xavf tug`ilganda tanasining bir qismi uzilib qoladi.
 A) 2,4.   B) 3,4.   C) 2,3.   D) 1,4.
15. Yassi chuvalchanglarning eng qadimgi vakilini aniqlang.
 A) so'rg'ichlilar   B) ichaksiz kiprikli chuvalchang
 C) exinakokk   D) tasmasimonlar

- C) gijja, tasmasimon chuvalchang, ostritsa
 D) molluska, oq planariya, yomg'ir chuvalchangi
26. O't yo'llariga yopishib, parazitlik qilib yashaydigan hayvonni belgilang ?
 A) oq planariya. B) odam askaridasi. C) ostritsa. D) jigar qurti.
27. Jigar qurtining qanday so'rg'ichlari bo'ladi ?
 A) bosh, bo'yin. B) bosh, qorin. C) og'iz, qorin. D) bo'yin, qorin.
28. Qaysi hayvonning halqumi ikki shoxli ichak bilan tutashgan ?
 A) oq planariya. B) jigar qurti.
 C) odam askaridasi. D) tasmasimon chuvalchang.
29. Jigar qurti bilan oq planariyaning o'xshashlik belgilarini aniqlang ?
 A) ko'payish jihatidan germofrodit bo'lishi.
 B) tanasining yassilashgan bo'lishi.
 D) ichaklari shoxlangan bo'lib, uchi berk bo'lishi.
 C) barcha javoblar to'g'ri
30. Germofrodit organizmni aniqlang ?
 A) baqachanoq. B) tufelka. C) askarida. D) jigar qurti.
31. Jigar qurti tuxumidan chiqadigan kiprikli lichinkalar qayerda paydo bo'lishini belgilang ?
 A) Qoramol jigarida. B) qoramol ichagida.
 C) suvo'tlarda. D) suvda.
32. Qaysi hayvonlar guruhida ilk bor to'qima va a'zolar hosil bo'lgan ?
 A) bo'shliqlilar. B) halqali chuvalchanglar.
 C) yumaloq chuvalchanglar. D) yassi chuvalchanglar.
33. Tanasi yassi bargsimon shaklda ikki so'rg'ichli parazit hayvon qaysi sinf, qaysi tipga kiradi ?
 A) kiprikli sinfi, to'garaklilar tipi.
 B) so'rg'ichlilar sinfi, yassi chuvalchanglar tipi.
 C) tasmasimonlar sinfi, yassi chuvalchanglar tipi.
 D) so'rg'ichlilar sinfi, halqali chuvalchanglar tipi.
34. Lichinkalik davrida ham ko'payish xususiyatiga ega bo'lgan hayvonlarni aniqlang ?
 1) jigar qurti 2) oq planariya 3) exinokokk 4) qoramol solityori 5) odam askaridasi
 A) 1,3. B) 1,2. C) 3,4. D) 4,5.
35. Jigar qurtining rivojlanish sikli qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan ?
 A) tuxum – suv – kiprikli lichinka – suv shillig'i – dumli lichinka – sista – qoramol,
 B) tuxum – suv – qoramol – ilgakchali lichinka – qon – muskul – finna,
 C) tuxum – nam tuproq – lichinkali tuxum – odam ichagi – qon – o'pka – bronx – traxeya – halqum – ichak,
 D) tuxum – lichinka – g'umbak – jigar qurti – odam ichagi – qon – jigar
36. Jigar qurtining asosiy xo'jayinini aniqlang.
 A) qoramol, suv shillig'i, B) odam, chorva mollari,

- C) baliq, qoramol, D) suv shillig`i, baliq
37. Jigar qurtining oraliq xo`jayinini aniqlang.
A) suv shillig`i, B) baqachanoq, C) tiriktug`ar shilliq, D) yalang`och shilliq
38. Odamlar nima orqali jigar qurti bilan zaharlanishi mumkin ?
A) go`sht, B) baliq, C) ko`lmak suvi, D) yuvilmagan meva
39. Jigar qurti lichinkasi qayerda parazitlik qiladi ?
A) qoramolda, B) echkida, C) odamda, D) suv shillig`ida
40. Tasmason chugalchanglar qanday tuzilgan ?
1) tanasi yassi va uzun bo`g`imlarga bo`lingan 2) tanasi uzun bo`g`imlarga bo`linmagan 3) oldingi qismida 1 necha lablar bo`ladi 4) oldingi qismida so`rg`ichlar va ilmoqlar bo`ladi 5) jinsiy sistemasi har bir bo`g`imda takrorlanadi 6) ayrim jinsli 7) hazm qilish organlari rivojlangan 8) hazm qilish organlari bo`lmaydi
A) 1,2,3,4. B) 1,4,5,8. C) 1,3,5,7. D) 3,4,7,8.
41. Qoramol tasmason chugalchangi qanday tuzilgan ?
1) uzunligi 3-6 m 2) uzunligi 8-10 m 3) 30-40 ta bo`g`imdan iborat 4) 1000 dan ortiq bo`g`imdan iborat 5) bo`yin qismi bo`g`imlarga bo`linmagan 6) bo`yin qismi yosh bo`g`imlardan iborat
A) 1,2,3. B) 2,4,1. C) 2,4,6. D) 5,3,2.
42. Qoramol tasmason chugalchangi qanday bo`limlardan iborat ?
1) bosh 2) qorin 3) bo`yn 4) tana 5) dum 6) orqa
A) 2,1,3. B) 2,6,5. C) 2,4. D) 1,3,4.
43. Qoramol tasmason chugalchangi so`rg`ichlari nechta va qanday tuzilgan ?
1) 1 juft 2) 4 ta 3) doirasimon 4) tirqishsimon.
A) 2,3. B) 4,2. C) 1,4.
44. Finna nima ?
1) tasmason chugalchangning bosh qismi 2) suyuqlik bilan to`lgan pufakcha 3) chugalchanglarning yuqumli davri 4) parazitning voyaga yetgan davri
A) 1,2. B) 2,3. C) 3,4. D) 1,4.
45. Odam qoramol tasmason chugalchangi qanday yuqadi ?
1) finnali jigarni yeganida 2) iflos qo`l orqali 3) finnali go`shtni yeganda 4) suv orqali.
A) 4,3. B) 2,3. C) 1,3. D) 2,4.
46. Tasmason chugalchang uchun xos xususiyatni belgilang ?
1) so`rg`ichi 4 ta 2) so`rg`ichi boshida joylashgan 3) so`rg`ichi qorin qismida joylashgan 4) ovqat hazm qilish sistemasi rivojlanmagan 5) tanasi bo`g`imlarga bo`lingan 6) jinsiy sistemasi har bir bo`g`imda takrorlanadi 7) tanasi bo`g`imlarga bo`linmagan 8) ovqat hazm qilish sistemasi rivojlangan
A) 1,2,4,5,6. B) 1,2,7,6,8. C) 2,5,6,7,8. D) 1,3,6,7,8.
47. Har bir bo`g`imida bir juft tuxumdon, bitta bachadon va ko`p urug`donga ega bo`lgan hayvonlarni ko`rsating.
A) qoramol tasmasoni, cho`chqa tasmasoni
B) askarida, yomg`ir chugalchangi

- C) nereida, ostritsa
 D) yomg'ir chuvalchangi, exinokokk
48. Har bir bo'g'imda juda ko'p urug'donlar bo'ladigan hayvonni aniqlang.
 A) oq planariya B) askarida
 C) qoramol tasmaimon chuvalchangi D) yomg'ir chuvalchangi
49. So'rg'ichli chuvalchaglarning tasmaimon chuvalchaglardan asosiy farqini ko'rsating.
 A) nerv sistemasining bo'lishi B) hazm qilish sistemasining bo'lishi
 C) qon aylanish sistemasining bo'lishi D) oraliq xo'jayinning bo'lishi
50. To'qimaga ega bo'lmagan hayvonlarni ko'rsating.
 1) foraminefera 2) gidra 3) dreysena 4) tripanosoma 5) oq planariya
 6) dafniya
 A) 1, 2, 4 B) 3, 4, 5 C) 3, 5, 6 D) 1,3,5
51. Erkin yashovchi hayvonlarni ko'rsating.
 1) planariya 2) exinokokk 3) bolalar gijjasi 4) nereida 5) tripanosoma
 A) 1, 2, 3 B) 2, 4, 5 C) 1, 4, 5 D) 1,4
52. O'simlik (1) va hayvonlarning (2) parazit gelmintlarini o'rgangan olimlarni belgilang.
 a) A.T.To'laganov b) M.A.Sultonov c) E.X.Ergashev d) J.A.Azimov
 A) 1- a, b; 2 - c, d B) 1- a; 2 - b, c, d C) 1- b, c; 2-a,d D) 1- a, c; 2 - b, d
53. Ko'katlarni yaxshi yuvmasdan iste'mol qilinsa qaysi parazitni yuqtirish mumkin ?
 A) nereida B) qoramol tasmaimon chuvalchangi
 C) exinokokk D) jigar qurti
54. Qaysi olim yovvoyi va uy hayvonlari gelmintlarini o'rganishda qatnashmagan ?
 A) M.Sultonov B) J.Azimov C) E.Ergashev D) A.To'laganov
55. Cho'chqa tasmaimon chuvalchangi qoramol tasmaimon chuvalchangidan nimasi bilan farq qiladi ?
 A) boshida ilmoqlari bo'ladi B) finna orqali yuqadi
 C) boshida 4 ta so'rg'ichi bo'ladi D) berilganlarning barchasi to'g'ri
56. So'rg'ichlilarda parazitik bilan hayot kechirishda qanday moslanishlar paydo bo'lgan ?
 1) so'rg'ichlari 2 ta 2) so'rg'ichlari 4 ta 3) ilmoqlari bor 4) ko'p tuxum qo'yadi
 A) 2,3 B) 1,4 C) 3,4 D) 2,4
57. Jigar qurtining qaysi holati suv shillig'iga kiradi ?
 A) kiprikli lichinka B) tuxum C) sista D) dumli lichinka
58. Jigar qurti (1), qoramol tasmaimon chuvalchangi (2), exinokokk (3) va askarida (4) qaysi holatida odamga yuqadi ?
 a) sista b) finna c) tuxum d) olti ilmoqli lichinka e) dumli lichinka f) kiprikli lichinka
 A) 1-f, 2-c, 3-b, 4-c B) 1-a, 2-b, 3-c, 4-c
 C) 1-e, 2-d, 3-b, 4-c D) 1-a, 2-d, 3-b, 4-c

59. Qaysi javoblar exinokok to`g`risida to`g`ri ma`lumotlar beradi ?
 1) uzunligi 0,3-0,6 mm, 2) uzunligi 5-10 mm, 3) bosh qismida ikki juft so`rg`ichlari bor, 4) rangi oqish, 5) germofrodit, 6) ayrim jinsli, 7) tanasi 5-6 bo`g`imdan iborat, 8) tanasi bo`g`imlarga bo`linmagan, 9) tuxumdan to`lgan oxirgi bo`limi tanasidan uzilib chiqadi, 10) orqa chiqaruv teshigiga tuxum qo`yadi
 A) 1,2,10,9, B) 7,8,2,3, C) 1,4,3,9, D) 1,3,5,9
60. Parazit chuvalchanglar va ularning asosiy xo`jayinini ko`rsating?
 a) cho`chqa tasmasimoni b) mushuk ikki so`rg`ichlisi, d) exinokokk,
 1) it va yirtqichlar, 2) it va mushuk, 3) odam va yirtqish sutemizuvchilar,
 4) odam
 A) a-2, b-3, d-1 B) a-3, b-2, d-1 C) a-4, b-4, d-1 D) a-3, b-2, d-4
61. Parazit chuvalchanglar va ularning oraliq xo`jayinini juftlab ko`rsating ?
 a) mushuk ikki so`rg`ichlisi b) exinokokk d) cho`chqa tasmasimoni
 1) cho`chqa 2) baliqlar 3) odam va o`txo`r hayvonlar 4) siklop
 A) a-1, b-2, d-3 B) a-3, b-2, d-1 C) a-4, b-3, d-1 D) a-2, b-3, d-1
62. Exinokokk tuxumlarini odam yoki hayvon nima orqali yuqtiradi ?
 1) yem-xashak, 2) iflos qo`l, zararlangan go`sht, 3) kiyim-kechak, 4) to`shak va boshqa buyumlar
 A) 1,3, B) 1,2, C) 3,4, D) 1,4
63. Exinokokk tarqalishi va yuqushining oldini olish uchun nima qilish kerak ?
 1) go`shtni yaxshi pishirib iste`mol qilish, 2) zararlangan go`sht va jigarni itlarga bermaslik, 3) ovqatlanishdan oldin qo`lni yuvish, 4) daydi itlarni yo`qotish, 5) sabzavotlarni yuvib iste`mol qilish, 6) suvni qaynatib ichish
 A) 6,3,1, B) 2,3,4, C) 1,2,6, D) 2,3,1
64. Exinokokka xos bo`lmagan belgi ko`rsatilgan qatorni aniqlang.
 A) tuxumga to`lgan pufakchalar (finnalar) odamning axlati bilan tashqariga chiqadi
 B) tanasi 5-6 bo`g`imdan iborat
 C) boshida 4 ta so`rg`ichlari mavjud
 D) tuxumga to`lgan oxirgi bo`g`imi axlat bilan tashqariga chiqadi
65. Parazit chuvalchaglarning hayotini, ko`payishini, tarqalishini qaysi fan o`rganadi ?
 A) mikrobiologiya B) gelmintologiya C) fiziologiya D) embriologiya
66. Voyaga yetgan qoramol solityori odam organizmining qaysi qismida parazitlik qiladi ?
 A) qonda, B) jigarda, C) ingichka ichakda, D) odam askaridasi
67. Qoramol solityorining tana bo`g`imlari nechta bo`lishi mumkin ?
 A) 100 ta, B) 1000 ta, C) 500 ta, D) 10000 ta
68. Quyidagi chuvalchaglarning qaysi birida ovqat hazm qilish organi yo`q ?
 A) planariya, B) askarida, C) jigar qurti, D) qoramol solityori
69. Qoramol tasmasimon chuvalchangning har bir bo`g`imida qanday jinsiy sistemasi mavjud ?

- A) bitta tuxum, bir juft urug`don, bitta bachadon,
 B) bir juft tuxumdon, bitta bachadon va bir juft urug`don,
 C) bir juft tuxumdon va bachadon, juda ko`p urug`don,
 D) bir juft tuxumdon, bitta bachadon va juda ko`p urug`don
70. Jinsiy organlari tanasining hamma bo`g`imlarida ko`p marta takrorlanib turadigan hayvonlarni belgilang.
 A) qoramol, cho`chqa keng tasmasimon chuvalchaglari,
 B) yomg`ir chuvalchangi, nereida, qum chuvalchang,
 C) qoramol tasmasimon chuvalchangi, eyzeniya,
 D) mushuk ikki so`rg`ichlisi, exinokokk
71. Olti ilgakchali lichinka hosil qiladigan parazit chuvalchangni toping.
 A) jigar qurti, B) exinokokk, C) askarida, D) qoramol solityori
72. Qoramol tasmasimon chuvalchangining oraliq xo`jayini qaysi qatorda berilgan ?
 A) qoramol, B) odam, C) cho`chqa, D) baqachanoq
73. Qoramol tasmasimon chuvalchangi odam organizmiga nima orqali yuqadi ?
 A) tuxum, B) dumli lichinka, C) finna, D) suv
74. Qoramol tasmasimon chuvalchangi lichinkalik davrida ... parazitlik qiladi.
 A) baliq jigarida, B) qoramollarning muskul va jigarida,
 C) yirtqichlarning muskul va jigarida, D) qoramol ichagida
75. Voyaga yetgan cho`chqa tasmasimon chuvalchangi va lichinkasi qayerda yashaydi ?
 A) odam ichagida, cho`chqa oshqozonida,
 B) cho`chqa ichagida, odam oshqozonida,
 C) odam ichagida, cho`chqa go`shtida,
 D) baliq ichagida, cho`chqa go`shtida
76. Qaysi hayvonlarning ichaklari shoxlangan bo`lib, uchi berk bo`ladi ?
 1) askarida 2) ostritsa 3) jigar qurti 4) planariya 5) exinokokk 6) mushuk ikki so`rg`ichlisi
 A) 1,3,5. B) 2,3,6. C) 3,4,6. D) 1,4,5.
77. Exinokokk qaysi tip va sinfga mansub ?
 A) yassi, tasmasimon, B) yassi, so`rg`ichlilar,
 C) yumaloq, tasmasimon, D) halqali, tasmasimon
78. Exinokokk odamga nima orqali yuqadi ?
 A) zararlangan go`sht, B) zararlangan jigar, C) iflos qo`l, D) xom baliq
79. Exinokokk parazit chuvalchangining asosiy xo`jayini aniqlang ?
 A) odam, uy hayvonlari. B) odam, qoramol.
 C) it, yirtqichlar. D) baliq, odam.
80. Exinokokkning oraliq xo`jayinlarini aniqlang ?
 A) odam, o`txo`r hayvonlar. B) yirtqichlar, o`txo`rlar.
 C) odam, yirtqichlar. D) baliq, yirtqichlar.
81. Jigarda yashaydigan mushuk ikki so`rg`ichli odamga qanday yuqadi ?
 A) cho`chqa go`shtini yaxshilab pishirmay yeyilganda

- B) cho`rtan baliqning ikrasi orqali.
 C) baliqni yaxshilab pishirmay yeyilganda.
 D) qoramollarning jigarini yeyish orqali.
82. Qaysi chuvalchaglarda ovqat hazm qilish sistemasi og`iz, halqum, ichakdan iborat ?
 A) oq planariya, jigar qurti. B) jigar qurti, qoramol solityori.
 C) qoramol solityori, odam askaridasi. D) ostritsa, yomg`ir chuvalchangi.
83. Qaysi hayvonlar ikkita organizmda rivojlanadi ?
 A) qoramol tasmasimon chuvalchangi, gijja.
 B) qoramol tasmasimon chuvalchangi, jigar qurti.
 C) cho`chqa tasmasimon chuvalchangi, askarida.
 D) jigar qurti, askarida.
84. Tana shakli bargsimon bo`lgan hayvonlarni belgilang ?
 A) infuzoriya, yashil evglena. B) aureliya, leyshmaniya.
 C) oq planariya, jigar qurti. D) jigar qurt, eyzeniya.
85. Jigar qurtining qoramol tasmasimon chuvalchangidan farqi nimada ?
 A) hazm organlari rivojlangan
 B) hazm organlari rivojlanmagan
 C) yassi chuvalchanglar tipining vakili
 D) parazit hayot kechiradi
86. Quyidagi organizmlarning qaysi birida ayirish sistemasi uchi yopiq naychalardan tuzilgan ? 1) nereida 2) kam tukli chuvalchang 3) askarida 4) oq planariya 5) yomg'ir chuvalchangi
 A) 1,2 B) 3 C) 4 D) 3,4,5
87. Qoramol tasmasimon chuvalchangi oxirgi bo'g'imlari o'rta bo'g'implardan nimasi bilan farq qiladi ?
 1) ikkita tuxumdonga ega 2) ko'p urug'donlar bo'ladi 3) faqat tuxumga to'lgan bachadonga ega 4) ko'p marta shoxlangan ichagi mavjud
 A) 1, 2, 3 B) 2, 3, 4 C) 3 D) 3, 4
88. Olti ilmoqli lichinka qaysi organizmda rivojlanadi ?
 A) chuchuk suv shillig'ida B) qoramolda
 C) odam ichagida D) yirtqich hayvonlarning jigarida
89. Uchta lichinka bosqichi orqali rivojlanish qaysi parazit chuvalchang uchun xos ?
 A) cho'chqa tasmasimon chuvalchangi B) bolalar gijjasi
 C) exinokokk D) jigar qurti
90. Oraliq xo'jayinsiz rivojlanuvchi parazit chuvalchang(lar)ni ko'rsating.
 1) exinokokk 2) jigar qurti 3) bolalar gijjasi 4) cho'chqa tasmasimon chuvalchangi 5) askarida A) 1,2,4 B) 3 C) 5 D) 3,5
91. Yassi chuvalchanglar tipi, so'rg'ichlilar sinfiga mansub hayvonni belgilang.
 A) oq planariya B) jigar qurti C) askarida D) exinokokk
92. Quyidagi organizmlarning qaysi birlari bo`linish yo`li bilan ko`payadi ?
 1) amyoba, 2) jigar qurti, 3) qoramol solityori, 4) volvoks, 5) oq planariya,

6) yomg'ir chuvalchangi, 7) chig'anoqsiz shilliqqurt, 8) gidra, 9) yashil evglena, 10) exinokokk, 11) aktiniya

A) 1,4,5,9,8, B) 1,2,3,8,10, C) 3,5,6,8,10, D) 4,5,7,10,11

4.2. To`garak chuvalchanglar tipi.

1. To`garak chuvalchanglar qanday tuzilgan ?

1) tanasi yumaloq 2) tanasi ipsimon 3) ko`ndalang kesimi to`garak shaklida 4) tanasi noksimon yoki to`garak shaklda 5) tana bo`shlig`i rivojlanmagan 6) tana bo`shlig`i suyuqlik bilan to`lgan 7) o`rta ichagi shoxlangan 8) o`rta ichagi to`g`ri naysimon 9) germofrodit 10) ayrim jinsli

A) 1,2,3,4,5. B) 4,5,7,8. C) 6,7,8,9. D) 2,3,6,10.

2. Askarida qanday tuzilgan ?

1) yopishuv organlari rivojlanmagan 2) bir juft so`rg`ichlari bor 3) tanasi yo`g`on ipga o`xshash 4) tanasi elastik 5) tanasi ichak devoriga taqalib turadi 6) ichak devoriga yopishib yashaydi.

A) 1,4,5. B) 2,5,6. C) 1,3,6. D) 1,2,3.

3. Erkak askaridaning tanasi qanday tuzilgan ?

1) dumi qorin tomonga egilgan 2) dumi to`g`ri konussimon 3) tanasi xipcha uzunligi 15-25 sm 4) tanasi yo`g`on uzunligi 20-40 sm

A) 1,2. B) 1,3. C) 2,3. D) 4,3.

4. Askarida nima orqali yuqadi ?

1) tuproq 2) iflos qo`l 3) sabzavot va meva 4) zararlangan go`sht

A) 1,2. B) 1,3. C) 2,3. D) 4,3.

5. Askarida ayirish sistemasining oq planariyanikidan farqini ko'rsating.

A) ayirish naychalari voronkasimon naychalardan iborat

B) zararli mahsulotlar uchi berk naychalarga sizib o'tadi

C) ikki yon tomonida joylashgan yirik naylar tananing orqa qismida teshiklar bilan ochiladi

D) ikkita ayirish naylari birlashib, yagona teshik bilan tashqariga ochiladi

6. Quyidagi parazit chuvalchanglardan qaysi biri egilgan simga o`xshab ichak devoriga tiralib turadi.

A) askarida.

B) exinokokk.

C) qoramol solityori.

D) bolalar gijjasi

7. Tana bo`shlig`ining rivojlanishi dastlab qaysi hayvonlardan boshlangan ?

A) odam askaridasi.

B) qoramol solityori.

C) jigar qurti.

D) oq planariya.

8. Ko`ndalang kesimi to`garak bo`lgan chuvalchanglarga misol keltiring ?

1) jigar qurti 2) ostritsa 3) oq planariya 4) qoramol solityori 5) askarida

6) exinokokk.

A) 1,3. B) 3,4. C) 4,5. D) 5,2.

9. Askaridaning rivojlanish siklining ketma-ketligi to`g`ri berilgan javobni toping.

- 1) tuxum 2) lichinka 3) nam tuproq 4) lichinkali tuxum 5) odamning ichagi
6) qon 7) og`iz bo`shlig`i 8) o`pka
A) 1,2,3,4,5,6,7,8. B) 1,3,4,5,2,6,8,7. C) 1,4,5,7,8,6,3,2. D) 1,2,4,6,7,8,5.
10. To`garak chuvalchanglar tipiga berilgan to`g`ri ta`rifni toping.
1) ayrim jinsli 2) germofrodit 3) tana bo`shlig`i yo`q 4) tana bo`shlig`i bor
5) orqa ichagi anal teshigi bor 6) ichagi shoxlangan 7) tanasi bo`g`imlarga
bo`linmagan 8) ko`ndalang kesimi to`garak shaklda.
A) 1,3,5,8. B) 2,4,5,8. C) 1,4,5,8. D) 2,3,8,6.
11. Umurtqasiz hayvonlarda parazitlik qiluvchi organizm ?
A) leyshmaniya, B) nozema, C) ichburug` amyoba, D) infuzoriya
12. Bolalar gijjasi ...ga mansub?
A) to`garak chuvalchanglar tipi. B) yassi chuvalchanglar tipi.
C) xalqali chuvalchanglar tipi. D) to`garak og`izlilar tipi.
13. Odam askaridasida oziqning hazm bo`lmagan qismi qaysi organ orqali
tashqariga chiqarib yuboriladi ?
A) kloakasi. B) butun tanasi. C) anal teshigi. D) og`zi.
14. Odam, hayvon va o'simliklarda parazitlik qiladigan chuvalchanglar soni
to'g'ri berilgan qatorni aniqlang.
A) 20 ming B) 20 mln C) 10 ming D) 12 ming
15. O'simlik gelmintlarini o'rgangan olimni aniqlang.
A) M.A. Sultonov B) J.A. Azimov C) A.T. To'laganov D) E.X. Ergashev
16. To'garak chuvalchanglar qaysi belgilari bilan yassi chuvalchanglardan farq
qiladi ?
A) tanasi duksimon, ko'ndalang kesimi to'garak shaklda bo'lishi
B) tana bo'shlig'i va anal teshigining bo'lishi
C) ichki organlarning ancha murakkab tuzilganligi
D) barchasi
17. To'garak chuvalchaglarning yassi chuvalchanglardan asosiy farqlarini
belgilang.
1) ayrim jinsli 2) so'rg'ichlari mavjud 3) ichagi berk 4) yopishuv organlari
rivojlanmagan 5) anal teshigi mavjud 6) germafrodit
A) 1,2,5 B) 1,4,5 C) 2,3,6 D) 1, 4, 6
18. Gelmintologiya fani ... o'rganadi.
A) zaharli o'rgimchaksimonlarni B) parazit hasharotlarni
C) parazit chuvalchaglarni D) parazit o'simliklarni
19. Qaysi parazitning yopishuv organlari bo'lmaydi?
A) jigar qurtining B) exinokokkning
C) cho'chqa tasmasimon chuvalchangining D) askaridaning
20. Pomidor, bodring ildizida no'xatdek shish hosil bo'lishi, hosilining
kamayishi va tez orada halok bo'lishi qaysi parazitga bog'liq ?
A) jigar qurtining dum lichinkasiga B) bo'rtma nematodaga
C) yalang'och shilliqqa D) agrobakteriumga

- 1) oq planariya 2) bolalar gijjasi 3) dreysena 4) bitiniya 5) bedapoya shillig'i
6) ostritsa 7) askarida 8) exinokokk
- A) a - 2, 3, 4, 7; b - 1, 5, 6, 8
B) a - 2, 3, 6, 7; b - 1, 4, 5, 8
C) a - 2, 3, 6, 8; b - 1,4,5,7
D) a - 2, 4, 5, 7; b - 1, 3, 6, 8
33. Ichak differensiyasi dastlab qaysi organizmlarda kuzatiladi ?
- A) kiprikli chuvalchanglar
B) so'rg'ichli chuvalchanglar
C) tasmasimon chuvalchanglar
D) to'garak chuvalchanglar
34. O'simliklarda (a), faqat odamlarda (b), odam va hayvonlarda (c) parazitlik qiluvchi chuvalchaglarni juftlab ko'rsating.
- 1) gijja 2) askarida 3) bo'rtma nematoda 4) exinokokk 5) jigar qurti
- A) a-3; b-1; c-2,4,5
B) a-3; b-2; c-1, 4, 5
C) a-3; b-1, 2; c-4, 5
D) a-3; b-4, 2; c- 1, 5
35. Hazm vakuolasi bo'lmaydigan hayvonlar ?
- 1) ichburug` amyobasi, 2) nozema, 3) bezgak paraziti, 4) infuzoriya, 5) aktiniya, 6) gidra,
- A) 2,4,5, B) 2,3, C) 1,3,5,6, D) 1,4,5,6
36. Qaysi sinf vakillarining voyaga yetganlari umurtqali hayvonlarda, lichinkalari umurtqasiz hayvonlarda parazitlik qiladi?
- A) kiprikli chuvalchanglar, B) tasmasimon chuvalchanglar.
C) so'rg'ichlilar. D) yumaloq chuvalchanglar.
37. Ayirish sistemasi uchi berk (a) va ochiq(b) naychalardan tuzilgan organizmlar ?
- 1) oq planariya, 2) odam askaridasi, 3) qizil chuvalchang, 4) nereida, 5) dengiz ko'ptuklisi, 6) ko'p tukli chuvalchang lichinkasi
- A) a-1,2,4, b-3,5,6, B) a-1,4,6, b-2,3,5
C) a-1,2,6, b-3,4,5, D) a-2,5, b-1,3,4,6
38. Tanasi kutikula bilan qoplanmagan organizmlar ?
- 1) jigar qurti, 2) o'troq dengiz chuvalchangi, 3) oq planariya, 4) bolalar gijjasi, 5) nereida, 6) exinokokk
- A) 2,3,5, B) 1,2,3, C) 1,4,6, D) 2,5,6
39. Tana bo'shlig'i bo'lmaydigan hayvonlarni belgilang.
- A) yassi chuvalchanglar, molluskalar
B) molluskalar halqali chuvalchanglar
C) to'garak chuvalchanglar
D) halqali chuvalchanglar
40. Bolalar gijjasi uchun xos xususiyatlar ?
- 1) uzunligi 0,3-0,6 mm, 2) uzunligi 5-10mm, 3) bosh qismida ikki juft so'rg'ichlari bor, 4) rangi oqish, 5) germofrodit, 6) ayrim jinsli, 7) tanasi 5-6 bo'g'imdan iborat, 8) tanasi bo'g'imlarga bo'linmagan, 9) tuxumdan to'lgan oxirgi bo'limi tanasidan uzilib tushib qoladi, 10) orqa chiqaruv teshigiga tuxum qo'yadi
- A) 2,4,6,8,10, B) 2,3,4,5,6, C) 9,8,1,2,3, D) 5,7,8,10,1
41. Quyidagi parazit chuvalchanglar qaysi organizmlarda parazitlik qiladi ?
- 1) bo'rtma nematoda 2) cho'chqa tasmasimon chuvalchangi 3) exinokokk

4) jigar qurti a) odam ichagida b) it va yirtqich hayvonlarning ichagida c) odam jigarida d) o'simlikning yer usti qismida e) o'simlikning yer osti qismida

A) 1-d, 2-c, 3-b, 4-c, B) 1-b, 2-a, 3-b, 4-c,

C) 1-e, 2-a, 3-b, 4-c, D) 1-e, 2-b, 3-a, 4-a,

42. Askaridaning tuxumdan boshlab voyaga yetguncha o'tadigan yashash muhitini va rivojlanish davrlarini tartib bilan ko'rsating.

1) tashqi muhit, 2) lichinka, 3) qon tomiri, 4) ichak, 5) og'iz,

6) o'pka alveolalari, 7) voyaga yetgan davr, 8) tuxum

A) 8,1,2,5,4,6,3,7, B) 8,1,2,3,6,5,4,7,

C) 1,2,3,4,5,6,7,8, D) 5,4,7,6,8,1,2,3

43. Askaridani yuqtirmaslik uchun nimalar qilish kerak ?

A) daydi itlarga qarshi kurashish va shaxsiy gigiyena qoidalariga rioya qilish kerak.

B) go'sht mahsulotlariga yaxshi ishlov berish va poliz mahsulotlarini yaxshilab yuvish kerak.

C) shaxsiy gigiyena qoidalariga qat'iy rioya qilish kerak, sabzavot va poliz mahsulotlarini yaxshilab yuvish.

D) ko'lmak suvlarini ichmaslik, daladan keltirilgan ko'katlari yaxshilab yuvish kerak.

44. Dastlab to'garak (a) va halqali (b) chuvalchaglarda paydo bo'lgan belgilar ?

1) halqumusti va osti nerv tugunlari va qorin nerv zanjiri 2) anal teshigi

3) tana bo'shlig'i 4) voronkasimon uchi ochiq naychalar 5) orqa ichaginging

ixtisoslashishi 6) qon aylanishi 7) tana bo'shlig'i devori.

A) a-2,3,5 b-1,4,6,7. B) a-1,6,7 b-2,4,5.

C) a-1,4,5 b-2,3,6,7. D) a-1,4,6,7 b-2,3,5.

45. Ayirish sistemasi bir uchi berk naychalardan iborat organizmlar ?

1) nereida 2) lansetnik 3) kapalak 4) trixogramma 5) askarida 6) qizil chuvalchang 7) yomg'ir chuvalchangi 8) oq planariya

A) 1,3,5,6. B) 2,4,6,7 C) 3,4,5,8. D) 1,2,6,7.

46. Qaysi oilalar vakillariga bo'rtma nematoda katta zarar yetkazadi ?

1) ituzumdoshlar, 2) piyozdoshlar, 3) qovoqdoshlar, 4) ziradoshlar,

5) gulxayridoshlar, 6) burchoqdoshlar,

A) 1,3,5, B) 2,4,6, C) 1,2,6, D) 3,4,5

47. Bolalar gijjasini odam qanday yuqtiradi ?

1) yem-xashak, 2) iflos qo'l, zararlangan go'sht, 3) kiyim-kechak, 4) to'shak va boshqa buyumlar

A) 1,3, B) 1,2, C) 3,4, D) 1,4

48. Anal teshigi bo'lmagan (a) va bo'lgan (b) chuvalchaglarni juftlab ko'rsating.

1) exinokokk 2) cho'chqa tasmaimon chuvalchangi 3) nereida 4) bolalar gijjasi 5) jigar qurti

A) a-2, 5; b-1, 3, 4 B) a-1, 3, 5; b-2, 4

C) a-1, 2, 5; b-3, 4 D) a-1, 5; b-2, 3, 4

V BOB . Halqali chuvalchanglar tipi.

- Halqaqli chuvalchanglar tipiga kiradigan sinflarni belgilang ?
  - gidroid poliplar
  - sifoid meduzalar
  - kiprikli chuvalchanglar
  - so`rg`ivchlilar
  - ko`p tuklilar
  - kam tuklilar
  - tasmasimon
  - korall poliplar
  - zuluklar
  - qorinoyoqlilar
  - ikki pallali
  - boshoyoqli.A) 1,2,8. B) 3,4,7. C) 5,6,9. D) 10, 11,12.
- Halqali chuvalchanglar qanday tuzilgan ?
  - tanasi bir xil halqalardan iborat,
  - tanasi har xil halqalardan iborat,
  - halqalarida harakat organlari yoki qillari bor,
  - tanasi tuklar bilan qoplangan,
  - qon aylanish sistemasi rivojlangan,
  - ayirish sistemasi tana bo`g`imlarida bir juftdan,
  - ayrim jinsliA) 1,4,5,6, B) 2,3,1,5, C) 7,5,6,3, D) 2,3,5,6
- Yomg`ir chuvalchangi qanday tuzilgan ?
  - har bir halqasida 4 juftdan qillar bor,
  - har bir halqasida bir juftdan tuklar bor,
  - oldingi qismi konussimon,
  - tanasining oldingi uchi to`mtoq,
  - tanasining oldingi qismida belbog` bor,
  - belbog`i bo`lmaydiA) 1,3,5, B) 2,5,6, C) 1,2,6, D) 6,5,4
- Yomg`ir chuvalchangining teri-muskul qavatlarini tartib bilan kop`rsating.
  - halqa muskullari,
  - ichki epiteliy,
  - bo`ylama muskullari,
  - tashqi epiteliyA) 1,2,3,4, B) 4,1,3,2, C) 4,2,1,3, D) 3,1,4,2
- Yomg`ir chuvalchangi hazm qilish sistemasi qismlari tanada qanday tartibda joylashadi ?
  - oshqozon,
  - qizilo`ngach,
  - jig`ildon,
  - halqum,
  - ichak,
  - og`izA) 6,4,2,3,1,5, B) 5,6,4,1,2,3, C) 6,4,1,2,3,5, D) 2,3,5,6,1,4
- Chuvalchangning qon aylanish sistemasidagi asosiy qon tomirlarini ko`rsating.
  - oldingi,
  - keyingi,
  - orqa,
  - qorin,
  - yon,
  - halqa,
  - aorta,
  - kapillyarA) 2,7,8,1, B) 1,2,7,5, C) 3,4,5,6, D) 1,3,4,8
- Yomg`ir chuvalchangining ayirish sistemasi qanday tuzilgan ?
  - ko`p marta shoxlangan naychalar
  - sirtmoqqa o`xshash naychalar
  - naychalarning kengaygan uchi tana bo`shlig`iga ochiladi
  - kengaygan uchi teri ustiga ochiladi
  - naychalarning toraygan uchi tana bo`shlig`iga ochiladi
  - toraygan uchi teri ustiga ochiladi
  - har qaysi halqada bittadan joylashgan
  - har qaysi halqada bir juftdan bo`ladiA) 4,6,8. B) 1,5,2. C) 4,5,8. D) 2,3,6.
- Yomg`ir chuvalchangining nerv sistemasi va nervlarini ko`rsating.
  - orqa nerv zanjiri tipida
  - qorin nerv zanjiri tipida
  - halqum usti nerv tuguni
  - ichak usti nerv tuguni
  - halqum osti nerv tuguni
  - halqum oldi nerv tuguni
  - halqum atrofi nerv halqasi;
  - bosh nerv tuguni
  - qorin nerv tuguni
  - yon nervlarA) 5,7,9. B) 2,3,7,5. C) 8,9,10. D) 2,5,7.
- Halqali chuvalchanglar va ularning amaliy ahamiyatini juftlab ko`rsating.

- a) qizil chuvalchang b) yomg'ir chuvalchangi d) nereida. 1) baliqlar ozig'i
 2) akvarium baliqlari uchun ko`paytiriladi 3) biogumus olishda foydalaniladi.
 A) a-3 b-2 d-1 B) a-1 b-2 d-3 C) a-2 b-3 d-1 D) a-3 b-1 d-2
10. Dengizda (a) va chuchuk suvda (b) yashovchi halqali chuvalchaglarni
 juftlab ko'rsating.
 1) nereida 2) o'troq chuvalchang 3) qizilchuvalchang
 A) a-1; b-2,3 B) a-1,2; b-3 C) a-1, 3; b-2 D) a-2, 3; b-1
11. Yomg'ir chuvalchangi uchun tayanch vazifasini bajaruvchi tuklar tananing
 qaysi qismida joylashgan ?
 A) har bir bo'g'imning orqa tomonida
 B) har bir bo'g'imning qorin tomonida
 C) har bir bo'g'imning yon tomonlarida
 D) faqat ko'krak bo'g'imlarning yon va orqa tomonlarida
12. Halqali chuvalchaglarning teri-muskul xaltasi qanday qismlardan iborat ?
 A) tashqi va ichki epiteliy, halqasimon va bo'ylama muskullardan
 B) tashqi epiteliy, bo'ylama va qiyshiq muskullardan
 C) tashqi va ichki epiteliy, halqasimon, bo'ylama va qiyshiq muskullardan
 D) xitin qavatidan, tasma shaklda joylashgan bo'ylama muskullardan
13. Kam tukli halqali chuvalchaglar qaysi hayvonlardan kelib chiqqan ?
 A) yassi chuvalchaglardan B) eng qadimgi gidrasimonlardan
 C) kovakichlilardan D) ko'p tukli halqali chuvalchaglardan
14. Halqali chuvalchaglarning tana bo'shlig'i devorining ichki yuzasi nimadan
 iborat ?
 A) bir qavat epiteliydan B) ikki qavat epiteliydan
 C) uch qavat epiteliydan D) bir qavat kutikuladan
15. Chuchuk suvlarda yashaydigan qizil chuvalchang qaysi hayvonlar tipiga va
 sinfiga mansub ?
 A) halqasimon chuvalchaglar tipi, ko'p tuklilar sinfi
 B) yassi chuvalchaglar tipi, kipriklilar sinfi
 C) halqasimon chuvalchaglar tipi, kam tuklilar sinfi
 D) yassi chuvalchaglar tipi, so'rg'ichlilar sinfi
16. Qaysi muskullar yomg'ir chuvalchangi tanasini yo`g`onlashishini
 ta`minlaydi ?
 A) bo`ylama muskullar qisqarishi,
 B) halqasimon muskullar bo`shashishi,
 C) halqasimon va bo`ylama muskullar qisqarishi,
 D) halqasimon muskullar qisqarishi
17. Tana bo`shlig'i yaxlit emas, o`z devori bor va ko`ndalang to`siq bilan
 ajralgan, bu xususiyat qaysi chuvalchangga xos?
 A) oq planariya. B) odam askaridasi.
 C) yomg'ir chuvalchangi. D) qoramol solityori.
18. Yomg'ir chuvalchangining bo`ylama muskullari qisqarganda qanday
 o`zgarish kuzatilishini belgilang ?

- A) tanasi kaltalashadi.
 B) tanasi yo`g`onlashadi.
 C) tanasi kaltalashadi va yo`g`onlashadi.
 D) qon tomirlarida qonning oqishi tezlashadi.
19. Halqali chuvalchanglarning tana bo`shlig`i to`garak chuvalchanglarnikidan qanday farq qiladi ?
 A) tana bo`shlig`i yupqa pardadan iborat ko`ndalang to`siqlar bilan alohida bo`lmalarga ajralganligi bilan.
 B) tana bo`shlig`i yaxlit bo`lishi bilan.
 C) tana bo`shlig`i g`ovak to`qima bilan to`lgan
 D) tana bo`shlig`ida suyuqlik to`la bo`lishi bilan.
20. Yomg`ir chuvalchangining qaysi organi orqali oziq qoldiqlari chiqariladi ?
 A) og`iz orqali. B) anal teshigi.
 C) kloaka. D) maxsus chiqarish teshigi.
21. Halqali chuvalchanglarning qaysi a`zosi rivojlanmagan ?
 A) nafas olish. B) yurak. C) qon aylanish. D) hazm qilish.
22. Yomg`ir chuvalchangida ...ning kengaygan qismi jig`ildon deb ataladi ?
 A) halqum. B) qizilo`ngach. C) og`iz bo`shlig`i. D) oshqozon.
23. Qon aylanish sistemasi birinchi bo`lib shakllangan hayvon?
 A) gidra. B) planariya. C) ostritsa. D) yomg`ir chuvalchangi.
24. Yomg`ir chuvalchangining ayirish sistemasi qanday tuzilgan ?
 A) har bir halqasimon segmentda 1 juftdan voronkasimon naycha.
 B) juda ko`p chiqarish kanalchalari.
 C) qisqaruvchi vakuola.
 D) buyraksimon.
25. Yomg`ir chuvalchangining nerv sistemasi qanday qismlardan iborat ?
 A) halqum osti, usti nerv tugunlari.
 B) hamqum usti nerv tuguni, qorin nerv zanjiri.
 C) hamqum usti, osti nerv tuguni, qorin nerv zanjiri.
 D) orqa tomonida joylashgan nerv naychasi.
26. Nereidaning dastlabki juft oyoqlari nima hisobiga hosil bo`lgan ?
 A) nereidaning oyog`i bo`lmaydi
 B) tananing ikki yonidagi muskulli o`simalarda to`p-to`p bo`lib joylashgan tuklar
 C) tananing oldingi tomonida joylashgan yonidagi siyrak va kalta tuklar
 D) tananing orqa tomonidagi, siyrak va kalta tuklar
27. Ko`p tukli halqali chuvalchanglar qaysi hayvonlardan kelib chiqqan ?
 A) kam tukli halqali chuvalchanglar. B) yassi chuvalchanglardan.
 C) kovakichlilardan. D) polioplardan.
28. Mezoderma qavati bo`lgan hayvonni aniqlang ?
 A) nereida, qum chuvalchang. B) yomg`ir chuvalchangi, bezgak paraziti.
 C) radiolyariya, dreysena. D) gidra, odam askaridasi.
29. Qaysi tipdagi hayvonlardan boshlab mezoderma qavati hosil bo`ladi ?

- A) sodda hayvonlar. B) kovakichlilar.
 C) yassi chuvalchanglar. D) haqali chuvalchanglar.
30. Quyidagi chuvalchanglardan germofroditlar guruhiga kiruvchilarni belgilang ?
 A) oq planariya, jigar quti, askarida, qoramol solityori.
 B) yomg`ir chuvalchangi, cho`chqa solityori, askarida, oq planariya.
 C) jigar qurti, yomg`ir chuvalchangi, oq planariya, qoramol solityori.
 D) askarida, yomg`ir chuvalchangi, oq planariya, jigar qurti.
31. Maxsus sezgi organlari bo`lmaydigan hayvonlar guruhini belgilang ?
 A) yomg`ir chuvalchangi, baqachanoq. B) jigar qurti, tok shillig`i.
 C) tridakna, bitiniya. D) askarida, oq planariya.
32. Qaysi chuvalchang suvda sanitarlik rolini o`ynaydi ?
 A) yomg`ir chuvalchangi. B) o`troq dengiz chuvalchangi.
 C) nereida. D) chuchuk suv kam tukli qizil chuvalchang.
33. Nima uchun parrandalar ozig`iga chuvalchanglar qo`shib berilganda ular ko`p tuxum qo`yadi ?
 A) ular tarkibida ferment va gormonlar ko`p. B) ular tarkibida oqsillar ko`p.
 C) ular tarkibida uglevodlar ko`p. D) ular tarkibida vitaminlar ko`p

VI BOB . Mollyuskalar tipi.

1. Mollyuskalar qanday tuzilgan ?
 1) tanasi chig`anoq bilan qoplangan 2) tanasi mantiya bilan qoplangan
 3) chig`anoq konussimon 4) mantiya bo`shliqlar hosil qiladi 5) qon aylanish sistemasi yopiq 6) qon aylanish sistemasi ochiq
 A) 1,3,6, B) 2,4,6. C) 1,3,5. D) 5,6,1.
2. Qorinoyoqlilar uchun xos xususiyatni ko`rsating.
 1) gavdasi bosh va oyoqdan iborat 2) gavdasi bosh, tana va oyoqdan iborat
 3) chig`anog`i ikki pallali 4) tanasi spiral chig`anoq ichida 5) ikki tomonlama simmertiyali 6) simmetriyasiz 7) oyog`i yassi 8) oyog`i konussimon
 9) ayrim jinsli 10) germofrodit
 A) 2,4,6,7,10. B) 1,3,4,5,9. C) 8,9,10,2,1. D) 1,2,5,6,9.
3. Suv shillig`ining hazm qilish sistemasi organlari joylashish tartibini to`g`ri ko`rsating ?
 1) oshqozon 2) og`iz bo`shlig`i 3) qizilo`ngach 4) ichak 5) halqum
 6) so`lak bezi
 A) 2,5,6,3,1,4. B) 2,5,3,1,4,6. C) 4,5,6,2,1,3. D) 1,2,3,4,5,6.
4. Suv shillig`ining halqumida qanday organlar joylashgan ?
 1) mayda tishchali tilchasi 2) so`lak bezlari 3) paypastlagichlari 4) jag`lari
 A) 2,3. B) 3,4. C) 1,2. D) 1,3.
5. Suv shillig`i nima bilan qanday oziqlanadi ?
 1) mayda suv hayvonlari 2) chiriyotgan o`simlik qoldiqlari 3) suv o`tlari

4) bakteriyalar 5) tilchasi bilan oziqni maydalaydi 6) tilchasi bilan oziqni qirib oladi

A) 1,4,5. B) 3,4,6. C) 2,5,6. D) 3,4,5.

6. Suv shillig`ining yuragi qanday qismlardan iborat ?

1) ko`p kamerali 2) ikki kamerali 3) yurak oldi bo`lmasi 4) yurak sinusi
5) yurak qorinchasi 6) yurak xaltasi

A) 1,5,2. B) 1,2,3. C) 2,3,5. D) 4,5,6.

7. Suv shillig`ining ayirish sistemasi qanday tuzilgan ?

1) yagona tasmasimon buyrak 2) ikkita tasmasimon buyrak 3) halqali chuvalchaglarnikiga o`xshash 4) yassi chuvalchaglarnikiga o`xshash
5) kengaygan uchi mantiya chetiga ochiladi 6) kengaygan uchi yurak oldi xaltachasiga, toraygan uchi mantiya chetiga ochiladi

A) 1,2,3. B) 4,2,3. C) 1,3,6. D) 1,3,4.

8. Suv shillig`ining nerv tugunlari nechta va qayerda joylashgan ?

1) 3 juft 2) 5 juft 3) bosh qismida joylashgan 4) tanasi tarqoq joylashgan

A) 1,2. B) 3,4. C) 2,4. D) 1,3.

9. Suv shillig` boshida qanday sezgi organlari bor ?

1) bir juft paypastlagichlari 2) ikki juft paypastlagichlari 3) bir juft oddiy ko`z
4) bir juft murakkab ko`z

A) 1,2. B) 1,3. C) 2,4. D) 1,4.

10. Qaysi mollyuskalar qorinoyoqlilar sinfiga mansub ?

1) sadafdorlar 2) marvariddorlar 3) tok shillig`i 4) yalang`och shilliq
5) midiya 6) dreysera 7) rapana 8) bitiniya

A) 1,2,4,3. B) 6,7,8,5. C) 1,2,3,4. D) 3,4,7,8.

11. Ikki pallali mollyuskalar qanday tuzilgan ?

1) boshi konussimon 2) gavdasi oyoq va qorin bo`limlaridan iborat 3) oyog`i ponasimon 4) oyog`i yassi 5) oshi bo`lmaydi 6) chig`anog`i ikki pallali
7) chig`anog`i ponasimon.

A) 2,3,5,6. B) 3,5,4,2. C) 1,7,6,4. D) 1,2,3,4.

12. Ikki pallalilarni ichki tuzilishiga xos belgilar ?

1) jabra orqali nafas oladi 2) qon aylanish sistemasi tutash 3) germofrodit
4) ayrim jinsli.

A) 1,2. B) 1,4. C) 1,3. D) 2,3.

13. Molluskalar tipiga kiradigan sinflarni belgilang ?

1) gidroid poliplar 2) sifoid meduzalar 3) kiprikli chuvalchanglar
4) so`rg`ichlilar 5) ko`p tuklilar 6) kam tuklilar 7) tasmasimon 8) korall poliplar 9) zuluklar 10) qorinoyoqlilar 11) ikki pallalilar 12) bosh oyoqlilar

A) 1,2,8. B) 3,4,7. C) 5,6,9. D) 10,11,12.

14. Chig`anoqli shilliqurtda nerv tugunlarining soni nechta ?

A) 1ta. B) 2ta. C) 3ta. D) ko`p.

15. Qaysi hayvonlar ayrim jinsli, lekin erkak va urg`oqchisini bir-biridan farqlab bo`lmaydi ?

A) suv shillig`i. B) bitiniya. C) tiriktug`ar shilliq. D) baqachanoq.

16. Ikki pallali chig`anoqli mollyuskalar guruhini toping ?
 1) bitiniya 2) dreysena 3) kalmar 4) tridakna 5) sadafdor 6) tiriktug`ar
 shilliqurt 7) ustritsa 8) karakatitsa
 A) 1,4,5,7. B) 2,3,7,8. C) 2,4,6,7. D) 2,4,5,7.
17. Baqachanoq uchun xos belgilarni aniqlang ?
 A) germafrodit, tuxumi suvda yetilib, lichinkasi tanasida yetiladi.
 B) germafrodit, tuxumi mantiya bo`shlig`ida yetilib, lichinkasi pastki sifonida rivojlanib voyaga yetadi.
 C) ayrim jinsli, tuxum jabralarda yetiladi, lichinkasi yuqorigi sifon orqali chiqib, suv shilliqurti ichida voyaga yetadi.
 D) ayrim jinsli, tuxumi jabralarda yetiladi, tuxumdan chiqqan lichinka pastki sifon orqali chiqib, baliq ichida voyaga yetadi.
18. Boshi bo`lmaydigan hayvonni belgilang ?
 A) dreysena. B) chig`anoqli shilliqurt. C) tipratikan. D) qisqichbaqa.
19. Baqachanoqning boshi qayerida joylashgan ?
 A) tananing oldingi qismida. B) tanasining yonida.
 C) qorin qismida. D) boshi bo`lmaydi.
20. Baqachanoqning oyoq va jabralari qayerda joylashgan ?
 A) mantiya pardalari orasidagi bo`shliqda.
 B) qorin tomonidagi bo`shliqda.
 C) chig`anoq ostida.
 D) orqa tomonida joylashgan elastik paylar orasida.
21. Baqachanoqning og`iz teshigi qayerda joylashgan ?
 A) qorinning ostki tomonida. B) qorin qismida.
 C) oyoqning asosida. D) ko`krak qismida.
22. Baqachanoqning chiqaruv sifoniga qaysi organlarning teshiklari ochiladi ?
 A) orqa chiqaruv, ayirish, nafas olish.
 B) orqa chiqaruv, ayirish, nafas olish
 C) ayirish, jinsiy, nafas olish.
 D) ayirish, orqa chiqaruv, jinsiy.
23. Chig`anoqli shilliqurt va baqachanoqning nafas olishini belgilang ?
 A) o`pka, jabra. B) o`pkalari bilan. C) jabralari bilan. D) jabra, o`pka.
24. Maxsus sezgi organlari bo`lmaydigan mollyuskani belgilang ?
 A) tok shillig`i. B) suv shillig`i.
 C) baqachanoq. D) yalang`och shilliq.
25. Baqachanoqning tuxumi qayerda yetiladi ?
 A) mantiya bo`shlig`ida, jabralarda. B) suvda, baliqlar terisida.
 C) quruqlikda, suvga ko`milgan holda. D) suvo`tlarda.
26. Baliqlar yordamida uzoq joylarga tarqaladigan hayvonlarni belgilang ?
 A) bitiniya. B) tridakna. C) suv shillig`i. D) baqachanoq.
27. Dreysena qaysi sinf va tipga kiradi ?
 A) qorinoqqlilar sinfi, mollyuskalar tipi.
 B) ikki pallalilar sinfi, halqalilar tipi.

- C) bosh-oyoqlilar sinfi, mollyuskalar tipi.
 D) ikki pallalilar sinfi, mollyuskalar tipi.
28. Rapana qanday hayvonlar bilan oziqlanadi ?
 A) midiya va ustritsalar bilan. B) dreysena.
 C) baliq chavoqlari. D) mayda qisqichbaqasimonlar.
29. Yirik mollyuskalarni aniqlang ?
 A) rapana. B) ustritsa. C) tridakna. D) midiya.
30. Oziq-ovqat sifatida ovlanadigan mollyuskalarni aniqlang ?
 1) rapana 2) ustritsa 3) perlovitsa 4) taroqchalar 5) dreysena 6) bitiniya
 7) midiya
 A) 1,3,6. B) 2,4,6. C) 3,5,6. D) 2,4,7.
31. Suvni tozalashda ishtirok etadigan eng muhim tabiiy tozalovchi hayvonlarni aniqlang ?
 A) qorinoyoqli mollyuskalar. B) ikkipallali chig`anoqli mollyuskalar.
 C) bosh-oyoqli mollyuskalar. D) tok shilliqurtlari.
32. Juda tez ko`payishi tufayli suv quvurlarini ishdan chiqaradigan mollyuskani belgilang ?
 A) kalmar. B) tridakna. C) sadafdor. D) dreysena.
33. Nerv sistemasi va sezgi organi yuksak darajada tuzilgan mollyuskani belgilang ?
 1) sadafdor 2) midiya 3) kalmar 4) tiriktug`ar shilliqurt 5) osminog
 6) dreysena 7) karakatitsa
 A) 1,2,7. B) 2,3,4. C) 3,4,2. D) 3,5,7.
34. Baqachanoq bezovta qilinganda yopuvchi muskullar qisqarib, chig'anoq pallalari yopiladi. Muskullar bo'shashganda esa ... yordamida chig'anoq ochiladi.
 A) ikki yon tomondagi muskullar B) orqa tomondagi muskullar
 C) yuqoridagi va pastki paylar D) orqa tomondagi elastik paylar
35. Bir juft so'lak bezlari halqumiga ochiladigan hayvonni ko'rsating.
 A) yomg'ir chuvalchangi B) nereida
 C) suv shillig'i D) daryo qisqichbaqasi
36. Qaysi hayvonlarning so`lak bezlari halqumga ochiladi ?
 A) falanga, B) chivin,
 C) so`na, D) suv shillig`i
37. Suv shillig`ining jigari qaysi a`zoga hazm qilish shirasi ishlab chiqaradi ?
 A) ichakka, B) ingichka ichakka,
 C) 12 barmoqli ichakka, D) oshqozon bo`shlig`iga
38. Chig`anoqli shilliqurtning ovqat hazm qilishi organlarini ko`rsating
 1) og`iz, 2) tomoq, 3) oshqozon, 4) ichak, 5) anal teshigi, 6) og`iz,
 7) halqum, 8) qizilo`ngach, 9) bezli oshqozon, 10) kloaka
 A) 1,2,3,4,5, B) 1,2,7,4,5, C) 1,7,8,3,4,5, D) 1,2,4,3,10
39. Quyidagi hayvonlardan o`pka bilan nafas oluvchisini ko`rsating?
 A) yomg`ir chuvalchangi, B) baqachanoq,
 C) suv shillig`i, D) may qo`ng`izi

40. Yuragi ikki kamerali, qon aylanish sistemasi ochiq umurtqasiz hayvonni aniqlang?

- A) yomg'ir chuvalchangi, B) nereida,
C) oddiy suv shillig'i, D) daryo qisqichbaqasi

41. Molluskalarda so'lak bezlari (a) va jigar yo'li (b) qayerga ochiladi ?

1) og'iz bo'shlig'iga 2) halqumga 3) oshqozonga 4) ichakka

- A) a-1; b-3 B) a-2; b-3 C) a-1; b-4 D) a-2; b-4

42. Suv havzalarini tozalashga yordam beruvchi organizmlarni ko'rsating.

1) tridakna 2) bitiniya 3) qizil chuvalchang 4) nereida

- A) 1,2,3 B) 3,4 C) 1,3 D) 2,3

43. Bosh-oyoqli molluskalar sinfining nechta turi bor?

- A) 650 ga yaqin B) 380 ta C) 500 ta D) 1000 ta

44. Qaysi molluskalarning paypaslagichlarida so'rg'ichlar joylashgan ?

- A) suv shillig'i B) baqachanoq C) karakatitsa D) dreysena

45. Qaysi hayvon tizimcha shaklidagi shilimshiq ip ichiga juda ko'p tuxum qo'yadi ?

- A) baqachanoq B) baqa C) yomg'ir chuvalchangi D) suv shillig'i

46. Yalang'och shilliq nima orqali nafas oladi ?

- A) jabra B) o'pka C) teri D) o'pka va teri

47. Osminogning og'iz teshigi atrofida nechta oyoqchalari bo'ladi ?

- A) 8 B) 10 C) 8 juft D) juda ko'p

48. Boshoyoqli molluskalar sinfiga mansub hayvonni toping.

- A) sakkizoyoq B) baqachanoq C) dreysena D) perlovitsa

49. Hayvonlarni tiplarga moslab juflang.

1) midiya 2) meduza 3) karakatitsa 4) nereida 5) ostritsa 6) qum chuvalchangi

7) osminog a) molluskalar b) halqali chuvalchanglar

c) to'garak chuvalchanglar d) bo'shliqichlilar

- A) a-1, 3, 7; b-4, 6; c-5; d-2 B) a-3, 7; b-4, 6; c-5; d-1, 2

- C) a-1, 2, 3; b-4, 5, 6; c-2; d-7 D) a-1, 2; b-4; c-5, 6; d-3, 7

50. Baqachanoqning mantiya bo'shlig'iga suv qayerdan o'tadi ?

- A) chig'anoq pallalari ochilganda B) ikkita sifon ochilganda

- C) pastki (kirish) sifon orqali D) yuqori (chiqish) sifon orqali

51. Qaysi hayvonlarda oyog'ining oldingi qismi o'zgarib paypaslagichlarni hosil qiladi ?

- A) boshoyoqlilar B) qorinoyoqlilar C) ikki pallalilar D) nematodalar

52. Qaysi hayvonlarda siyoh xaltachasi bo'ladi?

- A) boshoyoqlilarda B) o'rgimchaksimonlarda

- C) qisqichbaqalarda D) qorinoyoqlilarda

53. Qaysi hayvonlar xavf tug'ilganda siyoh chiqarib dushmandan qutulib qoladi ?

- A) boshoyoqlilar B) o'rgimchaksimonlar

- C) qisqichbaqalar D) qorinoyoqlilar

54. Paypaslagichlarida juda ko'p so'rg'ichlar joylashgan hayvonlarni toping.

- 1) kalmar 2) zaxkash 3) karakatitsa 4) bitiniya 5) osminog 6) krab.
 A) 1, 2, 3 B) 1, 3, 5 C) 2, 4, 6 D) 1, 4, 6
- 55 Go'shti uchun ovlanadigan boshoyoqli hayvonlarni toping.
 1) ustritsa 2) kalmar 3) taroqcha 4) midiya 5) dreysena 6) karakatitsa.
 A) 2, 6 B) 1, 2 C) 3,4 D) 2, 5
56. Bosh miyasi kuchli rivojlangan, xilma-xil va murakkab reflekslar hosil qiladigan mollyuskalarni toping.
 1) ustritsa 2) kalmar 3) taroqcha 4) midiya 5) dreysena 6) karakatitsa.
 A) 2,6 B) 1,2 C) 3,4 D) 2,5
57. Tanasi qalin muskulli mantiya bilan qoplangan hayvonlarni toping.
 1) ustritsa 2) kalmar 3) taroqcha 4) midiya 5) dreysena 6) karakatitsa.
 A) 2,6 B) 1,2 C) 3,4 D) 2,5
58. Qaysi hayvon halqali chugalchaglardan kelib chiqqan ?
 A) qisqichbaqasimonlar B) trilobitsimonlar
 C) yassi chugalchanglar D) hasharotlar
59. Qaysi ayrim jinsli organizmlarning erkak va urg'ochisini farqlab bo'lmaydi ?
 1) perlovitsa 2) bitiniya 3) dreysena 4) midiya 5) tridakna 6) exinakokk
 7) qizil chugalchang 8) jigar qurti
 A) 1,2,5,6. B) 3,4,7,8. C) 1,3,4,5. D) 2,6,7,8.
60. Boshoyoqlilarning dushmandan himoyalaniş usulini belgilang.
 A) reaktiv harakat qiladi B) suvga siyoh chiqarib, qochadi
 C) suv tubida harakatlanmay yotadi D) oyoqlarini qimirlatib, qo'rqitadi
61. Boshoyoqlilar oyog'ining oldingi qismi o'zgarib ... hosil qiladi.
 A) qisqich B) tirnoq C) paypaslagichlar D) mantiya
62. Qaysi organizmlar uchun reaktiv harakat xos emas(a) va xos(b) ?
 1) dengiz likopchasi, 2) manta, 3) bitiniya, 4) karakatitsa, 5) dreysena, 6) osminog
 A) a-2,3,5, b-1,4,6, B) a-1,2,3, b-4,5,6,
 C) a-1,4,6, b-2,3,5, D) a-2,4,5, b-1,3,6
63. Baqachanoq chig`anog`i qanday tuzilgan ?
 1) ikki pallali, 2) uch pallali, 3) pallalari orqa tomondan elastik paylar orqali tutashgan, 4) pallalari tishchalari orqali, 5) chig`anog`i oldingi va keyingi tomonida pallalar ortasida yopishuv muskullari bor, 6) muskullar pallalari ustida joylashgan
 A) 1,4,6, B) 1,3,5, C) 5,4,6, D) 3,2,1
64. Baqachanoq chig`anog`i qavatlari bilan ularga mos keladigan nomlarni juftlab ko`rsating.
 a) tashqi, b) o`rta, d) ichki 1) sadaf, 2) muguz, 3) ohak
 A) a-2, b-3, d-1, B) a-2, b-1, d-3, C) a-2, b-3, d-2, D) a-3, b-2, d-1
65. Mantiya bo`shlig`i (a), kirish(b), chiqish(d) sifonlarni ularning o`rni bilan juftlab ko`rsating. 1) chig`anoq keyingi uchining pastki qismi, 2) mantiya pardalari orasida, 3) chig`anoq keyingi uchining yuqori qismi

A) a-2, b-3, d-1, B) a-2, b-1, d-3, C) b-2, a-1, d-1, D) a-2, b-1, d-1

66. Chiqarish sifoniga qaysi organlarning yo`li ochiladi ?

1) jigar, 2) ichak, 3) ayirish, 4) jinsiy, 5) qontomir, 6) oshqozon

A) 1,5,2, B) 2,3,4, C) 1,2,4, D) 1,3,6

67. Baqachanoqning rivojlanishini tuxumdan boshlab tartib bilan ko`rsating.

1) lichinka suvga chiqadi, 2) baliq terisida shish hosil bo`ladi, 3) jabralarga tuxum qo`yadi, 4) baliq teriga yopishadi, 5) tuxumdan lichinka chiqadi,

6) shishda mollyuskaga aylanadi, 7) shish yorilib mollyuska suv tubiga tushadi

A) 3,5,1,4,6,7,2, B) 5,3,4,1,2,6,7, C) 2,6,7,3,5,1,4, D) 1,2,3,6,7,5,4

68. Ikki pallali mollyuskalar va ularning ahamiyatini juftlab ko`rsating.

a) midiya, b) baqachanoq, d) sadafdor, c) marvariddorlar, f) dreysena,

1) suv o`tkazuvchi quvurlarni to`sib qo`yadi, 2) sadaf olinadi, 3) go`shti chorva uchun qo`shimcha oziq, 4) lichinkasi baliqlarga ziyon keltiradi, 5) marvarid olinadi

A) a-2, b-3, d-4, c-5, f-1,

B) a-3, b-4, d-3, c-5, f-1

C) a-3, b-4, d-2, c-5, f-1,

D) a-1, b-5, d-2, c-3, f-4

VII BOB. Bo`g`imoyoqlilar tipi. 7.1. Qisqichbaqasimonlar sinfi.

1. Bo`g`imoyoqlilar xitin qoplagichining vazifasi ?

1) o`shish, 2) rivojlanish, 3) himoya, 4) organlar uchun tayanch

A) 1,2, B) 3,4, C) 1,3, D) 2,4

2. Bo`g`imoyoqlilar qanday sinflarga bo`linadi ?

1) o`rgimchaksimonlar, 2) qisqichbaqasimonlar, 3) jabralilar, 4) traxeyalilar, 5) xaltalilar, 6) hashorotlar

A) 1,3,4, B) 1,2,5, C) 1,4,5, D) 1,2,6

3. Qisqichbaqasimonlar qanday tuzilgan ?

1) mo`ylovlari ikki juft, 2) mo`ylovlari bir juft, 3) kalta va uzun mo`ylovlari bor, 4) asosan suvda yashaydi, 5) suvda va quruqlikda yashaydi, 6) traxeya orqali nafas oladi, 7) nafas olish organi jabralar, 8) mo`ylovlari juda uzun

A) 1,3,4,5, B) 1,2,3,4, C) 1,3,4,7, D) 2,5,6,8

4. Daryo qisqichbaqasi nima bilan oziqlanadi ?

1) hayvonning o`limtigi bilan, 2) tirik baliqlar, 3) suvo`tlari, 4) o`simliklar ildizlari, 5) balchiq, 6) kasallangan hayvonlar, 7) mollyuskalar, 8) hasharotlar, 9) mayda qisqichbaqasimonlar, 10) hasharotlar lichinkasi

A) 1,3,6,7,10, B) 1,2,4,9,10, C) 10,8,9,5,6, D) 4,5,8,9,10

5. Qisqichbaqa tana qoplagichining tuzilishi va funksiyasi ?

1) qattiq toshsimon moddadan iborat, 2) qattiq xitindan iborat, 3) himoya, 4) tuyg`u, 5) tashqi tayanch skeleti, 6) ichki tayanch skeleti

A) 1,2,3,4, B) 2,3,5, C) 6,4,3, D) 4,2,6

6. Qisqichbaqaning tanasi qanday bo`limlardan iborat ?

1) boshko`krak, 2) bosh, 3) qorin, 4) ko`krak

A) 1,2, B) 1,3, C) 2,4, D) 2,3

7. Daryo qisqichbaqasining boshida qanday organlar bor ?

1) ikki juft oddiy ko`z, 2) bir juft poyachali ko`z, 3) bir juft poyachasiz ko`z, 4) ikki juft kalta mo`ylov, 5) bir juft uzun mo`ylov, 6) bir juft kalta mo`ylov

A) 1,3,4, B) 1,5,4, C) 1,5,6, D) 2,5,6

8. Qisqichbaqaning bosh ko`krak qismida qaysi organlari joylashgan ?

1) uch juft jag` oyoqlari, 2) bir juft qisqichlar, 3) bir juft jag` oyoqlar, 4) uch juft yurish oyoqlari, 5) to`rt juft haqiqiy yurish oyoqlari, 6) besh juft haqiqiy yurish oyoqlari

A) 1,2,5, B) 2,3,4, C) 4,5,6, D) 6,3,2

9. Daryo qisqichbaqasining qorin bo`limi qanday tuzilgan ?

1) yetti bo`limdan tuzilgan, 2) besh bo`limdan tuzilgan, 3) har qaysi bo`limda bir juftdan qorin oyoqlar bor, 4) keyingi uch juft qorin oyoqlari dum suzgichini hosil qiladi, 5) qorin bo`limlari harakatsiz birikkan, 6) keyingi ikki juft qorin oyoqlari dum suzgichini hosil qiladi

A) 1,3,4, B) 1,3,6, C) 2,4,5, D) 3,4,5

10. Daryo qisqichbaqasida qonning yurakdan chiqib harakatlanishini tartib bilan ko`rsating .

1) uch juft yurak teshiklari, 2) yurakdan chiquvchi tomirlar, 3) jabralar, 4) yurak, 5) tana bo`shlig`i

A) 2,5,3,1,4, B) 5,2,4,1,3 C) 1,2,3,4,5, D) 4,3,2,1,5

11. Qisqichbaqasimonlarning ayirish sistemasi qanday tuzilgan ?

1) ikki juft yashil bezlar va ularning naychalari, 2) bir juft yashil bezlar va ularning naychalari, 3) naychalarning kengaygan uchi tana bo`shlig`iga ochiladi, 4) naychalar oyoqlar asosida joylashgan, 5) naychalarning ikkinchi uchi kichik mo`ylovlar asosiga ochiladi, 6) naychalarning ikkinchi uchi tana bo`shlig`iga ochiladi

A) 1,4,3, B) 2,3,6, C) 2,3,5, D) 4,6,1

12. Daryo qisqichbaqasining sezgi organlari va ularga xos belgilarni juftlab yozing.

a) ko`rish, b) hid bilish, d) muvozanat saqlash, c) eshitish 1) mo`ylovlar, 2) kalta mo`ylovlar asosida joylashgan, 3) mozaik ko`rish xususiyatiga ega

A) a-2 b-3,d-1 c-2,

B) a-3 b-1,d-2, c-2

C) a-3, b-2, d-2, c-1,

D) a-2, b-3, d-3, c-2

13. Ovlanadigan qisqichbaqasimonlarni ko`rsating.

1) dafniya, 2) Kamchatka krabi, 3) krivetka, 4) siklop, 5) langust, 6) yonlab suzar

A) 1,2,4, B) 2,6,5, C) 1,2,3, D) 2,3,5

14. Zahkash qanday ahamiyatga ega ?

1) tuproqni chirindiga boyitadi, qushlar uchun asosiy oziq, 3) tabiiy sanitarlar hisoblanadi, 4) tuproqni yumshatadi

A) 1,4, B) 2,3, C) 3,4, D) 1,2

15. Qisqichbaqalarning jag` oyoqlari qanday vazifani bajaradi ?

- 1) oziqni parchalash 2) oziqni ushlash 3) oziqni og`izga olib kelish 4) suvni jabra bo`shlig`ida harakatga keltirish 5) oziqni chaynash 6) suvda suzish
A) 1,3,5. B) 2,3,4. C) 3,4,5. D) 4,5,6.
16. Daryo qisqichbaqasining qorin qismi necha bo`g`indan iborat ?
A) 1. B) 2. C) 5. D) 7.
17. Qaysi hayvonning oyoq paypastlagichi qisqichga aylanadi ?
A) daryo qisqichbaqasi. B) chayon. C) kana. D) falanga.
18. Daryo qisqichbaqasining uchi ayri qorin oyoqlari necha juft bo`ladi ?
A) 3 juft. B) 5 juft. C) 8 juft. D) 6 juft.
19. Bo`g`imoyoqlilarning tana qoplag`ichi qanday vazifani bajaradi ?
A) nafas olish, ayirish. B) sezgi, ayirish.
C) tayanch, himoya. D) himoya, nafas olish.
20. Urg`ochi qisqichbaqaning tashqi ko`rinishi erkagidan nimasi bilan farq qiladi ?
A) qorni boshko`ragidan ensiz. B) qorni boshidan ensiz.
C) qorni boshidan enli. D) qorni boshko`ragiga nisbatan kengroq
21. Qisqichbaqaning tuxumi qaerda rivojlanishini belgilang ?
A) suvda. B) suvdagi o`simliklarda.
C) baliqlar tanasida. D) qisqichbaqaning qorin oyoqlarida.
22. Daryo qisqichbaqasi qaysi paytda orqa tomonga qarab suzadi ?
A) xavf sezib qolsa. B) o`ljasini tutish uchun.
C) suv oqimini yengish uchun D) tinch suvda.
23. Qisqichbaqaning halqum osti nerv tugunidan qaysi a`zolariga nervlar boradi ?
A) ko`ziga. B) mo`ylovlariga. C) jag`lariga. D) oyoqlariga.
24. Qisqichbaqaning ozuqasi qaysi a`zolari orqali hazm bo`ladi, ularning ketma-ketligini aniqlang.
1) og`iz 2) qizilo`ngach 3) oshqozonning katta bo`lmasi 4) halqum
5) oshqozonning kichik bo`lmasi 6) hazm qilish bezlarining naylari 7) ichak
A) 1,3,4,6,7,2. B) 1,4,2,3,5,6,7. C) 1,4,2,5,3,4,6. D) 1,4,3,2,6,7,5.
25. Qisqichbaqaning qaysi a`zolari yomg`ir chuvalchanginikiga o`xshash bo`ladi ?
A) sezgi a`zolari. B) nerv, qon aylanishi.
C) nerv, ayirish. D) ayirish, nafas olish.
26. Qisqichbaqaning yurak devorida necha juft teshikcha bo`ladi ?
A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.
27. Qisqichbaqaning qaysi organi qonda erigan zararli almashinuv mahsulotlarini organizmdan chiqarib yuboradi ?
A) jabra. B) buyrak. C) yashil bez. D) anal teshigi.
28. Qisqichbaqa mo`ylovlariga nerv sistemasining qaysi qismidan nervlar boradi ?
A) halqum osti nerv tugunidan.
B) halqum usti nerv tugunidan.

- C) qorin nerv zanjiridan.
 D) qorin nerv zanjirining ko`krak qismidan.
29. Qisqichbaqaning eshitish va muvozanat organlari qayerda joylashgan ?
 A) uzun mo`ylovlarining uchida.      B) kalta mo`ylovlarining asosida.
 C) kalta mo`ylovlarining uchida.      D) ko`zlarining yonida.
30. Qanday ko`rishga mozaik ko`rish deyiladi ?
 A) hamma ko`zchalar birgalikda yaxlit tasvirni hosil qiladi.
 B) har bir ko`z mayda ko`zchalardan iborat bo`lib, har bir ko`zcha atrof-muhitning bir qismini ko`radi, hamma ko`zchalar birgalikda yaxlit tasvirni hosil qiladi.
 C) har bir ko`zcha atrof-muhitni to`la ko`radi
 D) ko`zlari boshini oldingi tomonida joylashishiga
31. Qisqichbaqaning uzun mo`ylovlari qanday vazifani bajaradi ?
 A) hid, tam bilish.   B) tuyg`u, tam bilish.
 C) muvozanat, tuyg`u.                              D) hid bilish, tuyg`u.
32. Qisqichbaqaning kalta mo`ylovlari asosida qanday organlar joylashgan ?
 A) tuyg`u, hid bilish.                              B) ko`rish, eshitish.
 C) muvozanat, eshitish.   D) ko`rish, hid bilish.
33. Qaysi hayvonlarning og`iz teshigi 3 juft jag`lar bilan o`ralgan ?
 A) askarida.   B) qisqichbaqa.
 C) butli o`rgimchak.                                      D) tilla qo`ng`iz.
34. Daryo qisqichbaqasining jag` oyoqlari necha juft bo`ladi ?
 A) 1 juft.   B) 2 juft.   C) 3 juft.   D) 4 juft.
35. Birlamchi suvda yashovchi bo`g`imoyoqlilarni aniqlang.
 A) qisqichbaqasimonlar   B) o`rgimchaksimonlar
 C) hasharotlar   D) barchasi
36. Qisqichbaqaning og`iz teshigi nechta jag` bilan o`ralgan ?
 A) uchta   B) ikkita   C) to`rtta   D) oltita
37. Daryo qisqichbaqasida ovqat hazm qilish jarayoni qayerda tugallanadi ?
 A) ichakda   B) kichik oshqozonda
 C) jigar naylarida   D) anal teshigida
38. Chuchuk suvda (a) va dengizlarda (b) yashovchi qisqichbaqasimonlarni juftlab ko`rsating.
 1) krevetka   2) dafniya   3) siklop   4) langust   5) omar
 A) a-1, 2, 3; b-4, 5   B) a-1, 2, 4; b-3, 5
 C) a-2,3; b-1,4,5   D) a-2, 3, 5; b-1, 4
39. Daryo qisqichbaqasining hid bilish va tuyg`u organlarini aniqlang.
 A) faqat uzun mo`ylovlari
 B) faqat oyoqlaridagi tukchalar
 C) mo`ylovlari va oyoqlari sirtida joylashgan tukchalar
 D) kalta mo`ylovlari va xitin plastinkasi
40. Qisqichbaqaning jabralari tanasining qaysi bo`lim(lar)ida joylashadi ?
 A) ko`krak      B) bosh      C) qorin      D) ko`krak va qorin

- A) bosh qismida, B) ko`krak qismida,
 C) qorin qismida, D) boshko`krak qismida
9. Butli o`rgimchak o`z tuxumini qayerda qo`yadi ?
 A) barglar ostida, B) devorlar orasiga,
 C) taxtalar orasiga, D) pilla ichiga
10. O`rgimchaksimonlar sinfiga qaysi turkumlar mansub ?
 1) o`rgimchaklar, 2) tarantullar, 3) qoraqurtlar, 4) falangalar, 5) chayonlar,
 6) kanalar
 A) 1,2,5,6, B) 1,3,4,5, C) 1,2,3,6, D) 1,4,5,6
11. Falangalarga xos xususiyatlarni toping.
 1) jag`lari o`tkir tirnoqqa o`xshaydi, 2) oyoq paypaslagichlari yurish oyoqlariga nisbatan kalta, 3) zahar bezlari bor, 4) zahar bezlari yo`q, 5) oyoq paypaslagichlari yurish oyoqlariga o`xshaydi, 6) jag`lari o`tmis
 A) 1,2,3, B) 2,3,5, C) 1,5,6, D) 1,4,5
12. Falanganing jag`lari va oyoq paypaslagichlari nimaga o`xshaydi ?
 A) o`tkir tirnoqqa, yurish oyoqlariga, B) qisqichga, qorin oyoqlariga,
 C) o`tkir nayzaga, ko`krak oyoqlariga, D) xartumga, og`iz apparatiga
13. O`rgimchaksimonlardan qaysi biri hasharotlar, mayda sudralib yuruvchilar bilan oziqlanadi ?
 A) tarantula, B) falanga, C) chayon, D) biy
14. Qaysi o`rgimchak tuproqda chuqurligi 60 sm gacha bo`lgan tik inda yashaydi ?
 A) qoraqurt, B) biy, C) butli o`rgimchak, D) chayon
15. Chayonlarning ko`zi nechta va boshining qaysi qismida joylashgan bo`ladi ?
 A) boshining ustki qismida 4 juft murakkab ko`z joylashgan,
 B) boshining yon tomonida 5 juft oddiy joylashgan ko`z,
 C) boshining ustki tomonida 4 juft murakkab, yon tomonida 1 juft oddiy ko`z joylashgan.
 D) boshining ustida 1 juft ko`z, yon tomonida 5 juft mayda ko`zchalar joylashgan.
16. Qaysi hayvonning ustki jag`lari o`rgimchaknikiga o`xshash ?
 A) qoraqurt, B) biy, C) butli o`rgimchak, D) chayon
17. Chayonning qaysi organi qisqichga aylangan ?
 A) oyoq paypastlagichlari. B) mo`ylovlari.
 C) pastki lablari. D) pastki jag`lari.
18. Chayonlar qaysi organlar yordamida o`rgimchak va hasharotlarni tutib o`ldiradi ?
 A) og`zi, jag`idagi zahari. B) qisqichi, zaharli nayzasi.
 C) qisqichi, kapsuladagi zahari. D) og`zi, oyoqlari.
19. Qornini yuqoriga ko`tarib tez yuguradigan bo`g`imoyoqlilarni belgilang ?
 A) ot chumoli, yaydoqchi. B) qorabog` chumoli, ot chumoli.
 C) falanga, chayon. D) chayon,
20. Chayonlar qaysi organlari bilan nafas oladi ?

- A) teri, traxeya. B) teri, o`pka. C) o`pka, traxeya. D) faqat o`pkasi.
21. Bo`g`imoyoqlilardan qaysi hayvon tirik tug`adi ?
A) kana. B) chumoli. C) chayon. D) dafniya.
22. Kanalarning sanchib-so`ruvchi xartumchasi qaysi organlarning qo`shilishidan hosil bo`lgan ?
A) lab, jag`lar. B) yuqorigi jag`, pastki lab.
C) jag`lar, oyoq paypastlagichlari. D) oyoq paypastlagichlari, lablar.
23. Tanasi bo`g`imlarga ajralmagan bo`g`imoyoqlilarni toping ?
A) arilar. B) qo`shqanotlilar. C) o`rgimchaklar. D) kana.
24. O`gimchak oyoq paypastlagichlarining tuzilishi va vazifasini ko`rsating ?
a) birinchi bo`g`imi harakatchan, tirnoqsimon o`simtasi bor b) asosida zahar bezi bor d) mayda sezgir tukchalar bilan qoplangan e) asosiy bo`g`imi pastki jag` vazifasini bajaradi f) o`ljasini teshish va zahar solish vazifasini bajaradi g) tuyg`u vazifasini bajaradi
A) a,d,f. B) a,g,b. C) a,b,f. D) d,e.g
25. Kanalarning yurish oyoqlari necha juft bo`ladi ?
A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.
26. Qaysi parazit hayvon xo`jayinini hidi orqali topib oladi ?
A) qo`ng`iz. B) kana. C) o`rgimchak. D) falanga.
27. O`rgimchaksimonlar uchun xos belgilarni ko`rsating ?
a) yurish oyoqlari 3 juft b) traxeyalar orqali nafas oladi d) tanasi yaxlit e) oyoqlari 4 juft f) traxeya va o`pkalari orqali nafas oladi g) ko`pchiligi yirtqich h) og`iz organlari 2 juft i) mo`ylovi bir juft
A) e,f,g,h B) a,e,f,i C) e,g,d,h D) a,d,e,g
28. O`rgimchaksimonlar turkumlari ?
a) kanalar b) falangalar d) zaxkashlar e) mo`ylovsizlar f) chayonlar g) o`rgimchaklar h) bitlar i) kapalaklar.
A) a,h,i,d. B) g,h,e,f. C) a,b,f,g. D) a,b,d,e.
29. Butli o`rgimchakning boshko`krak bo`limida qanday organlar joylashgan ?
a) 3 juft oyoqlari b) 1 juft murakkab ko`z d) 4 juft oyoqlar e) 1 juft og`iz organi f) ikki juft og`iz organi g) 4 juft oddiy ko`zlar
A) a,b,d. B) d,f,g. C) d,e,b. D) a,d,g.
30. O`gimchak ustki jag`larining tuzilishi va vazifasini ko`rsating ?
a) 1-bo`g`imi harakatchan, tirnoqsimon o`simtasi bor b) asosida zahar bezi bor d) mayda sezgir tukchalar bilan qoplangan e) asosiy bo`g`imi pastki jag` vazifasini bajaradi f) o`ljasini teshish va zahar solish vazifasini bajaradi g) tuyg`u vazifasini bajaradi
A) a,d,f. B) a,g,b. C) a,b,f. D) d,e.g
31. Butli o`rgimchakning qorin bo`limida nimalar bor ?
a) ustki tomonida butsimon oqish dog` b) ostki tomonida butsimon oqish dog` d) keyingi uchida 2 juft o`rgimchak so`gallari bor e) keyingi uchida 3 juft o`rgimchak so`gallari bor
A) a,b. B) a,d. C) b,d. D) a,e.

32. Butli o`rgimchakning to`ri qanday to`qilgan ?

a) voronka shaklida b) g`ildirak shaklida d) radial iplardan iborat e) diagonal iplardan iborat f) radial asosga diagonal iplar o`tgan g) radial asosga spiral iplar o`tgan h) to`rning markazidan chetga signal ipi tortiladi i) to`rning markazidan o`rgimchak tomonga signal ipi tortiladi j) to`r yonida ini bo`ladi k) to`r ipi bo`lmaydi

A) a,b,d,h. B) b,g,i,j. C) d,g,f,e. D) j,k,f,b.

33. Butli o`rgimchakning oziqlanish tartibini ko`rsating ?

a) o`ljani zaharlab o`ldiradi b) o`ljasini so`radi d) o`ljasini to`r bilan o`rab tashlaydi e) o`ljasini bir muncha vaqt tashlab ketadi.

A) d,a,e,b. B) a,e,d,b. C) b,d,a,e. D) e,a,b,d.

34. O`rgimchakning nafas olish organlarini ko`rsating ?

a) qorinning keyingi tomoni o`pka xaltasi b) qorinning oldingi tomonida o`pka xaltasi d) qorinning oldingi bo`limida 1 tutam traxeya e) qorin tomonida 2 tutam traxeya

A) a,b. B) b,e. C) d,e. D) a,d.

35. O`rgimchaksimonlar va ularning hayotini juftlab ko`rsating ?

a) butli o`rgimchak b) qoraqurt d) biy e) falanga f) chayonlar g) kanalar
1) issiq, quruq iqlimda yashaydi 2) tirik tug`adi 3) g`ildiraksimon tutqich to`r to`qiydi 4) odam va hayvonlar paraziti 5) o`ta zaharli 6) to`r to`qimaydi

A) a-5, b-3, d-6, e-2, f-1, g-4.

B) a-6, b-3, d-5, e-4, f-1, g-2.

C) a-3, b-5, d-6, e-1, f-2, g-4

D) a-2, b-3, d-4, f-1, g-5.

36. Qaysi o`rgimchaksimonlar odam va hayvonlar uchun zaharli hisoblanadi ?

a) qoraqurt b) biy d) butli o`rgimchak e) kanalar f) chayon g) falanga

A) a,d,f. B) a,b,f. C) d,f,g. D) d,e,g.

37. Falanganing tanasi qanday bo`limlardan iborat ?

a) bosh b) boshko`krak d) ko`krak e) keng oldqorin f) tor orqaqorin g) qorin

A) a,d,g. B) a,e,f. C) b,e,f. D) a,b,f.

38. Falanga boshida qanday organlar bor ?

a) tirnoqsimon paypaslagichlar b) jag`oyoqlar d) tirnoqsimon jag`lar e) yurish oyoqlariga o`xshash oyoq paypaslagichlari f) 1 juft oddiy ko`zlar g) 2 juft oddiy ko`zlar

A) a,b,f. B) b,d,e. C) a,b,d. D) d,e,f.

39. Sariq falanga qanday hayvonlar bilan oziqlanadi ?

a) yirtqich b) mayda sudralib yuruvchilar d) mayda qushlar e) tuproq kanalar f) hasharotlar g) shilliqurtlar h) mayda sutemizuvchilar i) hayvonlarning o`limtigi

A) d,b,i. B) f,h,g. C) a,b,f. D) e,f,g.

40. Chayon qanday tuzilgan ?

a) tanasi boshko`krak va qorin bo`limidan iborat b) tanasi yaxlit d) jag`lari o`rgimchaknikiga o`xshash e) tanasi yassi f) oyoq paypaslagichlari bor g) oyoq paypaslagichlari qisqichga aylangan h) qorni keng oldqorin va ingichka orqa qoriga bo`lingan i) qorin bo`limi yaxlit

- A) a,d,g,h. B) a,b,d,g,i. C) e,f,g,i. D) to`g`ri javob yo`q.
41. Chayonning bosh qismida qanday organlar bor ?
 a) ustida 1 juft ko`zlari b) ikki yonida 1 juftdan oddiy ko`z d) mo`ylovlari e) ikki yonida 5 juft oddiy ko`z.
 A) a,b. B) a,e. C) a,d. D) e,b.
42. Chayonlar qanday hayvonlar bilan oziqlanadi ?
 a) shilliqurtlar b) o`rgimchaklar d) mayda sut emizuvchilar e) hasharotlar
 A) d,e. B) a,b. C) b,e. D) a,d.
43. Kanalar qanday tuzilgan ?
 a) tanasi yassi oval shaklida b) tanasi 3 ta bo`limdan iborat d) boshko`krak va qorin bo`limlari birga qo`shilib ketgan e) tanasi shar shaklida f) jag`lari va oyoq paypaslagichlari birga xartumni hosil qiladi g) oyoqlari 3 juft.
 A) a,b,g. B) a,d,f. C) e,b,d. D) b,e,f.
44. Qaysi kasalliklar kanalar orqali yuqadi ?
 a) vabo b) terlama d) sil e) tulyaremiya f) chechak g) ensifalit
 A) b,e,g. B) a,b,d. C) a,e,g. D) b,d,f.
45. O'rgimchaklarning ikkinchi juft og'iz organlari qanday ataladi ?
 A) ustki jag' B) oyoq paypaslagichlari
 C) ustki lab D) pastki lab
46. O'rgimchaklarda paypaslagichlarning asosiy bo'g'imlari nima vazifasini bajaradi ?
 A) ustki jag'lar B) pastki lablar C) pastki jag'lar D) yurish oyoqlar
47. O'rgimchakda nechta o'rgimchak so'gallari mavjud ?
 A) uchta B) ikkita C) to'rtta D) oltita
48. Yosh o'rgimchaklar tuxumdan qachon chiqadi ?
 A) yozda B) kuzda C) bahorda D) qishda
49. O'rgimchakka xos bo'lmagan xususiyat keltirilgan qatorni aniqlang.
 A) nerv sistemasi qorin nerv zanjiridan iborat
 B) qon aylanish sistemasi yopiq, nerv sistemasi tugunli, tarqoq
 C) o'pkasi varaqsimon o'simtali
 D) qon aylanish sistemasi ochiq
50. Kananing xartumchasi nimadan hosil bo'lgan?
 A) pastki labdan
 B) yuqori jag' va pastki lablarning qo'shilishidan
 C) jag` va oyoq paypaslagichlari qo'shilishidan
 D) xartumchasi bo'lmaydi
51. Kanalarga xos bo'lmagan xususiyatni aniqlang.
 A) hidni yaxshi sezmaydi B) hidni yaxshi sezadi
 C) gavda bo'limlari qo'shilib ketgan D) tanasi bo'g'imlarga bo'linmagan
52. Ustki jag'lari o'xshash tuzilgan o'rgimchaksimonlarni ko'rsating.
 1) butli o'rgimchak 2) falanga 3) chayon 4) kana
 A) 1,2 B) 1,3 C) 1,4 D) 2,3
53. Yuragida 3 juft teshigi bo'lgan hayvonlarni belgilang .

- B) urg`ochi qo`ng`izning mo`ylovlari yirik,
 C) mo`ylovlaridagi plastinkalarning soni bilan farq qiladi,
 D) erkagining mo`ylovlari yirik bo`ladi,
6. Hasharotning ko`krak bo`limi necha bo`g`imdan iborat bo`ladi ?
 A) 4,   B) 5,   C) 6,   D) 3,
7. Bronza qo`ng`izining ustki qanotlari qanday vazifani bajaradi ?
 A) uchishda ishtirok etmaydi,
 B) yupqa qanotlarini himoya qiladi,
 C) qo`ng`iz qorin qismining yupqa parda bilan qoplangan yelka tomonini himoya qiladi,
 D) samolyot qanotlari singari tanani ko`tarib turadi
8. Oyoqlari besh bo`g`imli bo`lib, oxirgi bo`g`imi o`tkir tirnoqlar bilan ta`minlangan bo`g`imoyoqlilar ...?
 A) o`rgimchakka,      B) butli o`rgimchak,
 C) biy,   D) hasharotlar va tillaqo`ng`iz,
9. Hasharotlarning oyoq tuzilishi to`g`ri berilgan qatorni aniqlang.
 a) yo`g`on va uzun orqa oyoqlari, b) bir xil tuzilgan, c) belkurakka o`xshash,
 d) eshkakka aylangan, 1) qo`ng`izlar, 2) suv qo`ng`izi, 3) chigirtka,
 4) buzoqboshi
 A) 1a, 2b, 3c, 4d,   B) 1b, 2c, 3d, 4a,
 C) 1d, 2c, 3b, 4a,   D) 1b, 2d, 3a, 4c
10. Bronza qo`ng`izininmg qorin bo`limi necha bo`g`imdan iborat ?
 A) 4,   B) 5,   C) 6,   D) 8,
11. Bronza qo`ng`iz nima bilan oziqlanadi ?
 A) o`simlik to`qimalari
 B) gul, yosh barglar, yetilmagan mevalar,
 C) o`simlik shiralari bilan,
 D) A va B javoblar to`g`ri
12. Bronza qo`ng`izning og`zi qanaqa tipda ?
 A) sanchib so`ruvchi,   B) kemiruvchi,
 C) yalovchi so`ruvchi,   D) kemiruvchi yalovchi
13. Bronza qo`ng`izning ovqat hazm qilish organlari ketma-ket berilgan qatorni aniqlang.
 A) og`iz-halqum-qizilo`ngach-oshqozon-ichak-anal,
 B) og`iz-qizilo`ngach-oshqozon-malpigi naychalari,
 C) og`iz-halqum-qizilo`ngach-ichak,
 D) og`iz-halqum-ichak-bezli oshqozon -katta oshqozon-anal,
14. Qo`ng`izlar, chigirtkalar, beshiktervatarlar og`iz organlari qanaqa tipda bo`ladi ?
 A) yalovchi,   B) kemiruvchi,
 C) so`ruvchi yalovchi,   D) ingichka xartumchali,
15. Suyuq oziq o`simlik shirasi, gul nektari, qon bilan oziqlanadigan hasharotlarning og`iz organlari qanday tuzilgan ?

- A) kemiruvchi, B) sanchib so`ruvchi,
D) so`ruvchi yalovchi, C) uzun ingichka xartumchadan iborat
16. Qo`ng`izning tana bo`shlig`ini nima to`ldirib turadi, qo`ng`izning ichki organlari va to`qimalari qayerda joylashgan ?
A) to`qima suyuqligida, B) hujayralararo suyuqlikda,
C) qon, qon suyuqligida, D) g`ovak biriktiruvchi to`qima
17. Hasharotlarning qoni qanday vazifani bajaradi ?
A) organizm uchun ortiqcha suyuqliklarni ayirish, organlarga yetkazib berish,
B) gazlar va moddalar almashinuvida,
C) kislorod va karbonat angidridni tashishda,
D) moddalar almashinuvida ishtirok etadi, tana bo`shlig`ini to`ldirib turadi
18. Hasharotlardagi qon aylanish jarayonining ketma-ketlik bilan borish yo`nalishini aniqlang.
1) yurakdan tananing bosh tomoniga qarab bitta katta qon tomiri ketadi, 2) bu tomirlarning uchi tana bo`shlig`iga ochiladi, 3) yurak qisqarganda qon yurakdan ana shu tomir orqali bosh tomonga haydaladi, 4) bosh tomondan tana bo`shlig`iga quyiladi, 5) yurak kengayganda qon tana bo`shlig`idan yurakning ikki yonidagi teshikchalar orqali uning ichiga o`tadi
A) 1,2,3,4,5 B) 1,2,3,5,4 C) 5,1,2,3,4 D) 2,4,5
19. Hasharotning yuragi qayerda joylashgan va qanday tuzilgan ?
A) 2 kamerali, ko`krak qismida,
B) ko`krak qismida, 2 kamerali,
C) qorin bo`shlig`ida ichak ustida, uzun naycha ko`rinishida,
D) qon tomirlarning kengaygan qismi, qorin tomonida,
20. Bronza qo`ng`izida nafas olish qanday amalga oshadi ?
A) tana bo`shlig`ida joylashgan juda ko`p shoxlangan ingichka naychalar orqali,
B) havo qorin bo`limida joylashgan tashqi nafas olish teshikchalaridan naychalarga o`tadi va nafas olish amalga oshadi,
C) naychalar orqali havo hamma tana a`zolariga, shu jumladan qanot, tirnoq, mo`ylovlarga yetib boradi va nafas olish amalga oshadi,
D) traxeya naychalaridagi havo qorin muskullarining damba-dam qisqarishi tufayli almashinib turadi,
21. Yashil bronza qo`ng`izining ayirish sistemasini nima hosil qiladi ?
A) buyrak, B) yashil bez,
C) bir tutam naychalar, D) malpigi naychalari,
22. Bosh miyasi va nerv tugunlari boshqa hasharotlarga nisbatan juda kuchli rivojlangan hasharotlar ?
A) may qo`ng`izi, chumoli, C) yashil tillaqo`ng`iz,
B) yashil bronza qo`ng`izi, ari, D) chumoli, ari
23. Qaysi hayvonlarning bosh miyasi bo`limlarga ajralmagan ?
1) sterlyad 2) begula 3) asalari 4) chumoli 5) falanga
A) 1,2,5. B) 3,4,5. C) 1,2. D) 2,3.
24. Urug`langan urg`ochi yashil bronza qo`ng`izi tuxumini qayerga qo`yadi ?

- A) tuproqqa,
 B) chirigan yog`ochlarga, chiriyotgan daraxtlarning tanasiga,
 C) yerdan chuqurligi 5-12 sm li chuqurcha qazib shu yerga tuxum qo`yadi,
 D) mevalar ichiga,
25. To`la o`zgarish bilan rivojlanish bu ...?
 A) tuxum-lichinka-g`umbak-voyaga yetgan hasharot bosqichlarini o`tab rivojlanish,
 B) tuxum-g`umbak-voyaga yetgan bosqich,
 C) tuxum-lichinka-voyaga yetgan hasharot,
 D) yetuk hasharot hosil bo`lishi,
26. To`la o`zgarish bilan rivojlanuvchi hasharotlar berilgan qatorni aniqlang.
 A) qo`ng`izlar, kapalaklar, burga, chivin, pashsha, asalari, ari, chumolilar,
 B) chumoli, qandala, karam kapalagi, paloponchik,
 C) chivin, bit, burga, qo`ng`iz,
 D) suvarak, ninachi, bit, burga, qo`ng`iz,
27. Chala o`zgarish yo`li bilan rivojlanuvchi hasharot lichinkasi necha marta tullaydi va necha yoshda voyaga yetgan hasharotga aylanadi ?
 A) tullanmaydi, 1 yoshdan o`tgach,
 B) 4 marta tullaydi, 5 yoshdan o`tib,
 C) 3 marta tullaydi, 4 yoshdan o`tib,
 D) 5 marta tullaydi, 5 yoshdan o`tib,
28. Chala o`zgarish bilan rivojlanuvchi hasharotlar guruhi berilgan qatorni aniqlang.
 A) may qo`ng`izi, karam kapalagi, qandala,
 B) suvaraklar, chigirtkalar, ninachi, qandala, yashil temirchak, qora chirildoq
 C) chivin, pashsha, suvarak,
 D) suvarak, ninachi, asalari,
29. Hasharotlarning g`umbaklik davrida qanday o`zgarishlar sodir bo`ladi?
 A) g`umbak bu lichinka hasharotning tinim davri,
 B) qurtning to`qima va organlari yemirilib voyaga yetgan hasharotlarga xos yangi organlari hosil bo`ladi,
 C) voyaga yetgan hasharotlarga xos yangi belgilar hosil bo`ladi
 D) tuxum biologik o`zgarishlarga uchraydi,
30. Hasharotlar sinfi nechta turkumga bo`linadi ?
 A) 20 ta, B) 40 ta, C) 30 dan ortiq, D) 10 dan ortiq,
31. Hasharotlar organlari va ularga xos xususiyatlarni juftlab ko`rsating ?
 a) ko`zlari b) mo`ylovlari d) oyoqlari e) qanotlari f) ko`krak g) nafas olish organi i) ayirish organi. 1) malpigi naychalar 2) traxea 3) murakkab mozaik
 4) 3 juft 5) 1 juft bo`g`imlarga bo`lingan 6) 2 juft 7) 3 bo`g`imdan iborat
 A) a-3, b-5, d-4, e-6, f-7, g-2, i-1 B) a-5, b-2, d-4, e-6, f-7, g-2, i-1
 C) a-1, b-2, d-4, e-2, f-7, g-2, i-1 D) a-7, b-4, d-3, e-5, f-6, g-2, i-1
32. Yashil bronza qo`ng`izining qanotlari qanday tuzilgan ?
 a) bir juft ustki qanot qattiq qalin b) ustki qanoti qalin, xitinlashgan va uzun

- d) ostki qanoti yupqa, pardasimon e) ikkala juft qanoti ham qalin
 A) a,b. B) a,e. C) a,d. D) d,e.
33. Qo`ng`izning ustki qanotlari ?
 a) keng yoyiladi b) yoyilmaydi d) ko`kragini himoya qiladi e) qorin bo`limini himoya qiladi f) ko`tarish yuzasini hosil qiladi g) uchishda ishtirok etmaydi h) oldingi tomonining ikki chetida kemtiklar bo`ladi i) oldingi tomonida qalqon bor
 A) a,b,i,h. B) a,b,d,i. C) b,e,g,h. D) f,g,h,d.
34. Bronza qo`ng`izi qanday uchadi ?
 a) 2 juft qanotlarini yoyadi b) ostki qanotlarini kemtiklardan chiqarib yoyadi d) ustki qanotlarini tez-tez qoqadi e) ostki qanotlarini tez-tez qoqadi
 A) a,e. B) b,e. C) d,e. D) d,b.
35. Qaysi hasharotlarning qanotlari bo`lmaydi ?
 a) chirildoq b) to`shak qandalasi d) beshiktervatar e) bit f) chigirtka g) burga
 A) b,e,g. B) a,b,d. C) d,e,f. D) a,e,f.
36. Hasharotlarning yashash tarzi bilan ularga mos keladigan oyoq tuzilishi xillarini juftlab yozing ?
 a) sakrovchi b) yuguruvchi d) suzuvchi e) kovlovchi f) tutuvchi g) to`plovchi
 1) hamma oyoqlari 1 xilda tuzilgan 2) orqa oyoqlarining ustki qismi kengayib savatchani hosil qiladi 3) orqa oyoqlari uzun va yo`g`on 4) oldingi oyoqlari belkurakka o`xshab kengaygan 5) oldingi oyoqlari uzun, arrasimon, qisqichga o`xshab bukilgan 6) orqa oyoqlari eshkakka o`xshash
 A) a-1, b-3, d-6, e-4, f-5, g-2. B) a-3, b-1, d-6, e-4, f-5, g-2.
 C) a-2, b-3, d-4, e-1, f-5, g-6. D) a-1, b-2, d-3, e-4, f-5, g-6.
37. Oyoqlar tuzilishi bilan mos keladigan hasharotlar turini juftlab ko`rsating ?
 a) sakrovchi b) suzuvchi d) yuguruvchi e) kovlovchi f) tutuvchi g) to`plovchi
 1) yerqazar 2) beshiktervatar 3) asalari 4) ninachi 5) chigirtka 6) suv chayoni.
 A) a-5, b-6, e-2, f-4, g-3. B) a-2, b-3, e-1, f-5.
 C) a-4, b-6, e-1, f-2, g-3. D) a-1, b-3, e-2, f-6, g-5.
38. Bronza qo`ng`izining qorin bo`limi qanday tuzilgan ?
 a) 8 ta bo`limdan iborat b) 5 ta bo`limdan iborat d) orqa tomondan qanotlar bilan yopilgan e) ko`krak bilan harakatchan qo`shilgan f) ko`krak bilan harakatsiz qo`shilgan g) ostki tomonida qorin oyoqlari bor
 A) a,b,e. B) d,b,e. C) e,f,g. D) a,d,f.
39. Kemiruvchi hasharotlar nima bilan oziqlanadi ?
 a) o`simlik to`qimalari bilan b) o`simlik qoldiqlari d) o`simlik shirasi e) gul shirasi f) qon g) hayvon to`qimalari
 A) a,b,g. B) a,b,d. C) d,e,f. D) a,f,e.
40. So`ruvchi xartumga ega bo`lgan hasharotlar nima bilan oziqlanadi ?
 a) o`simlik to`qimalari bilan b) o`simlik qoldiqlari bilan d) o`simlik shirasi e) gul shirasi f) qon g) hayvon to`qimalari

- A) a,b,g.   B) a,b,d.   C) d,e,f.   D) a,f,e.
41. Hasharotlarning yuragi qanday tuzilgan va qayerda joylashadi ?
 a) xaltasimon 2 bo`lmali    b) naysimon ko`p kamera   d) ko`krak bo`limining orqa tomonida   e) qorin bo`limining orqa tomonida   f) oldingi katta qon tomiri ochiladi   g) yurakni ikki tomonidan teshikchalar ochiladi.
 A) a,e,g,f.   B) a,f,g,b.   C) e,f,g,b.   D) b,d,g,e.
42. Hasharotlarning qoni qanday vazifani bajarmaydi ?
 a) oziq moddalarni tashiydi   b) kislorod tashiydi   d) karbonat angidridni to`qimalardan olib keladi   e) moddalar almashinuvi mahsulotini malpigi naychalarga olib keladi
 A) b,d.   B) a,d.   C) d,e.   D) a,b.
43. Qaysi hasharotlarda rivojlanish jarayonida „ tinim davri” kuzatilmaydi ?
 1) ninachi   2) chivin   3) chigirtka   4) bo`ka    5) temirchak    6) yaydoqchi    7) chirildoq    8) so`na   9) iskabtopar   10) suvarak
 A) 1,3,5,7,10.   B) 2,4,6,8,9.   C) 1,3,5,8,9.   D) 2,4,6,7,10.
44. Temirchaklar tuxumlarini qayerga qo'yadilar ?
 A) chiriyotgan daraxtlar tanasiga
 B) organik moddalarga boy suv havzalariga
 C) o'simlik barglari ostiga
 D) tuproqda maxsus ko'zachalarga
45. Quyidagi hayvonlarning nafas olish organini ko'rsating.
 1) daryo qisqichbaqasi   2) butli o'rgimchak   3) yashil tillaqo'ng'iz
 a) jabra   b) o'pka xaltachasi   c) traxeya
 A) 1-c,2-b,3-a   B) 1 a 2 c,b, 3 c   C) 1-b,2-c,3-b   D) 1 - a, 2 - c, 3 - b
46. Qaysi organizmlarda qon kislorod tashishda ishtirok etmaydi ?
 1) lansetnik   2) bo`rtma nematoda   3) iskabtopar   4) kulrang satir   5) podalariy
 6) o'troq dengiz ko'p tukli chuvalchangi
 A) 1, 2, 5   B) 1, 3, 6   C) 1,6   D) 3, 4, 5
47. Quyidagi hayvonlarning qaysilari ochiq qon aylanish sistemasiga ega ?
 A) ustritsa, nereida   B) midiya, yomg'ir chuvalchangi
 C) ipak qurti, taroqcha   D) qizil chuvalchang, kulrang satir
48. Ninachilarning lichinkasi qayerda rivojlanadi ?
 A) chirindilarda   B) tuproqda   C) suvda   D) tuxumdonda
49. Oqmaydigan suv havzalari yaqinida ninachining qaysi turi uchraydi ?
 A) suluv ninachi   B) moviy ninachi
 C) halqali ninachi   D) barchasi
50. Qandalalar nima sababdan yarim qanotlilar turkumiga kiritilgan ?
 A) birinchi juft qanotlarining oldingi qismi qalinlashgan, keyingi qismi yupqa va shaffof
 B) ikki juft qanotlari yupqa
 C) ikki juft qanotlari qalin
 D) birinchi juft qanotlarining oldingi qismi yupqa, orqa qismi qalinlashgan
51. Donli ekinlar doni va bargini so'rib oziqlanuvchi hasharotni belgilang.

- C) tangachaqanotlilar   D) tengqanotlilar
63. Hasharotlar tinim davrida nima hisobiga yashaydi ?
 A) qurtlik davrida to'plagan oziq   B) g'amlab qo'ygan nektar
 C) tana suyuqligi va xitini   D) ularda tinim davri bo'lmaydi
64. To'liq o'zgarish bilan rivojlanmaydigan hasharotlarni aniqlang.
 A) suluv ninachi, tovusko'z   B) karam kapalagi, burga
 C) chumoli, pashsha   D) temirchak, to'shak qandalasi
65. Chala o'zgarish bilan rivojlanmaydigan hasharotlarni aniqlang.
 A) podalariy, xonqizi   B) temirchak, suvarak
 C) chigirtka, podalariy   D) chumoli, chirildoq
66. Ninachi va falanga uchun umumiy bo'lgan xususiyatlar ?
 1) ochiq qon aylanish sistemasi   2) tanasi bosh, ko'krak, qorindan iborat
 3) yuragining tuzilishi   4) yirtqich   5) rivojlanish   6) ko'zchalar soni   7) oyoqlar soni   8) ko'rishi mozaikli   9) malpigi naylar mavjudligi.
 A) 3,5,7,8,9.   B) 1,2,4,6.   C) 1,3,6,8,9.   D) 1,3,4,5,6.
67. Oldingi oyoqlari belkurakka o'xshash qazuvchi organga aylangan hasharot ?
 A) buzoqboshi.   B) chumoli.   C) temirchak.   D) go'rso'xta
68. Yer yuzida kapalaklarning qancha turi uchraydi ?
 A) 150000.   B) 12000.   C) 1400.   D) 14000.
69. Kapalaklar uchun xos bo'lgan xususiyatlar ?
 1) qanotlari mayda tangachalar bilan qoplanganligi   2) boshining ostida spiralga o'xshab o'ralib turadigan xartumining bo'lishi   3) og'iz organlari yalovchi tipda
 4) og'zi so'ruvchi tipda   5) og'zi kemiruvchi tipda   6) qurtida 3 juft ko'krakoyoqlarining bo'lishi   7) qurtida 5 juft soxta oyoqlarining bo'lishi
 A) 1,2,4,6,7.   B) 2,3,4,5,6,7.   C) 3,4,1,2,5.   D) 4,2,6,7,3.
70. Kapalaklarining lichinkasi nima deb ataladi ?
 A) lichinka.   B) qurt.   C) g'umbak.   D) pilla.
71. Kapalak qurtlarida nechta oyoq bo'ladi ?
 A) 3 juft.   B) 5 juft.   C) 4 juft.
 D) 3 juft haqiqiy, qorin bo'limida 5 juft soxta oyoqlar bo'ladi.
72. Qurtlarning qorin oyoqlari qanday vazifani bajaradi ?
 A) harakat.   B) oziqni ushlab.   C) muvozanat.   D) oziqni tutish.
73. Qurtlarning ko'krak oyoqlari nima uchun xizmat qiladi ?
 A) yurish uchun.   B) muvozanat.   C) tuy'gu.   D) oziqni tutib turish.
74. Karam kapalagi nima bilan oziqlanadi ?
 A) karam bargi bilan.   B) sholg'om bargi bilan.
 C) turp bargi bilan.   D) gul nektari bilan.
75. Karam kapalagi tuxumlarini qayerga qo'yadi ?
 A) o'simliklar bargining ostiga.   B) tuproqqa.
 C) karam barglariga.   D) o'simlik barglari ustiga.
76. Tangachaqanotlilar berilgan qatorni belgilang ?
 1) poliksina   2) maxaon   3) sariq kapalak   4) do'lana kapalagi   5) no'xat oq kapalagi   6) appalon kapalagi   7) moviy kapalak   8) zorka   9) podalariy

- 10) kulrang satir 11) tilla qo`ng`iz 12) katta sadafdor 13) tovusko`z
 14) qichitqio`t kapalagi 15) tok arvoth kapalak
- A) 1,2,3,5,6,8,10,11,13. B) 2,4,6,8,10,11,13,14.
 C) 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12,13,14,15 D) 3,5,7,6,8,10,11,13,14.
77. Tut ipak qurtining vatani qayer va dastlab qaysi mamlakarda xonakilashtirilgan ?
- A) Tyanshan, Hindiston. B) Himolay, Xitoy.
 C) Kunlin, Xitoy. D) Pomir, Pokiston.
78. Uchish qobiliyatini yo`qotgan kapalak qaysi ?
- A) appolon kapalagi. B) karam kapalagi.
 C) tut ipak qurti kapalagi. D) podalariy.
79. Qaysi kapalak voyaga yetgach oziqlanmaydi, urug`lanib tuxum qo`ygach 5, 10 kun o`tib halok bo`ladi ?
- A) karam kapalagi. B) poliksina.
 C) podalariy. D) tut ipak qurti kapalagi.
80. Bir dona pilladan necha metr ip olinadi ?
- A) 400, 500. B) 700, 800. C) 900, 1000. D) 1000, 1500
81. Hasharotlarning jinsiy organlari qayerda joylashgan ?
- A) ko'krak qismida B) ko'krak va qorin bo'shlig'ida
 C) qorin bo'shlig'ida D) boshko'krak qismida
82. Kapalaklarning xartumi nimalarning qo'shilishidan hosil bo'ladi ?
- a) pastki jag' b) pastki lab c) yuqori jag' d) yuqori lab
- A) a, c B) a, b C) b, d D) c, d
83. Karam kapalagi lichinkasi uchun xos bo`lgan xususiyatlar ?
- 1) og`iz apparati kemiruvchi tipda, 2) tanasi bo`g`imlarga bo`lingan, 3) ko`krak oyoqlari yordamida harakatlanadi, 4) soxta oyoqlari oziqni ushlab turadi, 5) haqiqiy oyoqlari ilmoqlarga ega, 6) ko`krak bo`limida 5 juft soxta oyoqlari mavjud, 7) qorin bo`limida 3 juft soxta oyoqlari mavjud, 8) haqiqiy oyoqlarida ilmoqchalar bo`lmaydi, 9) ko`krak bo`limida 3 juft haqiqiy oyoqlari mavjud, 10) qorin bo`limida 5 juft soxta oyoqlari mavjud, bo`g`imlarga bo`linmagan 11) soxta oyoqlarida ilmoqchalar bo`ladi, 12) soxta oyoqlarida ilmoqchalar bo`lmaydi, 13) og`iz apparati xartumcha tipda
- A) 1,2,3,4,5, 12, 10 B) 1,2,3,4,6, 11
 C) 1,2,8,9,10,11 D) 5,6,7,12,13,3,4
84. Karam kapalagi lichinkasi uchun xos bo`lmagan xususiyatlar ?
- 1) og`iz apparati kemiruvchi tipda, 2) tanasi bo`g`imlarga bo`lingan, 3) ko`krak oyoqlari yordamida harakatlanadi, 4) soxta oyoqlari oziqni ushlab turadi, 5) haqiqiy oyoqlari ilmoqlarga ega, 6) ko`krak bo`limida 5 juft soxta oyoqlari mavjud, 7) qorin bo`limida 3 juft soxta oyoqlari mavjud, 8) haqiqiy oyoqlarida ilmoqchalar bo`lmaydi, 9) ko`krak bo`limida 3 juft haqiqiy oyoqlari mavjud, 10) qorin bo`limida 5 juft soxta oyoqlari mavjud, bo`g`imlarga bo`linmagan 11) soxta oyoqlarida ilmoqchalar bo`ladi, 12) soxta oyoqlarida ilmoqchalar bo`lmaydi, 13) og`iz apparati xartumcha tipda

chiqqan qurtlar avval sariq so`ng ko`k yashil rangli bo`ladi 5) tuxumlarini o`simlik bargi ustiga qo`yadi 6) tuxumlarini o`simlik bargi ostiga qo`yadi
A) 1,2,5. B) 3,4,6. C) 1,4,6, D) 2,3,5.

95. O`z o`ljasni havoda tutib yeydigan hasharot?

A) suvarak. B) temirchak. C) qo`ng`izlar. D) ninachilar.

96. Erkak chivinlar nima bilan oziqlanadi ?

A) odamning qoni bilan B) o'simliklarning changi bilan
C) o'simlik shirasi bilan D) faqat sovuq qonli hayvonlar qoni bilan

97. Qaysi parazit hasharotlar to'liq o'zgarish bilan rivojlanadi ?

A) olma mevaxo'ri, to'shak qandalasi B) kolorado qo'ng'izi, to'shak qandalasi
C) burqa, xasva qandalasi D) olma mevaxo'ri, kolorado qo'ng'izi

98. Asalarilar uchun xos bo`lgan xususiyatlar ?

1) og`iz apparati kemiruvchi- so`ruvchi tipda, 2) og`iz apparati xartumcha tipda, 3) qanotlari pardasimon, 4) parda qanotlilar turkumi, 5) tangacha qanotlilar turkumi, 6) ko`krak bo`limida 3 juft oyoqlari mavjud, 7) qo`nganida qanotlari tanasi ustida tik bo`lib taxlanadi, 8) may - iyun oylarida g`ujlanadi, 9) qanotlarini rangi tangachalarga bog`liq

A) 2,5,6,7,9 B) 1,3,4,6,8 C) 1,2,3,9 D) 2,8,7,4,5

99. Qaysi hayvonning qoni nafas olishda qatnashmaydi ?

A) krevetka B) bitiniya C) o'rgimchak D) ninachi

100. Tukli arilar qaysi oila o'simliklarining asosiy changlatuvchisi hisoblanadi ?

A) gulxayridoshlar B) murakkabguldoshlar
C) burchoqdoshlar D) ra'noguldoshlar

101. Ostki va ustki qanotlari bir xil tuzilgan hasharotlarni ko'rsating.

1) ninachi 2) temirchak 3) xasva qandalasi 4) asalari 5) iskabtopar 6) mita
A) 1, 3, 4 B) 1,4 C) 2, 3, 5, 6 D) 1,4,5

102. Ostki va ustki qanotlari har xil tuzilgan hasharotlarni ko'rsating.

1) ninachi 2) temirchak 3) xasva qandalasi 4) asalari 5) iskabtopar 6) mita
A) 1,3,4 B) 1,4 C) 2,3,5,6 D) 1,4,5

103. Iskabtoparlar qaysi sinfga tegishli parazitlarning tashuvchisi hisoblanadi ?

A) so'rg'ichlilar B) tasmaimon chuvalchanglar
C) to'garak D) xivchinlilar

104. Asalarilar oilasida qanday arilar bo`ladi ?

A) 100000 tagacha ishchi arilar, 1 ta ona ari, 1 necha yuz erkak arilar, trutenlar bo`ladi.

B) 100000 lab trutenlar, 1 ta ona ari.

C) erkak va urg`ochi arilar nisbatan teng.

D) urg`ochi arilar biroz ko`proq.

105. Erkak va urg`ochi arilar bir-biridan qanday farqlanadi ?

A) erkak arilar urg`ochilariga nisbatan yirikroq bo`ladi.

B) urg`ochisida nashtari bo`ladi.

C) erkak arilarning hid bilish (mo`ylovlari) va ko`rish organlari kuchli rivojlangan.

- D) urg`ochi arilarning qorin tomoni enliroq.
106. Ishchi arilar bu ...?
- A) erkak arilar. B) trutenlar.
C) urg`ochi arilar. D) voyaga yetmagan urg`ochi arilar.
107. Asalari qaysi ranglarni yaxshi sezadi, qaysi ranglarni sezmaydi ?
- A) yashil, qizil rangni yaxshi sezadi, ko`k rangni sezmaydi.
B) oq, ko`k rangni yaxshi sezadi, qizil rangni sezmaydi.
C) sariq, ko`k rangni yaxshi sezadi, qizil rangni sezmaydi.
D) hamma ranglarni yaxshi sezadi hatto inson ko`zi ilg`amaydigan ultrabinafsha ranglarni ham yaxshi farqlay oladi.
108. Ishchi arilarning yuqorigi jag`i qanday tipda tuzilgan ?
- A) kemiruvchi tipda. B) sanchib so`ruvchi.
C) so`ruvchi, yalovchi. D) so`ruvchi.
109. Asalarining yuqorigi jag`i nima vazifani bajaradi ?
- A) gul nektarini yig`adi.
B) oziqni maydalaydi.
C) nektarni yalaydi.
D) mumdan kataklar yasaydi, changdonlardan gul changini oladi.
110. Asalarining pastki jag`i va lablari qanday tuzilgan va nima vazifani bajaradi ?
- A) yuqorigi jag`ning asosini hosil qiladi, muguzdan iborat.
B) pastki jag`ni hosil qiladi.
C) pastki lab va jag`lari o`zgarib naysimon xartum hosil qiladi.
111. Asalarilarning og`zi qanday tipda ?
- A) sanchuvchi, so`ruvchi. B) kemiruvchi- so`ruvchi.
C) yalovchi. D) so`ruvchi.
112. Erkak va ona arilar qanday oziqlanadi ?
- A) mustaqil.
B) erkak va ona arining og`iz organlari yaxshi rivojlanmaganligidan mustaqil oziqlanmaydi.
C) gul nektarini so`rib.
D) chumolilar bilan oziqlanadi.
113. Asalarining urug`lanmagan tuxumidan qanday arilar yetishadi ?
- A) ishchi arilar. B) erkak arilar.
C) urg`ochi arilar. D) paxmoq arilar.
114. Pardaqaqotlilar turkumiga mansub hasharotlar qatorini aniqlang ?
- 1) paxmoq ari 2) asalari 3) sariq ari 4) qovoq ari 5) chumoli
6) yaydoqchi 7) chivin 8) so`na bo`ka
- A) 1,2,8,3,4,5,6. B) 1,4,6,7,8. C) 1,3,6,7,8. D) 1,2,3,4,5,6.
115. Pardaqaqotlilar turkumiga mansub hasharotlarni aniqlang.
- A) iskabtopar, so'na, bo'ka B) iskabtopar, chivin, asalari
C) yaydoqchi, chumoli, qovoqari D) uy pashshasi, xonqizi, buzoqboosh
116. Ishchi arilarga xos bo'lmagan xususiyat to'g'ri keltirilgan qatorni aniqlang.

- A) voyaga yetmagan urg'ochi
 B) boshida ikkita murakkab va uchta oddiy ko'zi mavjud
 C) sariq va ko'k ranglarni farqlaydi
 D) voyaga yetmagan erkaklar
117. Asalarilarning ko'zi nechta va qanday ko'z ?
 A) 1 juft oddiy. B) 2 juft murakkab.
 C) 2 ta murakkab, 3 ta oddiy ko'z. D) 1 juft murakkab ko'z.
118. Ham oddiy, ham murakkab ko'zga ega bo'lgan hasharotni belgilang.
 A) tut ipak qurti B) temirchak
 C) asalari D) qandala
119. Chumolining og'iz apparati...
 A) yalovchi B) kemiruvchi C) kemiruvchi-yalovchi D) chaquvchi
120. Ishchi asalarining murakkab (I) va oddiy (II) ko'zchalarining soni to'g'ri berilgan javobni toping.
 A) I-1ta; II-2ta B) I - 2 ta; II - 2 ta
 C) I-2ta; II-3ta D) I - 2 ta; II- 4 ta
121. Ishchi arilar qaysi organlari yordamida gul changini yig'ib oladi ?
 A) orqa oyoqlaridagi maxsus savatcha va tukchalar.
 B) old oyoqlaridagi maxsus savatcha va tukchalar.
 C) ko'krakdagi maxsus savatcha.
 D) old oyoqdagi tukchalar, orqa oyoqlar.
122. Erkak arilarning qaysi sezgi organlari kuchli rivojlangan ?
 A) hid bilish, ko'rish. B) hid bilish, eshitish.
 C) ko'rish, tam bilish. D) sezgi organlari rivojlanmagan
123. Pardaqanotlilardan qaysi birining qanotlari rivojlanmagan ?
 A) paxmoq ari. B) erkak chumoli.
 C) ishchi chumoli. D) yaydoqchi.
124. Qaysi hasharotdan biologik kurash maqsadida foydalaniladi ?
 A) yaydoqchi. B) sariq o'rmon chumolisi.
 C) fir'avn chumoli. D) qorabog` chumoli.
125. Qo'sh qanotlilarning keyingi qanotlari nima vazifani bajaradi ?
 A) uchish uchun.
 B) trاملen.
 C) tanani mustahkam ushlab uchun.
 D) uchganda muvozanatni saqlaydi, ayrimlarida ovoz chiqarish.
126. Ikki qanotlilarning qancha turi ma'lum ?
 A) 150000. B) 15000. C) 8000. D) 9000.
127. Ikki qanotlilar turkumiga mansub hasharotlarni aniqlang.
 A) iskabtopar, so'na, bo'ka B) iskabtopar, chivin, asalari
 C) yaydoqchi, chumoli, qovoqari D) uy pashshasi, xonqizi, buzoqboshi
128. Chivinning og'iz apparati qanaqa tipda ?
 A) yalovchi. B) yalovchi, so'ruvchi.
 C) so'ruvchi. D) sanchib- so'ruvchi.

129. Uy pashasi oziq ta`mini qaysi organi orqali sezadi ?
 A) og`zi.
 B) og`zi atrofida joylashgan tukchalar yordamida.
 C) mo`ylovlari.
 D) oldingi oyoqlari panjasida joylashgan tukchalar.
130. Uy pashasi qurti qayerda rivojlanadi ?
 A) tuproqda.
 B) balchiqda.
 C) sasiydigan go`shtda.
 D) axlat to`kilgan joylarda, hojatxonalarda, hayvonlar go`ngida.
131. Uy pashshasining qurtlari qayerda g`umbakka aylanadi ?
 A) oziq-ovqat mahsulotlar. B) azotga boy suvlar.
 C) tuproq. D) daraxt po`stloqlarida.
132. Qaysi hasharot qurtining boshi, oyog`i bo`lmaydi ?
 A) molluskaning. B) askaridaning. C) uy pashasining D) chivinning.
133. Bitta urg`ochi chivinning avlodi bir mavsumda qanchaga yetadi ?
 A) 100000. B) 200000. C) bir trillion. D) 5 000000000
134. Uy pashasi qanday kasalliklarni tarqatadi ?
 A) qorin tifi, vabo, bo`g`ma, gijja.
 B) sarg`ayma, sil, qoqshol.
 C) difteriya, poleomelit, tif, chechak.
 D) tif, vabo, o`tkir pankreatit, kolit.
135. So`nalar qayerda yashaydi, nima bilan oziqlanadi ?
 A) cho`l mintaqalarida ko`proq uchraydi, qon bilan.
 B) namlik yuqori bo`lgan yerlarda yashaydi, qoramollarning qoni bilan.
 C) qoramollarning terisi ostida, qon bilan.
 D) qo`y, echkilar terisi ostida, yo`g` bilan
136. Qaysi hasharot qoramollarning terisi ostida yashab yara hosil qiladi ?
 A) so`na. B) bo`ka. C) kana. D) yashil go`sht chivini.
137. Qo`ylarning burun bo`shlig`ida parazitlik qilib yashovchi hasharotlar ?
 A) so`na. B) kana. C) go`sht chivini. D) qo`y bo`kasi.
138. Ot bo`kasining lichinkasi qayerda yashaydi ?
 A) qoramollarning terisi ostida B) otning burnida.
 C) qo`yning oshqozonida D) otning oshqozonida.
139. Pashshaning og`iz apparati qanaqa ?
 A) sanchib- so`ruvchi. B) so`ruvchi, yalovch
 C) so`ruvchi. D) yalovchi.
140. Erkak chivinlar nima bilan oziqlanadi ?
 A) qon bilan. B) nektar bilan.
 C) o`simlik shirasi. D) mayda hasharotlar.
141. Chivinning qurtlari qayerda rivojlanadi ?
 A) organik moddalarga boy bo`lgan hovuz va ko`lmak suvlarda.
 B) suvda o`simlik qoldiqlari, turli mayda organizmlar bilan.

C) qon bilan.

D) oziqlanmaydi.

142. Olma mevaxo`rning rivojlanish sikli ketma-ketlik bilan berilgan qatorni belgilang ?

A) kapalak, zararlangan olma qurti g`umbagi, po`stloq ustidagi g`umbak, po`stloq ostidagi kapalak.

B) qurt, olma, tashqi muhit, daraxt po`stlog`i, kapalak.

C) tuxum, lichinka, olma, tashqi muhit, daraxt ildizi.

D) kapalak, olma, tuxum, lichinka, g`umbak, kapalak.

143. Hasharotlar sinfi uchun xos xususiyatlarni aniqlang ?

1) hasharotlar tanasi 3 bo`limdan iborat 2) boshida bir juftdan oddiy va murakkab ko`zlar bor 3) boshida ko`zlarining soni turlicha, bir juft murakkab 3 ta oddiy(asalarida), ko`pchiligida bir juft murakkab ko`z 4) 4 juft oyoqlari bor 5) 3 juft oyoqlari bor 6) ko`pchilik turlarida ikki juft qanotlari bor 7) traxeyalar orqali nafas oladi 8) ayirish organi malpigi naychalaridan iborat 9) chala o`zgarish bilan rivojlanadi 10) to`la o`zgarish bilan rivojlanadi.

A) 1,2,4,5,7,8,9,10.

B) 1,4,5,7,6,8,10.

C) 1,2,3,5,6,7,8,9,10.

D) 1,3,5,6,7,8,9,10.

144. Bo`g`imoyoqlilar tipi uchun xos umumiy xususiyatlar qaysi qatorda berilgan ?

1) tanasi maxsus organik moddadan iborat qattiq xitin po`st bilan qoplangan 2) xitin po`st yurish oyoqlari va boshqa tana a`zolari uchun tayanch bo`lib xizmat qiladi 3) tanasi 2 qismdan iborat 4) tanasi 3 qismdan iborat 5) po`st tashlash bilan o`sadi 6) ko`zlari oddiy 7) ko`zlari oddiy va murakkab 8) turlarining soni 2 mln ga yaqin 9) turlarining soni 1,4 mln

A) 1,2,4,5,7,8.

B) 1,2,3,5,6,7,4

C) 1,2,4,5,6,8,9.

D) 1,4,2,6,8.

145. Og`iz apparati kemiruvchi tipda bo`lgan hasharotlar guruhini aniqlang ?

1) qo`ng`iz 2) karam kapalagi 3) uy pashshasi 4) chigirtka 5) asalari

6) beshiktevratar

A) 1,3,6.

B) 2,4,5.

C) 1,2,3.

D) 1,4,6.

146. Gabrobrakon qaysi hasharotlar turkumiga kiradi ?

A) qo`shqanotlilar.

B) qattiq qandalilar.

C) to`g`ri qanotlilar.

D) parda qanotlilar

147. Qaysi hayvonlarning urg`ochisida bir juft tuxumdon, erkagida bir juft urug`don bo`ladi ?

A) hasharotlarda.

B) kovakichlilarda.

C) to`garak chuvalchanglarda.

D) baliqlar.

148. Quyida berilgan hasharotlar qaysi turkumga mansub ekanligini aniqlang ?

1) tut ipak qurti 2) so`na 3) yaydoqchi 4) xonqizi a) qattiq qanotlilar

b) tangachaqanotlilar g) qo`shqanotlilar d) parda qanotlilar

A) 1-a, 2-b, 3-g, 4-d.

B) 1-b, 2-g, 3-d, 4-a.

C) 1-g, 2-d, 3-a, 4-b.

D) 1-d, 2-g, 3-b, 4-a.

149. Iskabtoparlar qaysi hasharotlar turkumiga xos?

VIII BOB. Xordalilar tipi. 8.1.Lansetnik.

1. Xordalilar tipi qancha turni o`z ichiga oladi ?
A) 4000.   B) 40000.   C) 43000.   D) 53000.
2. Bosh skeletsizlar kenja tipi uchun xarakterli xususiyatlar berilgan qatorni belgilang ?
1) bosh miya va bosh skeleti rivojlanmagan   2) bosh miyasi bor, bosh skeleti yo`q    3) xorda skeleti hayoti davomida saqlanib qoladi    4) bosh skeletsizlar kenja tipiga ikki sinf kiradi: chuvalchanglar va lansetniklar sinfi    5) bosh skeletsiz kenja tipiga bitta sinf kiradi    6) bosh skeletlilarga xorda ichki a`zolar uchun tayanch vazifasini bajaradi
A) 1,3,4,5,6.   B) 1,2,4,6   C) 1,3,5,6.   D) 1,4,5,6.
3. Lansetniklar yashash muhiti va tashqi tuzilishi uchun xos bo`lgan xususiyatlarni aniqlang ?
1) lansetnik sekin oqar suvlarda, hovuzlar tubida, ariqlar va kanallarda yashaydi
2) lansetnik tropik va mo`tadil iqlimli dengiz tubida hayotining ko`p qismini qumga ko`milgan holda o`tkazadi   3) och pushti rangli shaffof tanasining uzunligi 4-8 sm   4) dum suzgich jarrohlik asbobi lansetga o`xshagani uchun bu hayvon shu nomni olgan    5) lansetnik suvda aktiv hayot kechiruvchi hammaxo`r hayvon   6) qumdan lansetnikning faqat oldingi og`iz tomoni chiqib turadi    7) og`iz teshigi 10-20 juft paypaslagichlar bilan o`raglan
A) 1,2,4,5,6,7.   B) 1,3,4,5.   C) 4,5,6,2,7.   D) 2,3,4,6,7.
4. Xorda lansetnikning qayerida joylashgan va u nima vazifani bajaradi ?
A) Tanasining old tomonida, oziqlanish.
B) Tanasining o`rtasida bo`lib, tayanch vazifasini bajaradi.
C) Tanasining orqa tomoni bo`ylab o`tgan pishiq o`qdan iborat, ichki a`zolarga tayanch vazifasini o`taydi, tanasi egiluvchan bo`lib turadi.
D) Umurtqa pog`onasi vazifasini bajaradi, tayanch funksiyasini bajaradi, tanasini egiluvchan qilib turadi.
5. Qaysi hayvonning muskullari ikki yon tomonda tana bo`ylab uzun tasma shaklida joylashgan .
A) lansetnik, daryo qisqichbaqasi.   B) yomg`ir chuvalchangi, lansetnik.
C) askarida   D) lansetnik.
6. Lansetnik qanday harakatlanadi ?
A) baliq singari.
B) ilon singari.
C) kiprikli chuvalchanglar singari.
D) tanasini u yoki bu yonga egib suzib yuradi, yoki qumni yorib kirib oladi.
7. Lansetnikning hazm qilish sistemasi uchun eng ma`qul va aniq javobni tanlang ?
A) og`iz teshigi, paypaslagichlar harakati, halqum, shilimshiq ichak, orqa chiqaruv teshigi.

B) og`izdan boshlanadi, halqum, qizilo`ngach, yo`g`on va ingichka ichak, anal teshigi bilan tugaydi.

C) og`izda og`iz oldi paypaslagichlari yordamida suv haydaladi, juda mayda plankton organizmlar suv oqimi bilan og`iz orqali halqumga o`tadi, halqum atrofidagi shilimshiq bilan bir-biriga yopishib luqmalar holida ichakka tushib hazm bo`ladi, hazm bo`lmagan oziq orqa chiqaruv teshigi orqali chiqarib yuboriladi.

D) og`iz-halqum-oshqozon-ichak-anal.

8. Lansetnikda gazlar almashinuvi qayerda kechadi ?

A) terida.

B) o`pkada.

C) jabrada.

D) halqumning ikki yonida juda ko`p jabra teshiklari bo`lib, ularda juda ko`p mayda qon tomirlari bo`ladi: qon bilan suv o`rtasida.

9. Lansetnikning qon aylanish sistemasini uchun xos bo`lgan to`g`ri javobni belgilang ?

A) yopiq karbonat angidridga to`yingan qon qorin qon tomiri bo`ylab oldinga, jabraga, so`ng orqa qon tomiriga yana qaytib, qorin qon tomiri bo`ylab oldinga, yurak yo`q.

B) ochiq halqum atrofidagi qon tomirining kengaygan ikki qismidan qon butun tanaga haydaladi.

C) yurak-yelka qon tomiri-qorin qon tomiri-jabra-yurak.

D) yurak yo`q, yurak vazifasini yirik tomirlar devori bajaradi qon aylanish doirasi ochiq.

10. Lansetnikning ayirish sistemasini qaysi organ bajaradi ?

A) sirtmoqqa o`xshash buralgan uzun naychalar.

B) 1 juft yashil bezlar.

C) teri, ichak, jabra, lichinkalar.

D) halqali chuvalchaglarniki singari naychalardan iborat, lekin naychalar halqum bo`ylab jabra oldi bo`shlig`iga ochiladi.

11. Lansetnikning nerv sistemasini nima tashkil etadi ?

A) halqumosti, halqumusti nerv tuguni, qorin nerv zanjiri.

B) xorda ustida joylashgan nerv tuguni.

C) xorda ustida joylashgan nerv nayi.

D) nerv nayidan ketgan nervlar, yorug`lik sezuvchi hujayralar.

12. Lansetnikda ko`rish vazifasini nima bajaradi ?

A) ko`zi.

B) nerv nayi bo`ylab bir tekis joylashgan yorug`lik sezuvchi hujayralar.

C) teri ustidagi sezuvchi hujayralar.

D) bir juft ko`rish do`mboqchasi.

13. Lansetnik kim tomonidan kashf etilgan ?

A) A.Botkin.

B) A.Levenguk.

C) . B.O. Kovalevskiy

D) A.O. Kovalevskiy.

14. Lansetnik haqiqiy xordalilardan qaysi belgilari bilan farq qiladi ?
- A) xordasi bilan.
 B) jabrasining tuzilishi bilan.
 C) xordaning butun hayoti davomida saqlanishi bilan.
 D) ayirish sistemasi, muskullarining tuzilishi, yuragi, bosh miyasining bo`lmasligi.
15. Xordalilar qanday kenja tiplarga bo`linadi ?
- A) bosh skeletsizlar, haqiqiy xordalilar. B) bosh skeletsizlar, umurtqalilar.
 C) umurtqasizlar, umurtqalilar. D) suyaklilar, suyaksizlar.
16. Lansetnikka o'xshash tuban xordalilar ... kelib chiqqan.
- A) eng qadimgi tuban halqali chuvalchaglardan
 B) kiprikli chuvalchaglardan
 C) molluskalardan
 D) bo'g'imoyoqlilardan
17. Xordalilar tipiga kiradigan sinflar ketma-ketligini toping ?
- A) sut emizuvchilar, qushlar, sudralib yuruvchilar, suvda ham quruqlikda ham yashovchilar, baliqlar, lansetniklar.
 B) lansetniklar, sudralib yuruvchilar, baliqlar, suvda ham quruqlikda ham yashovchilar, qushlar, sut emizuvchilar.
 C) baliqlar, suvda ham quruqlikda ham yashovchilar, sudralib yuruvchilar, qushlar, sut emizuvchilar, lansetniklar.
 D) lansetniklar, tog`ayli baliqlar, suyakli baliqlar, suvda ham quruqlikda yashovchilar, sudralib yuruvchilar, qushlar, sut emizuvchilar.
18. Qaysi xordalilar bosh skeletsiz hisoblanadi ?
- A) lansetnik. B) baliqlar.
 C) suvda ham quruqlikda ham yashovchilar. D) sudralib yuruvchilar.
19. Lansetnik og`iz teshigi necha juft paypastlagichlar bilan o`raglan bo`ladi ?
- A) 10-20. B) 5-10. C) 1-2. D) 4-5.
20. Lansetnikning ichki skeleti nima hisoblanadi ?
- A) xitin qoplami. B) xorda. C) umurtqa. D) kutikula.
40. Yomg`ir chuvalchangi (I) va lansetnik (II) ning qorin (a) va orqa (b) qon tomirlari orqali qon tananing qaysi qismiga qarab harakatlanadi ?
- 1) tananing oldingi qismida 2) tananing orqa qismiga.
 A) I- a-1. b-2, II-a-1. b-2. B) I- a-1. b-2, II-a-2, b-1.
 C) I- a-2, b-1, II-a-1, b-2. D) I-a-2, b-1, II-a-2, b-1.
22. Lansetnikda qaysi organlar bo`lmaydi ?
- 1) jabra 2) yurak 3) ichak 4) ko`z 5) bosh miya 6) halqum 7) ayirish sistemasi 8) eshitish organi 9) nerv sistemasi
 A) 1,2,6,9. B) 2,4,5,8. C) 6,9,4,2. D) 7,8,9,1.
23. Lansetnikning ovqat hazm qilish sistemasi qaysi organlardan tashkil topgan ?
- 1) og`iz 2) halqum 3) qizilo`ngach 4) oshqozon 5) ichak 6) kloaka 7) anal teshigi
 A) 1,2,5,6. B) 1,3,5,6. C) 1,3,4,7. D) 1,2,5,7.

24. Lansetnik ovqat hazm qilish sistemasining qaysi qismida oziq shilimshiq modda bilan kichik luqmalar hosil qiladi ?
 A) qizilo`ngach. B) halqum. C) oshqozon. D) ingichka ichak.
25. Lansetnikning tanasi nima orqali kislorod bilan ta`minlanadi ?
 A) teri. B) jabra. C) o`pka. D) teri, jabra.
26. Xordaliar tipining yuragi bo`lmaydigan vakili ?
 A) lansetnik. B) ostyort. C) triton. D) salamandra.
27. Lansetnikning qon aylanish sistemasi qanday va nechta qon aylanish doirasidan iborat ?
 A) yopiq, 2 ta qon aylanish doirasi. B) yopiq, 3 ta qon aylanish doirasi.
 C) ochiq, 1 ta qon aylanish doirasi. D) yopiq, 1 ta qon aylanish doirasi.
28. Lansetnikda venoz qon qaysi qon tomiri orqali jabraga oqadi ?
 A) qorin qon tomiri. B) orqa qon tomiri.
 C) halqasimon kapillar. D) aorta qon tomiri
29. Lansetnik jabralari ... bilan qoplangan ?
 A) paypastlagichlar. B) ko`krak qoplami.
 C) yaproqchalar. D) teri burmalari.
30. Umurtqali hayvonlar nechta sinfga bo`linadi ?
 A) 6 B) 4. C) 5 D) 3.
31. Qaysi hayvonning ayirish sistemasi halqali chuvalchaglarnikiga o`xshaydi, ammo halqum bo`ylab joylashib, jabra yonidagi bo`shliqqa ochiladi ?
 A) midiya. B) lansetnik. C) tok shillig`i. D) bitiniya.
32. Lansetnikning ayirish sistemasi tananing qaysi qismida joylashgan ?
 A) tana bo`ylab. B) boshida. C) halqum bo`ylab. D) qorin bo`ylab.
33. Lansetnikning ayirish organi vazifasini nima bajaradi ?
 A) buyrak. B) yashil bezlar.
 C) yog` tanachalari. D) ayirish naychalari.
34. Lansetnikning tanasining qaysi qismi burmali teri bilan qoplangan ?
 1) dum suzgichi, 2) og`iz oldi voronkasi, 3) anal teshigi, 4) jabra teshiklari,
 A) faqat 4, B) 1,2, C) 3, D) 1,4
35. Qaysi hayvonda ko`rish va eshitish organi bo`lmaydi ?
 A) mokrisa. B) arrakash. C) lansetnik. D) baliq.
36. Lansetnik tuzilishining qaysi xususiyatlari umurtqasizlarga o`xshaydi ?
 1) naysimon nerv sistemasi 2) yuragining bo`lmasligi 3) xordaning bo`lishi
 4) bosh miyaning bo`lmasligi 5) bosh miyaning borligi 6) ayirish sistemasi
 7) muskulining tuzilishi
 A) 1,2,3,4. B) 2,3,4,6. C) 3,4,6,7. D) 2,4,6,7.
37. Lansetnikning asosan qaysi belgilariga ko`ra xordali hayvonlar guruhiga kiritilganligini belgilang ?
 A) jabra yoriqlari, tana bo`shlig`i.
 B) qon aylanish sistemasi, nerv sistemasi.
 C) xorda, nerv sistemasi.
 D) ayirish sistemasi, ovqat hazm qilish sistemasi.

38. Bitta yopiq qon aylanish doirasiga ega bo'lgan organizmlarni ko'rsating.
 1) lansetnik 2) bo'rtma nematoda 3) iskabtopar 4) kulrang satir 5) podalariy
 6) o'troq dengiz ko'p tukli chuvalchangi
 A) 1, 2, 5 B) 1, 3, 6 C) 1,6 D) 3, 4, 5
39. Quyidagilardan lansetnikka xos bo'lmagan belgilarni tanlang.
 a) bosh miya va bosh qutisi bo'lmaydi b) bosh miya va bosh qutisi bo'ladi c)
 xorda faqat lichinka davrida bo'ladi d) xorda umr bo'yi saqlanadi e) yuragi
 bo'ladi f) nerv nayi xorda ustida joylashadi j) yuragi bo'lmaydi
 A) a, d, f, j B) a, c, f, j C) b, d, f D) b, c, e

8.2. Baliqlar .

1. Zog`ora baliq qayerda yashaydi ?
 A) Amudaryo, Sirdaryo.
 B) Zarafshon va Sirdaryoda.
 C) Norin, Ugom ko`llarida.
 D) tog` daryolaridan boshqa barcha suv havzalarida.
2. Zog`ora baliqning kattaligi qanchagacha bo`ladi ?
 A) 60-65sm, 6-7kg. B) 60-65sm, 8-9kg.
 C) 80 sm gacha, 10-12kg. D) 1metr gacha,8-16kg.
3. Baliqlar tanasining suyri shaklda bo`lishi baliqlar hayotida qanday o`rin tutadi ?
 A) hech qanday ahamiyati yo`q, bu yashash muhitiga moslashishning 1 turi xolos.
 B) baliqlar tanasining qanday bo`lishi baliqlar uchun hech qanday ahamiyat kasb etmaydi, chunki bizga ma`lumki, bir qancha baliqlar tanasi yassi (ost va ust tomonidan), ba`zilari (xumbosh) tanasining oldingi qismi yo`g`onlashgan.
 C) suvning qarshiligini yengib tez harakatlanishga yordam beradi.
 D) suv tubiga tushish va chiqishni osonlashtiradi.
4. Baliqlarning juft suzgich qanotlari qanday ahamiyatga ega ?
 A) muvozanatni saqlash, burilish.
 B) orqaga suzish, to`xtash.
 C) harakatni to`xtatish, tanani muallaq saqlash.
 D) burilish, to`xtash, harakat, muvozanat saqlash.
5. Baliqlarning burun teshigi qayerga ochiladi ?
 A) burun bo`shlig`iga.
 B) burun halqumga.
 C) havo o`tkazuvchi yo`llarga.
 D) hid sezuvchi hujayralari bo`lgan xaltachalarga.
6. Zog`ora baliqning umurtqa pog`onasi nechta umurtqadan iborat ?
 A) 39-42. B) 38-41. C) 40-43. D) 41-44.
7. Baliqlardagi suzgich pufagining asosiy vazifasini ko`rsating ?
 A) gaz almashinish. B) suv tubiga botish va yuzaga chiqish.

- C) ovqat hazm qilish. D) ajratish.
8. Baliqlarda qaysi organ rezanator vazifasini bajaradi ?
 A) suzgich pufagi. B) muskullar. C) jabrasi. D) teri tangachalari.
9. Zog`ora baliqning bosh qismida qanday organlar bor ?
 1) 1 juft murakkab ko`zlari 2) 1 juft mo`ylovlari 3) 1 juft oddiy ko`zlari
 4) og`iz teshigi 5) 1 juft burun teshigi 6) boshining 2 yonida jabra qopqog`i
 7) 1 juft qovoqli ko`zlar 8) 1 juft qovoqsiz oddiy ko`zlar 9) jabra plastinkalari
 10) mayda tishchalar 11) yuqorigi va pastki jag`
 A) 1,3,6,9,10,11. B) 1,4,5,7,8,10,11.
 C) 2,3,4,5,6,8,9,10,11. D) 2,3,4,5,6,7,10,11.
10. Ko`r bo`lib qolgan baliqning biror narsaga urilmasligida qaysi a`zosi asosiy rol o`ynaydi ?
 A) yon chiziqdari. B) orqa miya. C) jabra. D) refleks.
11. Baliqlarning suzgich pufagi puchayganda gazlarning suvga chiqish jarayoni ketma-ketligini ko`rsating ?
 A) pufak-ichak-ingichka nay-jabra-suv.
 B) pufak-ichak-ingichka nay-og`iz-suv.
 C) pufak-ingichka nay-ichak-og`iz-jabra-suv.
 D) pufak-ingichka nay-ichak-jabra-suv.
12. Baliqning suzgich pufagi kengayganda nima bilan to`ladi ?
 A) jabradan kelgan havo. B) qondan ajralgan gaz.
 C) og`izdan o`tgan havo. D) teri orqali o`tgan havo.
13. Baliqlarning suzgich pufagi qanday qon tomirlari bilan qoplangan ?
 A) arteriya. B) vena. C) kapillar. D) arteriya, vena.
14. Zog`ora baliqning hazm qilish tizimi a`zolarini belgilang ?
 1) og`iz 2) ichak 3) kloaka 4) halqum 5) qizilo`ngach 6) oshqozon
 A) 5,1,4,2. B) 6,2,5,1,4. C) 1,3,6,5,2. D) 1,5,2,6.
15. Baliqlarning qon aylanish sistemasi qanday qismlardan iborat ?
 1) jabra 2) yurak 3) aorta 4) muskul 5) arteriya 6) vena 7) kapillar
 A) 1,2,3,4,5. B) 2,3,5,6,7. C) 2,3,1,5,7. D) 2,3,4,1,5.
16. Yuragi ikki kamerali bo`lgan hayvonlar guruhini belgilang ?
 1) skat 2) baqa 3) qurbaqa 4) qirg`ovul 5) chumchuq 6) akula
 7) kit 8) manta 9) triton
 A) 1,6,8. B) 2,3,9. C) 4,5,7. D) 1,2,4.
17. Baliqlarning yurak qorinchasi qisqarishi natijasida qon qaysi a`zoga boradi ?
 A) qorin aortasiga. B) orqa aortaga.
 C) yelka aortasiga. D) bosh arteriyasiga.
18. Baliqning yurak qorinchasidan chiqadigan qon qanday izchillikda oqib yurak bo`lmasiga kelib quyiladi ?
 1) orqa aorta 2) qorin aorta 3) jabra arteriya 4) kapillar 5) vena 6) arteriya.
 A) 1,2,3,4,5,6. B) 2,3,4,1,6,4,5. C) 1,3,4,5,6,2,4. D) 2,5,4,6,2,1,3.
19. Yuragida faqat venoz qon bo`lgan hayvonlar guruhini belgilang ?
 A) delfin, sazan, akula. B) kit, okun, karp.

- C) baqa, osetr, sazan. D) skat, osetr, seld.
20. Baliqning yuragi orqali qanday qon oqadi ?
 A) aralash. B) arteriya. C) vena. D) kislorodli.
21. Baliqlarda jabradan chiqqan arteriya qon tomiri qaysi qon tomiriga boradi ?
 A) qorin aortaga. B) orqa aortaga.
 C) jabra atrofidagi kapillarlariga. D) jabra arteriyasiga.
22. Baliqlar turi bilan ularning nasliga g'amxo'rlik qilish instinktini juftlab bering.
 1) tilyapiya 2) tikan baliq 3) Amerika som balig'i 4) dengiz otchasi 5) treska
 a) erkagi uya yasaydi b) erkagi tuxumlarni qorniga yopishtirib oladi c) g'amxo'rlik qilmaydi d) erkagi tuxumlarni xaltasida olib yuradi e) erkagi tuxumlarni og'zida olib yuradi
 A) 1c,2d,3b,4a,5e B) 1d,2b,3c,4e,5a
 C) 1e,2a,3c,4d,5b D) 1e,2a,3b,4d,5c
23. Baliqning oldinga tomon suzishida qaysi suzgichlarining ahamiyati katta ?
 A) qorin suzgichi. B) ko`krak suzgichi.
 C) dum suzgichi. D) yelka va qorin.
24. Baliqlar tanasini muvozanatga solib turish, harakatlanayotganda burilishni va to`xtashni, oldinga qarab asta-sekin suzishni qaysi suzgichlari bajaradi ?
 A) dum suzgichlari. B) toq suzgichlari.
 C) juft suzgichlari. D) qorin suzgichlari.
25. Zog`ora baliq tanasi nima bilan qoplangan ?
 A) teri.
 B) tangacha.
 C) ba`zilarida teri qattiq xitin, ba`zilarida tangacha.
 D) teri usti tangachalar, ter bezlari, yupqa shilliq parda.
26. Zog`ora baliq tanasining rangi qanday bo`ladi ?
 A) ochiq ko`k.
 B) to`q ko`kish.
 C) suv tubi rangida.
 D) orqa tomoni balchiq rangida, qorin tomoni oqish bo`ladi, atrof muhit rangiga qarab o`zgarib turishi mumkin.
27. Zog`ora baliqning asosiy suyaklari tartib bilan berilgan qatorni aniqlang ?
 1) bosh qutisi 2) ko`z kosasi 3) jabra qopqog'i 4) orqa suzgich 5) umurtqa pog`onasi 6) anal suzgichi 7) ko`krak suzgichi 8) qorin suzgichi 9) dum suzgichi 10) qovurg`alar 11) yuqorigi va pastki jag`
 A) 1,3,7,5,8 B) 1,2,4,5,6,8,10.
 C) 1,5,6,7,9,11. D) 1,11,2,3,5,10,7,8,4,9.
28. Baliq skeleti asosini qaysi suyak tashkil etadi ?
 A) suzgich suyaklari. B) miya qutisi.
 C) umurtqa pog`onasi. D) bosh va dum suyaklari.
29. Faqat baliqlar berilgan javobni toping.
 A) akula, kit B) delfin, gidmoy

- 7) "sut" tarkibida tuxum hujayralar bo`ladi 8) "sut" tarkibida millionlab spermatozoidlar bo`ladi 9) yetilgan tuxum yoki urug` hujayralari qorin tomonida joylashgan maxsus jinsiy teshik orqali suvga chiqariladi 10) urug`lanish ichki 11) urug`lanish tashqi
- A) 1,2,3,4,5,7,9,10,11. B) 1,2,3,4,5,6,9,10.
C) 2,4,6,8,10,11. D) 1,2,3,5,8,9,11.
40. Zog`ora baliq tuxumlarini qayerga qo`yadi, qanday urug`lanadi ?
- A) maxsus urug` yo`lida.
B) suvda.
C) suv omborlari, ko`llarda tinch oqadigan sayoz joylarga qo`yadi, urg`ochi baliq suv o`simliklari yoki ularning qoldiqlari ustiga uvildiriq tashlaydi. Erkagi esa tuxumlar ustiga "sut"ini sepib ketadi.
D) barcha javoblar to`g`ri.
41. Zog'ora baliq boshida qaysi suyak bo'lmaydi ?
- A) miya qopqog'i B) dimog` C) jag` D) jabra yoriqlari
42. Baliqlar qon aylanish sistemasining tarkibiy qismlarini ko'rsating.
- 1) ikki kamerali yurak 2) uch kamerali yurak 3) ikkita qon aylanish doirasi 4) bitta qon aylanish doirasi 5) kapillyar 6) venalar 7) arteriyalar
- A) 2, 3, 5, 6, 7 B) 1, 4, 5, 6, 7 C) 1, 3, 4, 5 D) 2, 4, 6, 7
43. Baliqning ayirish sistemasi qanday tuzilgan ?
- A) loviyasimon buyraklar, siydik pufagi
B) 2 ta tasmaimon buyrak, siydik pufagi
C) jabra oldi bo`shlig`idagi naychalar
D) 4 ta tasmaimon buyrak, siydik pufagi
44. Baliqlarning bosh miyasi necha bo`limdan iborat ?
- A) 3. B) 4. C) 5. D) 6.
45. Baliqlarda qon aylanish a`zolari ishini bosh miyaning qaysi qismi boshqaradi ?
- A) oldingi. B) o`rta. C) oraliq. D) uzunchoq.
46. Baliqlarda nafas olish funksiyalarini bosh miyaning qaysi qismi boshqaradi ?
- A) oldingi miya. B) oraliq miya. C) miyacha. D) uzunchoq miya.
47. Zog`ora baliqning toq suzgich qanotlariga qaysi qanotlari kiradi ?
- A) dum, qorin, yelka. B) orqa ,dum, anal.
C) ko`krak, qorin, anal. D) anal, dum.
48. Zog`ora baliqning juft suzgich qanotlariga qaysi qanotlari kiradi ?
- A) ko`krak, qorin. B) jabra oldi qanotlari, qorin suzgichlari.
C) ko`krak, qorin, anal. D) anal, dum.
49. Baliqlarda ta`m bilish hujayralari qayerda joylashgan ?
- 1) og`izda 2) tilda 3) yon chizig`ida 4) halqumda 5) oshqozonda 6) butun tanasi
- A) 1,2,3. B) 2,3,4. C) 4,5,6. D) 1,4,6.
50. Baliq (1), uy pashshasi (2) va yashil bronza qo'ng'izi (3) ning ta'm bilish hujayralari qayerda joylashgan ?

a) oldingi oyoqlari panjasidagi tukchalarda b) og'iz bo'shlig'ida
c) paypaslagichlarda d) halqumda e) tana yuzasida f) mo'ylovida
j) yostiqchasimon xartumchada

A) 1 b, d, e; 2 a; 3 c

B) 1 b, d, e; 2 a, c; 3 f

C) 1 b,d; 2e,f; 3c

D) 1 b, d, e; 2 c, j; 3 a, f

51. Faqat yaqindan ko'radigan, narsalarning shakli va rangini farq qila oladigan hayvonni aniqlang.

A) ko'rgalak B) qizilto'sh C) dengiz otchasi D) boyo'g'li

52. Baliqlarning urug'donida to'plangan "sut" suyuqligining tarkibida nima bo'ladi ?

A) tuxum hujayra

B) spermatozoidlar

C) jinsiy gormonlar va chavoqlar

D) sariqlik modda

53. Qaysi organizmlarga bitta yopiq qon aylanish doirasi xos ?

1) yomg'ir chuvalchangi 2) pavituxa 3) zog'ora baliq 4) manta 5) itbaliq

6) lansetnik 7) dengiz tulkisi 8) eshakqurti 9) iskabtopar 10) bitiniya

A) 2,8,9,10. B) 1,3,4,5,6,7. C) 1,2,3,4,10. D) 5,6,7,8,9.

54. Suvning yo`nalishi va oqim kuchini baliqlarning qaysi sezgi organi qabul qiladi ?

A) ta`m bilish. B) eshitish. C) ko`rish. D) yon chiziq.

55. Zog'ora baliqning urug`langan tuxum hujayrasidan sharoit qulay bo`lganda necha kundan keyin baliqchalar chiqadi ?

A) 1-2 B) 2-3 C) 4-6. D) 10-11.

56. Qaysi baliq so`lak bezlari ishab chiqaradigan suyuqlik bilan suvo`tlarini yopishtirib, uya yasaydi ?

A) dengiz otchasi. B) tilyapiya C) tikan baliq. D) oq sla.

57. Qaysi baliq tuxumini og`zida olib yuradi ?

A) tilyapiyaning urg`ochisi. B) tilyapiyaning erkagi.

C) dengiz otchasi urg`ochisi D) tikanbaliq urg`ochisi

58. Quyidagi baliqlarning qaysi birining erkagi urg`ochisi qo`ygan tuxumini qornida maxsus xaltasida olib yuradi ?

A) tikanbaliq. B) tilyapiya C) dengiz otchasi. D) zog`ora

59. Baliqlarning jabralari ... (1) dan iborat bo'lib, gaz almashinuvi ... (2) qismida sodir bo'ladi.

a) jabra ravoqlari b) jabra varaqlari c) jabra qilchalari d) jabra qopqog'i e) jabra varaqlaridagi kapillarlar f) jabra qilchalaridagi kapillarlar

A) 1 - a, b, c, d; 2- e

B) 1 - a, d, e; 2 - e, f

C) 1- a,b, c, d; 2- a, f

D) 1 - a, b, d; 2-c,f

60. Baliqlarda ko`payish instinkti qachon paydo bo`ladi ?

A) jinsiy hujayralar yetila boshlashi bilan.

B) bahorda suvlar iliy boshlashi bilan.

C) lichinkalik davri tugagach.

D) suv harorati ko`tarilganda

61. Qaysi turkum vakillari ko`payish davrida dengizdan chuchuk suvlarga o`tadi ?
- A) olabug`a baliqlar, B) losossimonlar,
C) bakra baliq, D) cho`rtanlar
62. Qaysi turkum vakillari tuxum qo`yish uchun Amur daryosining irmoqlariga o`tadi ?
- A) suyak-tog'ayli baliqlar B) karpsimonlar
C) panja qanotlilar D) losossimonlar
63. Losossimonlar turkumining qaysi vakillari chuchuk suv (a) va dengizlarda (b) tarqalgan ? 1) losos 2) forel 3) keta 4) gorbusha
- A) a-1, 2; b-3, 4 B) a-1; b-2, 3, 4
C) a-2; b-1, 3, 4 D) a-3, 4; b-1, 2
64. Uzoq Sharq daryolaridan qaysi turkumga tegishli baliqlar O'rta Osiyo suv havzalarida iqlimlashtirilgan ?
- A) baqra baliqlar B) losossimonlilar
C) karpsimonlar D) skatsimonlar
65. Baliqlarning tana shakli, rangi, xilma-xilligini keltirib chiqaruvchi omillar qaysi javobda to`g`ri keltirilgan ?
- 1) yashash sharoiti 2) oziq tarkibining xilma-xilligi 3) o`zaro raqobat
4) dushmanlarning ko`p bo`lishi 5) yashaydigan joyidagi suv muhitining rangi
6) kelib chiqishi 7) suv bosimi kuchi 8) harorat 9) yorug`lik 10) suvning oqimi
- A) 1,2,4,6,8,9. B) 2,3,5,9,6. C) 1,5,4,6,8,10. D) 1,2,3,4,
66. Skeletining tuzilishiga ko`ra baliqlar qanday sinflarga ajratilgan ?
- A) suyakli, suyaksiz baliq.
B) suyakli, suyak-tog`ayli baliqlar.
C) suyakli va tog`ayli baliqlar.
D) osyortsimonlar, karpsimonlar, seldsimonlar, losossimonlar, cho`rtanlar sinfi.
67. Tog`ayli baliqlarning belgilarini ajratib ko`rsating.
- 1) tanasi tangachalar bilan bir tekis qoplangan, 2) suzgich pufagi bo`ladi,
3) suzgich pufagi bo`lmaydi, 4) faqat tuxum qo`yib ko`payadi, 5) jabra qopqog`i jabrani himoya qilib turadi, 6) jabra qopqog`i yo`q, 7) skeleti tog`aydan iborat,
8) skeleti suyakdan iborat, 9) ko`pchiligi tirik tug`ib ko`payadi
- A) 3,6,7,9, B) 1,3,8,9, C) 3,4,6,7, D) 1,4,6,8
68. Baliqlarning qaysi birida suzgich pufaklari bo`lmaydi ?
- A) keta. B) gorbusha. C) manta. D) okun.
69. Qaysi baliqlar tirik tug`adi ?
- A) akula, skat. B) cho`rta, oq amur.
C) laqqa, xumbosh. D) zog`ora, tikan baliq.
70. Tikanli akula qaysi sinfga mansub ?
- A) tog'ayli baliqlar sinfi B) suyakli baliqlar sinfi
C) sutemizuvchilar sinfi D) suyak-tog'ayli baliqlar sinfi
71. Qaysi organizmlarda eshitish organi faqat ichki quloqdan iborat ?

85. Skatlar qanday ko`payadi ?
 A) tuxum qo`yib.
 B) juda tez tuxum qo`yib.
 C) juda serpusht bo`lib, ko`payish uchun okeandan dengizga suzib o`tadi.
 D) kampushtli bo`lib, 1-3 tadan 20-30 tagacha nasl beradi, tirik tug`adi.
86. Qaysi baliqning ko'krak suzgichlari tanasi bilan tutashib ketgan ?
 A) baqra B) manta C) cho`rtan D) akula
87. Tikanli (1), gigant (2), va kit (3) akulasining uzunligini toping.
 a) 18 m b) 15 m c) 180 sm d) 40-45 sm e) 4-4,5 m
 A) 1d, 2b, 3c B) 1e, 2b, 3a C) 1c, 2e, 3a D) 1d, 2b, 3a
88. Qaysi baliqlarda yog`du taratadigan a'zolari (1) va dum suzgichi (2) kuchli rivojlanganligini aniqlang.
 a) dengiz tubida yashaydigan baliqlar b) ikki tomonli yassi baliqlar c) suv yuzasida va ochiq dengizda yashaydigan baliqlar.
 A) 1-a, 2-b B) 1-a,2-c C) 1-c, 2-b D) 1-b,2-c
89. Baliqlarning qaysi turkum vakillarida ichki urug`lanish kuzatiladi ?
 1) bakra 2) akulalar 3) skatlar 4) karpsimonlar 5) losossimonlar
 A) 1, 2, 3 B) 2,3 C) 3, 4, 5 D) 2, 4, 5
90. Suyak-tog`ayli baliqlar turkumiga xos xususiyatlar ?
 1) boshining oldingi tomoni uzun tumshuqni hosil qiladi 2) o`q skeleti va qutisi qisman suyakka aylangan 3) boshi tanasiga nisbatan kattaroq 4) og`iz teshigi boshining ostki tomonida 5) suzgich qanotlari tikanli 6) skeleti asosan tog`aydan iborat 7) o`q skeleti xordadan iborat 8) jabra qopqoqlari va suzgich pufagi yo`q 9) bosh qutisi suyak bilan qoplangan 10) tirik tug`adi
 A) 1,4,6,7,9. B) 2,3,5,8,9. C) 2,5,7,8,9. D) 1,2,4,8,10
91. Uzunligi 75 sm gacha og`irligi, 2 kg gacha boradigan noyob tur sifatida muhofaza qilinadigan baliqni belgilang.
 A) soxta kurakburun. B) forel. C) sudak. D) cho`rtan.
92. Beluga qaysi turkumga mansub ?
 A) suyak-tog`ayli baliqlar turkumiga B) losossimonlar turkumiga
 C) skatlar turkumiga D) olabug`asimonlar turkumiga
93. Qilquyruq balig`i qaysi turkumga kiradi ?
 A) suyak-tog`ay baliqlar turkumiga B) losossimonlar turkumiga
 C) skatlar turkumiga D) olabug`asimonlar turkumiga
94. Suyak tog`ayli baliqlar turkumiga mansub baliqlar turini belgilang ?
 A) bakra, B) gulmoy, C) cho`rtan, D) laqqa
95. Bakra va soxta kurakburun baliqlar qaysi turkumga mansub ?
 A) olabug`a, B) cho`rtanlar,
 C) suyak-tog`ayli, D) losossimonlar
96. Qaysi baliqlarning orqa suzgichi bitta bo`ladi ?
 1) oqcha 2) forel 3) oqamur 4) keta 5) cho`rtan 6) bukri
 A)2,4,6. B)1,2,6. C)1,3,5. D)barchasida.
97. O`q skeleti suyaklanmagan organizmlar ?

- 1) oq amur 2) sterlyad 3) oqcha 4) beluga 5) laqqa 6) qil quyruq
 A) 1,2,3, B) 4,5,6, C) 1,3,5, D) 2,4,6
98. Sirdaryo va Amudaryoda tarqalgan losossimonlar turkumi vakilini belgilang.
 A) gulmoy B) xumbosh C) qilquyruq D) beluga
99. Soxta kurakburun baliqning ikkinchi nomi qanday ?
 A) forel B) beluga C) qilquyruq D) gulmoy
100. Qaysi turkumga mansub baliqlarning tanasi bo`ylab 5 qator romb shaklidagi suyak plastinkalari joylashgan ?
 A) bakra baliqlar, B) losossimon baliqlar,
 C) seldsimonlar, D) ilonbaliq
101. Noyob tur sifatida muhofaza qilinadigan baliq turini belgilang.
 A) bakra, B) gulmoy, C) katta soxta kurakburun, D) manta,
102. Faqat chuchuk suvlarda yashovchi baliqlar ?
 1) mo`ylov baliq, 2) gulmoy, 3) qora baliq, 4) moy baliq, 5) oqcha baliq,
 6) tikan baliq
 A) 2,4,6, B) 1,4,5, C) 1,2,3, D) 2,3,6
103. Qaysi baliqning orqa suzgichi ikkita bo`ladi ?
 1) oqcha, 2) forel, 3) oq amur, 4) keta, 5) cho`rtan, 6) bukri,
 A) 2,4,6, B) 1,2,6, C) 1,3,5, D) barchasi
104. O`q skeleti suyaklangan organizmlar ?
 1) oq amur 2) sterlyad 3) oqcha 4) beluga 5) laqqa 6) qilquyruq
 A)1,2,3. B)4,5,6. C)1,3,5. D)2,4,6.
105. Daryo (a) va dengiz (b) suvlarida tarqalgan baliqlarni juftlang.
 1) elektr skat 2) qilquyruq 3) manta 4) tikan baliq 5) gorbusha, 6) zog`ora baliq 7) lasos 8) ugor 9) keta 10) gulmoy
 A) a-1,2,3,4,5, b-6,7,8,9,10. B) a-1,3,5,7,9, b-2,4,6,8,10.
 C) a-2,4,6,8,10, b-1,2,5,7,9. D) a-1,4,5,8,9, b-2,3,6,7,10.
106. Keta va garbusha uchun xos bo`lmagan xususiyatlar ?
 1) faqat bosh qutisi suyakdan iborat, 2) orqa suzgichi 2 ta, 3) ko`payish davrida dengizdan daryoga o`tadi, 4) ko`payish davrida daryodan dengizga o`tadi,
 A) 1,4, B) 2,3, C) 1,3, D) 2,4
107. Keltirilgan baliqlarning qaysi birlarida mo`ylovlar bo`lmaydi ?
 1) laqqa 2) treska 3) qil quyruq 4) zog`ora baliq 5) cho`rtan
 A) 2,4. B) 3,5. C) 1,2,4. D) 2,4,5.
108. Ko`payish davrida dengizdan daryoga va daryodan dengizga o`tmaydigan baliqlar ?
 1) keta 2) tikan baliq 3) zog`ora baliq 4) gorbusha 5) ugor.
 A)1,2,5. B)3,4. C)2,3. D)1,4,5.
109. Losossimonlar turkumiga kiruvchi baliqlar berilgan qatorni aniqlang ?
 A) losos, keta, bukri baliq, gulmoy. B) kichik qilquyruq, bukri, oq sla.
 C) osetr, kambala, qilquyruq. D) ilonbaliq, sterlyad, beluga.
110. Chuchuk suv (a) va dengizlarda (b) yashovchi formalarni juftlab ko`rsating.

- 1) soxta kurakburun 2) keta 3) qora baliq 4) gulmoy 5) osminog 6) nereida
 7) qizil chuvalchang 8) oq planariya 9) aktiniya 10) foraminifera
 11) nursimonlar 12) baqachanoq
 A) a-1, 2, 3, 4, 5, 6; b-7, 8, 9, 10, 11, 12
 B) a-1, 3, 4, 7, 8, 12; b-2, 5, 6, 9, 10, 11
 C) a-1, 2, 4, 7, 8, 12; b-3,5,6, 9,10, 11
 D) a-2, 3, 4, 7, 9, 12; b-1, 5, 6, 8, 10, 11
111. Baliq qon aylanish sistemasining qaysi qismida faqat vena qon boiadi ?
 1) orqa aorta 2) qorin aorta 3) yurak qorinchasi 4) yurak bo'lmasi
 A) 1, 2, 3 B) 2, 3, 4 C) 1, 3, 4 D) 1,2,4
112. Qaysi organizmlarning erkagi nasliga g`amxo`rlik qiladi ?
 1) dengiz otchasi 2) tilyapiya 3) tikan baliq 4) okun 5) dengiz tulkisi
 6) tuyaqush 7) treska 8) zog`ora baliq
 A) 4,5,7,8. B) 1,2,3,6. C) 1,2,4,5. D) 3,6,7,8.
113. O`q skeleti va bosh qutisi qisman suyakka aylangan baliqni belgilang ?
 A) skat. B) bakra. C) gulmoy. D) oq sla.
114. O`q skeleti va bosh qutisi qisman suyakka aylangan baliqlar guruhini belgilang ?
 A) lasossimonlar, keta, gorbusha. B) bakra, beluga, strelyad.
 C) akula, dengiz tukli skati. D) tikanbaliq, tilyapiya, dengiz otchasi.
115. Qaysi baliqning orqa suzgich qanoti ortida yana bir yon suzgich qanoti bo`ladi ?
 A) gulmoy. B) cho`rtan. C) skat. D) manta.
116. Keta va gorbusha uchun xos bo`lgan xususiyatlar ?
 1) tana skeleti faqat tog`aydan iborat 2) orqa suzgichi ikkita 3) ko`payish davrida dengizdan daryoga o`tadi 4) ko`payish davrida daryodan dengizga o`tadi.
 A)1,4. B)2,3. C)1,3. D)2,4.
117. O'zbekistonda iqlimlashtirilgan baliqlarning turkumlari to'g'ri ko'rsatilgan javobni belgilang.
 A) karpsimonlar turkumi - oq amur, gulmoy
 B) karpsimonlar turkumi - xumbosh, bakra
 C) losossimonlar turkumi - xumbosh, gulmoy
 D) karpsimonlar turkumi - oq amur, xumbosh
118. Quyidagi baliqlarni turkumlarga ajrating.
 1) losossimonlar 2) bakra 3) karpsimonlar 4) olabug'asimonlar 5) tog'ayli baliqlar
 a) losos b) tikanli akula c) sudak d) beluga e) qora baliq.
 A) 1-a, 2-d, 3-e, 4-c, 5-b B) 1-a, 2-e, 3-c, 4-d, 5-b
 C) 1-a, 2-d, 3-c, 4-e, 5-b D) 1-a, 2-e, 3-d, 4-c, 5-b
119. Uzun anal suzgichiga ega bo'lgan baliqni ko'rsating.
 A) beluga B) sterlyad C) oqcha D) laqqa
120. Keltirilgan baliqlarning qaysi birlarida mo`ylovlar bo`ladi ?
 1) laqqa 2) treska 3) qilquyruq 4) zog`ora baliq 5) cho`rtan

- A) 2,4 B) 3,5 C) 1,2,4 D) 2,4,5
121. Orol dengizi, Zarafshon, Amudaryo, Sirdaryoda uchraydigan baliqlar ?
 1) mo'ylovli baliq 2) gulmoy 3) qorabaliq 4) moy baliq 5) oqcha baliq
 6) tikan baliq
 A) 2,4,6 B) 1,4,5 C) 1,2,3 D) 2,3,6
122. Moy baliq va oqcha baliq O'zbekistonning qayerida uchraydi ?
 A) orol dengizida
 B) O'rta Osiyo suv havzalarida
 C) Sirdaryo, Amudaryo va Zarafshonning quyi qismida
 D) Sirdaryo havzalarida
123. Karpsimonlarga mansub bo'lmagan baliqlarni belgilang ?
 1) moybaliq 2) gulmoy 3) bakra 4) qorabaliq 5) sudak 6) oqcha 7) keta
 8) zog'ora baliq
 A) 2,3,5,7 B) 1,2,4,8 C) 2,4,5,6 D) 1,4,6,8
124. Tog' daryolari va soylarida tarqalgan baliq turini belgilang ?
 A) mo'ylov baliq B) moybaliq C) qorabaliq D) oqcha baliq
125. O'rta Osiyo suv havzalariga keltirilib iqlimlashtirilgan baliqlar guruhi berilgan qatorni aniqlang.
 1) gulmoy 2) oq amur 3) oqcha 4) moybaliq 5) ilonbosh 6) xumbosh
 7) bakra
 A) 1,4,7 B) 2,5,6 C) 1,3,7 D) 3,4,5
126. Hozirgi vaqtda faqat bitta vakili bor baliqlar turkumini belgilang ?
 A) akulalar B) skatlar C) osetrsimonlar D) panjaqanotlilar
127. Panjaqanotlilar turkumiga kiradigan baliqlarni belgilang ?
 A) kambala B) sudak C) forel D) latimeriya
128. Trauler nima ?
 A) baliqlar sun'iy yo'l bilan urchitiladigan xo'jalik
 B) baliqlarning bir turi
 C) baliq ovlash uchun maxsus kemalar
 D) baliqlar rivojlanish davrining bir bosqichi
129. Jahonda har yili qancha baliq ovlanadi ?
 A) 1000000 mln tonna B) 10 mln tonna
 C) 20 mln tonna D) 50 mln tonna
130. Baliqlar bilan suvda va quruqlikda yashovchilarning o'xshashlik belgilarini ko'rsating ?
 A) nafas olish, B) qon aylanishi, C) nerv sistemasi, D) ko'payish, rivojlanish
131. Asosiy ovlanadigan baliqlar ?
 1) oq amur 2) zog'ora baliq 3) oqcha 4) xumbosh 5) oq sla 6) qilquyruq
 7) ilonbosh
 A) 1,3,6,7 B) 2,4,5,6 C) 1,3,5,6,7 D) 1,2,3,4,5,7
132. Baliqchilik sanoatiga zarar yetkazuvchi organizmlar ?
 1) dengiz likopchjasi 2) suv shillig'i 3) dreysena 4) baqachanoq 5) manta
 6) kit akulasi 7) qilquyruq 8) baqa lichinkasi

9. Baqaning eshitish organi qanday qismlardan iborat ?

- A) tashqi quloq, ichki quloqdan
- B) nog`ora parda, o`rta quloq, ichki quloq
- C) nog`ora parda, eshitish suyaklaridan
- D) faqat rivojlangan ichki quloqdan

10. Voyaga yetganda o`pka bilan, lichinka davrida jabra bilan nafas oladigan hayvonni aniqlang.

- A) uy pashshasi
- B) bezgak chivini
- C) baqa
- D) timsoh

11. Ikkita qon aylanish doirasi va uch kamerali yurakka ega bo`lgan organizmlarni ko`rsating.

1) itbaliq 2) triton 3) alligator 4) gavial 5) kojan 6) kaputsin 7) gekkon

- A) 1,2,6,7
- B) 3,4,5,7
- C) 2, 7
- D) 3,4,5,6

12. Baqa qachon uyquga ketadi ?

- A) qishda
- B) kuzda
- C) yozda
- D) bahorda

13. Baqa nima bilan oziqlanadi ?

- A) qo`ng`iz, pashsha, chivin, o`rgimchak, mayda umurtqasiz hayvonlar
- B) qisqichbaqa va chivinlar
- C) baliqlar va planktonlar
- D) chigirtka, suv qandalasi, qurtlar, o`rgimchak, mayda baliqlar

14. Baqaning tana tuzilishi uchun xos xususiyatlar ?

1) gavadasi yapaloq 2) katta yassi boshi 3) bo`yni yo`q 4) boshi tanasiga chegarasiz qo`shilib ketgan, boshi bilinmaydi 5) ko`zi qovoqsiz 6) ko`zini yuqoridan va pastdan harakatchan qovoqlar himoya qiladi 7) qovoqlarni tez-tez yopib turadi shu yo`l bilan ko`zlari namlanib turadi 8) 1 juft burun teshiklari bor

- A) 1,2,1,5,7
- B) 1,3,4,6,8
- C) 1,2,4,6,7,8
- D) 1,3,4,5,6,7,8

15. Baqada hid bilish, havo o`tkazish vazifasini nima bajaradi ?

- A) teri
- B) burun
- C) teri, burun
- D) og`iz

16. Baqa suvga sho`ng`iganida o`pkasiga suv kiradimi ?

- A) nafas olmagan uchun suv kirmaydi
- B) suv ostida baqaning xaltasimon o`pkasi suvga to`ladi, o`pka devorlaridagi kapillarlar suvda erigan kislorodni o`ziga kiritib oladi, shu sababli baqa suv ostida ko`p turadi
- C) baqa suvda jabra teshiklari orqali nafas olishi sababli o`pkaga o`tuvchi havo yo`llari yopiladi
- D) burun teshiklarida maxsus klapanlar bo`lib, suvga tushganda yopiladi. Suv ostida baqa terisi orqali nafas oladi

17. Baqalar qachon va qaysi biri vaqillaydi ?

- A) kechqurun, erkagi
- B) kunduzi, urg`ochisi
- C) kuzda, erkagi
- D) urchish vaqtida, faqat erkagi

18. Baqaning oyoqlari qanday qismlarga bo`linadi ?

- A) son, boldir, tovon, panja
- B) yelka, bilak, tirsak, barmoq
- C) oldingi oyoqlari, yelka, bilak, panja, orqa oyoqlari, son, boldir, tovon

41. Baqaning tishchalari qanday shaklda va ular qayerda joylashgan ?
 1) pastki jag'ida 2) yuqori jag'ida 3) tanglayida 4) halqumida
 a) konussimon b) yassi c) kuraksimon
 A) a-1, 2 B) a-2, 3 C) b-3, 4 D) c-2,3
42. Baqaning quruqlikda (a) va nam sharoitda (b) yashashga moslanish belgilari ?
 1) terisining yupqa va nam bo'lishi 2) terining nafas olishida ishtirok etishi
 3) yapaloq gavdasi 4) qovoqlarning rivojlanganligi 5) o'rta quloq va eshitish suyakchasining rivojlanganligi 6) ko'payishining suvda o'tishi
 A) a-3,4,5 b-1,2,6 B) a-1,2,6 b-3,4,5
 C) a-1,2,3 b-4,5,6 D) a-3,5,6 b-1,2,4
43. Baqa umurtqa pog'onasi tuzilishining baliqnikidan farqi ?
 1) boshi umurtqa pog'onasiga harakatsiz qo'shilgan 2) bitta bo'yin umurtqasi mavjud 3) qovurg'alar rivojlanmagan 4) dum umurtqalari birlashib bitta dum suyagini hosil qiladi 5) qovurg'alar faqat dum umurtqalarida bo'lmaydi
 A) 1,5 B) 1,3,4 C) 2,3,5 D) 2,3,4
44. Baqaning skeletiga xos bo'lgan xususiyatlarni belgilang.
 1) ko'krak qafasi bo'lmaydi 2) bo'yin umurtqalari bo'lmaydi 3) bo'yin umurtqalari bosh suyagiga harakatchan birikkan 4) qovurg'alar, ko'krak umurtqalari, to'sh suyagi ko'krak qafasini hosil qiladi 5) orqa oyoqlari kamari harakatsiz birikkan uchta chanoq suyaklaridan iborat.
 A) 1,2 B) 1,3,5 C) 2,4 D) 3,4,5
45. Ayirish organlari tasmasimon shaklli bo'lmagan organizmlar ?
 1) taroqcha 2) o'troq dengiz chuvalchang 3) ko'k kit 4) baqa 5) dreysena
 6) triton 7) tillako'z 8) nereida 9) delfin 10) omar 11) bitiniya
 A) 2,3,7,8,9,10 B) 3,4,5,9,11 C) 1,4,5,6,11 D) 1,2,5,10
46. Baqa skeletiga xos xususiyatlarni ko'rsating.
 A) bo'yin va dum umurtqalarining yo'qligi
 B) 2 ta bo'yin va dum umurtqalarining borligi
 C) qovurg'alar, bo'yin va dum umurtqalarining yo'qligi
 D) qovurg'alarning yo'qligi, 1 ta bo'yin umurtqasi bo'lishi, dum umurtqalarining qo'shilib, dum suyagini hosil qilishi
47. Baqa yuragining bo'limlari sonini belgilang.
 A) 1 ta yurak qorinchasi va 1 ta yurak bo'lmasi
 B) 2 ta yurak qorinchasi, 2 ta yurak bo'lmasi
 C) 2 ta yurak qorinchasi, 1 ta yurak bo'lmasi
 D) 1 ta yurak qorinchasi, 2 ta yurak bo'lmasi
48. Umurtqalilarning qaysi sinfidan boshlab ikkita qon aylanish doirasi hosil bo'ladi ?
 A) baliqlar B) suvda va quruqda yashovchilar
 C) sudralib yuruvchilar D) qushlar
49. Baqa tanasining qaysi qismi faqat arteriya qoni bilan ta'minlanadi ?
 A) oyoq va qo'llari B) orqa miya C) bosh miya D) ichki organlar

50. Baqaning qaysi organi kislorodga boy toza qon bilan ta`minlanadi va nima tufayli ?
- A) orqa miya, qorinchadan chiqadigan tomirlarning o`ziga xos joylashuvi
 B) bosh miya, qorinchadan chiqadigan tomirlarning o`ziga xos joylashuvi
 C) o`pka, o`ng bo`lmadan alohida qon tomirlar chiqqanligi
 D) jigar, chap bo`lmadan alohida qon tomirlar chiqqanligi
51. Baqaning teri va o`pksiga qanday qon boradi ?
- A) aralash
 B) venoz, aralash
 C) karbonat angidridga to`yingan
 D) kislorodga to`yingan
52. Qaysi hayvonning urug`langan tuxumi tiniq, yopishqoq, shilimshiq modda hosil qiladi ?
- A) osyotr
 B) ugor
 C) lantsetnik
 D) baqa
53. Suvda ham quruqlikda yashovchilar lichinkasining ichki jabralari qaerda joylashgan ?
- A) o`pka devorida
 B) halqum devorida
 C) og`zida
 D) boshining ikki yonida
54. O`pkali panjaqanotlilardan ... kelib chiqqan.
- A) qadimgi dumlilar
 B) dumsizlar
 C) toshbaqalar
 D) baliqlar
55. Qadimgi panjaqanotlilar nima orqali nafas olgan ?
- A) traxeya
 B) o`pka
 C) jabra
 D) teri
56. Dumsiz suvda va quruqlikda yashovchilar ... kelib chiqqan.
- A) o`pkali panja qanotlilardan
 B) qadimgi dumlilardan
 C) tog`ayli balqlardan
 D) bosh skeletsizlardan
57. Itbaliqning rivojlanishiga xos bo`lmagan xossani aniqlang.
- A) qon aylanish doirasi bitta
 B) yuragi ikki kamerali
 C) tashqi jabralar halqum devorida joylashgan ichki jabra bilan almashinadi
 D) ichki jabralar halqum devorida joylashgan tashqi jabra bilan almashinadi
58. Qaysi umurtqalilarda birinchi bo`lib o`rta quloq paydo bo`lgan ?
- A) suvda hamda quruqlikda yashovchilarda
 B) baliqlarda
 C) sudralib yuruvchilarda
 D) lansetnikda
59. Suvda hamda quruqlikda yashovchilar sinfi qancha turni o`z ichiga oladi ?
- A) 20000
 B) 30000
 C) 3500
 D) 4000
60. Dumsizlar turkumiga kiruvchi hayvonlar qatorini aniqlang ?
- A) qurbaqa, baqa
 B) baqa, kvaksha
 C) triton, yashil qurbaqa
 D) kvaksha, chirildoq qurbaqa, taroqli triton
61. O`zbekiston hududida eng ko`p tarqalgan suvda hamda quruqlikda yashovchilar qaysilar ?
- A) kvaksha
 B) yashil qurbaqa, ko`l baqasi
 C) triton
 D) kaltakesak
62. Qurbaqa va baqaning qanday farqlari bor ?

- A) farqi yo`q
 B) qurbaqa gurillaydi, baqa esa gurillamaydi
 C) baqaning dumi bor, qurbaqada yo`q
 D) qurbaqa terisi baqaning terisiga nisbatan dag`al va quruq o`pkasi yaxshi rivojlangan
63. Voyaga yetgan qurbaqa 9 oy davomida qancha hasharotni yo`q qiladi ?
 A) 3000 B) 20000 C) 10000 D) 5000
64. Suvda ham quruqlikda yashovchilarning daraxtda yashovchi vakili ?
 A) kvaksha B) triton C) salamandra D) gekkon
65. Baqalarning urug'langan tuxumida qanday o'zgarishlar sodir bo'ladi ?
 A) qobig'i bo'rtib, tiniq, shilimshiq parda hosil qiladi
 B) yiriklashib, pishiq oqsilli po'st bilan qoplanadi
 C) ustki qismi oqimtir rangga kiradi
 D) yiriklashib, suv yuzasida yakka-yakka bo'lib, qalqib turadi
66. Qaysi hayvonlarda ayirish mahsulotlari kristallanmaydi ?
 1) zorka 2) baqa 3) olma mevaxo`ri 4) dengiz tulkisi 5) xonqizi 6) lansetnik
 A) 1,2,4, B) 1,3,5, C) 3,5,6, D) 2,4,6

8.4. Sudralib yuruvchilar sinfi.

1. Qaysi hayvonning boshi 8 ta bo'yin umurtqalari orqali tanasiga harakatchan birikkan ?
 A) baqa B) qurbaqa C) it D) kaltakesak
2. Nima sababdan sudralib yuruvchilarda o'pkaning gaz almashinadigan yuzasi kengaygan ?
 A) o'pkada alveolalar paydo bo'lgan
 B) o'pkada bronxiolalar va alveolalar shoxlanib ketgan
 C) o'pka devori katakchalarga bo'lingan
 D) tez-tez nafas olganligi sababli
3. Ko'krak qafasi rivojlangan (1) va rivojlanmagan (2) umurtqalilarni aniqlang.
 a) beluga b) baqa c) qurbaqa d) keta e) kit f) kaltakesak j) ko'rgalak
 A) 1 - a, d, e, f; 2- b, c, j B) 1 - f, j; 2 - a, b, c, d, e
 C) 1 - a, b, c, d; 2 - e, f, j D) 1 - e, f, j; 2 - a, b, c, d
4. Bizda kaltakesaklarning qanday turlari uchraydi ?
 1) dasht agamasi 2) echkiemar 3) sariq ilon 4) urchuqsimon 5) bo`g`ma ilon
 A) 1,2,3,4 B) 1,3,5,2 C) 2,5,3,4 D) 1,4,5,3
5. Tunda ovga chiquvchi kaltakesak ?
 A) kulrang echkiemar B) oyoqsiz kaltakesak
 C) dasht agamasi D) gekkonlar
6. Oyoqsiz kaltakesaklar nomi berilgan qatorni aniqlang ?
 A) sariq ilon, urchiqsimon kaltakesak B) gekkon

C) taroq barmoqli gekkon

D) chiyildoq

7. Sudralib yuruvchilar sinfi uchun xos tavsiflar qaysi javobda o`z ifodasini topgan ?

1) terisi muguz tangachalar yoki qalqon bilan qoplangan 2) quruqlikda hayot kechiradi 3) bazi turlari suvda yashaydi 4) 60000 turni o`z ichiga oladi 5) tuxumlarini quruqlikka qo`yadi 6) 6000 turni o`z ichiga oladi 7) ayrim turlari tirik bola tug`adi 8) tuxumdan chiqqan bolasi dastlabki davrlarda o`ziga o`xshamaydi 9) kalta oyoqlari va uzun dumi yordamida gavdasini yerga sudrab yuradi 10) suvda suzib yuradi 11) ba`zi turlari havoda uchib yuradi 12) faqat o`pkasi orqali nafas oladi 13) qoni aralash 14) suvda yashovchi vakillari tuxumlarini suvda to`nkalar orasiga qirg`oq yaqiniga qo`yadi

A) 1,2,3,4,7,9,10,11

B) 1,3,4,6,9,12,13,14

C) 2,4,7,9,10,11,12

D) 1,2,3,5,6,7,9,10,11,12,13

8. Ildam kaltakesak qayerlarda yashaydi ?

A) cho`lda B) tog`da

C) hamma yerda D) O`rta Osiyoning cho`l va to`g`oldi mintaqalarida

9. Ildam kaltakesakning uzunligi qancha ?

A) 10-15 sm

B) 15-20 sm dumi bilan

C) 30-35 sm

D) 25-30 sm

10. Kaltakesakda nechta qovoq bo`ladi va u nima vazifani bajaradi ?

A) kaltakesak qovoqsiz, shu sababli ko`zi yumilmaydi

B) ko`zlar shishasimon parda bilan to`silgan

C) 3 ta qovoq bo`lib, uchinchi qovog`i doimo pirpirab turadi, bu qovoqning ochilib yopilishidan ko`z namlanib turadi

D) 2 ta, hech qanday funksiyani bajarmaydi

11. Kaltakesakdagi nog`ora parda qanday a`zo va nima vazifani bajaradi ?

A) tashqi eshitish a`zosi

B) tuyg`u

C) hid bilish organi, tuyg`u vazifasini bajaradi

D) kaltakesakda nog`ora parda bo`lmaydi

12. Hasharotlar o`rmlayotganidan chiqadigan tovushni eshitadigan hayvon?

A) toshbaqa B) qush C) ilon D) kaltakesak

13. Kaltakesakda tuyg`u vazifasini qaysi organ bajaradi ?

A) tanasi B) oyoqlari C) nog`ora parda D) tili

14. Kaltakesak oyoqlarining tuzilishi baqaning oyoqlaridan qanday farq qiadi ?

A) o`xshash

B) kaltakesakda barmoqlar 5 tadan

C) panjalar orasida parda bo`lmaydi

D) oyoq suyaklarining qismlari bilan farq qiladi

15. Kaltakesak bir yoz davomida necha marta tullaydi ?

A) 1 B) 2 C) 3-4 D) 4-5

16. Kaltakesak qachon o`sadi ?

A) 1-5 yoshgacha

B) hayoti davomida

- D) yozda C) tanasidagi yangi terisi qotguncha
17. Kaltakesakda bo`yin umurtqalari soni nechta ?
A) 5ta B) 6 C) 7 D) 8
18. Kaltakesakda ko`krak qafasini qaysi suyaklar hosil qiladi ?
A) unda ko`krak qafasi bo`lmaydi
B) ko`krak umurtqalari, qovurg`alar, to`sh suyagi
C) to`sh, o`mrov, ko`krak tirgak, qovurg`alar
D) orqa tomondan kurak, old tomondan to`sh va qovurg`alar
19. Kaltakesakning yuragi necha kamerali ?
A) 2 B) 3 C) 4 D) 1
20. Sudralib yuruvchilarda urug`lanish qayerda kechadi ?
A) suvda
B) quruqlikda
C) tashqi
D) ichki, quruqlikda, erkagi spermatozoidni urg`ochisi kloakasiga tashlaydi, urg`ochisining jinsiy yo`lida
21. Kaltakesak qachon tuxum qo`yadi (nechta) ?
A) bahorda 10-15 ta
B) yozda 2-4 ta
C) kuzda 6-7 ta
D) bahor oylarining oxiri yozning boshlarida 5 tadan 15-tagacha
22. Qaysi ilonlar boshqa oziqlar bilan bir qatorda ilonlar bilan ham oziqlanadi ?
1) kapcha ilon 2) ko'lvor ilon 3) charx ilon 4) qalqontumshuq ilon 5) bo'g'ma ilon 6) chipor ilon
A) 1 B) 2,5 C) 1,3 D) 2,6
23. Nima sababdan sudralib yuruvchilarning qorni yerda sudraladi ?
A) oyoqlari tanasining ikki yonida joylashgani uchun
B) oyoqlari tanasining ostida joylashgani uchun
C) oyoqlari kalta bo'lganligi sababli
D) qorni muguz tangachalar bilan qoplanganligi sababli
24. Zaharsiz ilonlarni ajrating.
1) sariq ilon 2) ko'lvor ilon 3) kapcha ilon 4) suvilon 5) bo'g'ma ilon
A) 1, 2, 3 B) 1, 4, 5 C) 4,5 D) 1, 5
25. Qaysi ilonlar kemiruvchi, qush va kaltakesaklar bilan oziqlanadi ?
a) bo'g'ma ilon b) chipor ilon c) ko'lvor ilon d) charx ilon e) suvilon f) kapcha ilon
A) d, e, f B) b, d, e C) a, b, c D) b, c, e
26. Sudralib yuruvchilarga xos bo'lmagan xossa keltirilgan qatorni aniqlang.
A) faqat o'pka orqali nafas oladi
B) ichki urug`lanish xos
C) tuxumdan chiqqan bolasi voyaga yetgan davriga o'xshamaydi
D) tullab o'sadigan sovuqqonli hayvonlar
27. Ilonlar ko`zining o`ziga xos xususiyati nimadan iborat ?

- A) ilon oziqlanish vaqtida ko`zini yumib oladi.
 B) qovoqlari 3 ta bo`ladi.
 C) qovoq 2 ta.
 D) ustki ostki qovoqlari shaffof bo`lib, soat oynasi kabi ko`zni qoplab turadi ko`zi yumilmaydi.
28. Ilonlarning tullashi kaltakesakning tullashidan qanday farq qiladi ?
 A) farqlanmaydi
 B) ilonlar ikki yilda bir marta tullaydi, kaltakesaklar esa bir yoz mavsumida 3-4 bor tullaydi
 C) kaltakesak tullaganida terisi laxta-laxta bo`lib tushadi ilonlarniki esa paypoqqa o`xshab yaxlit ko`chib tushadi
 D) ilonlar faqat bahorda yiliga 1 bor, kaltakesaklar esa 1 yozda 4-5 bor tullaydi
29. Ilonlarning yuqorigi va pastki jag`lari nima orqali o`zaro birikkan ?
 A) cho`ziluvchan paylar yordamida
 B) tog`ay yordamida
 C) harakatchan bo`g`im yordamida
 D) teri orqali
30. Qovurg`alarga tayangan holda harakatlanmaydigan hayvonlar ?
 1) kapcha(kobra) 2) sariq ilon 3) qalqontumshuq 4) bo`g`ma qum ilon
 5) gekkon 6) urchuqsimon kaltakesak 7) chipor ilon 8) echkiemar
 A) 1,3 B) 5,8 C) 1,2,4,6,7 D) 2,5,6,8
31. Ilonlarning zahar bezlari qayerda joylashgan ?
 A) pastki jag`ining asosida
 B) yuqorigi jag`ining old tomonida
 C) og`iz bo`shlig`ida yuqori jag`idan orqaroqda
 D) tishining asosida
32. Ilonning ikki ayrili tili nima vazifani bajaradi ?
 A) tam bilish.
 B) tuyg`u
 D) ovqatni so`lak bilan aralashtirish C) A,B
33. Ilonlarning eshitish organi qanday ?
 A) eshitish organi yaxshi rivojlanmagan
 B) eshitish a`zosi ichki quloqdan iborat
 C) eshitish azosi kaltakesakniki singari
 D) ichki quloq, nog`ora parda, Yevstaxiy nayi
34. Zaharli ilonlar nomlari berilgan qatorni aniqlang ?
 1) kapcha ilon 2) charx ilon 3) ko`lvor ilon 4) qora ilon 5) chipor ilon
 6) qalqontumshuq ilon 7) suv ilon 8) oq ilon 9) urchuqsimon ilon 10) qum bo`g`ma iloni
 A) 1,2,3,4,6 B) 1,3,5,6,7 C) 1,4,5,8,9,10 D) 1,2,3,7,8,9
35. Qaysi ilonlar tirik tug`adi ?
 A) qum bo`g`ma iloni
 B) ko`lvor ilon
 C) charx ilon
 D) kapcha (kobra)
36. O`zbekistonning qayerida kobra yashaydi ?
 A) O`zbekistonda uchramaydi
 B) O`zbekistonning janubiy hududlarida

- C) Qarshi dashtida, Nurota tog` tizmalarining tog`oldi hududlarida
D) Surxon, Sherobod vohalarida
37. Zaharli ilon chaqqanda ilon chaqqan kishiga qanday yordam ko`rsatiladi ?
A) ilon chaqqan joyning yuqori qismidan bog`lab, tezda shifokorga olib boriladi.
B) pichoq qizdirib bosiladi, qora choy ichiriladi .
C) ilon chaqqan joy kuydiriladi, shifoxonaga etiladi.
D) qo`l bilan siqib, og`iz bilan so`rib tashlanadi, margansovka yoki sirka, sodali suv bilan yuviladi vrachga etiladi.
38. Qovurg`alarga tayangan holda harakatlanadigan hayvonlar ?
1) kapcha (kobra) 2) sariq ilon 3) qalqontumshuq 4) bo`g`ma qum ilon
5) gekkon 6) urchiksimon kaltakesak 7) chipor ilon 8) echkiemar
A)1,3. B) 5,8. C)1,2,4,6,7. D) 2,5,6,8.
39. Ilonlarning uchrash hududi bilan juftlang.
a) qalqontumshuq b) charx ilon c) qum bo`g`ma ilon d) ko`lvor ilon
1) Qizilqum, Ustyurt Amudaryo qumloqlarida 2) Janubiy hududning tog`lari va tog` etaklarida 3) Toshkent, Samarqand viloyatlari tog` etaklarida 4) Mirza cho`l va Xorazm cho`llarida 5) O`zbekiston janubidagi cho`l va tog` etaklarida
A) a-3,4, b-5, c-1, d-2 B) a-4, b-2,5, c-3, d-1
C) a-4,5, b-2, c-3, d-1 D) a-5, b-2, c-1, d-3,4
40. Qovoqsiz organizmlar ?
1) triton 2) sariq ilon 3) salamandra 4) dengiz tulkisi 5) qilquyruq
6) gekkon 7) charx ilon 8) beluga 9) echkiemar 10) chipor ilon
A) 1,2,4,5,9 B) 4,5,7,8,10 C) 3,6,7,8,10 D)1,2,3,6,9
41. Ko`zlari qovoq bilan qoplangan organizmlar ?
1) triton 2) sariq ilon 3) salamandra 4) dengiz tulkisi 5) qilquyruq 6) gekkon
7) charxilon 8) beluga 9) echkiemar 10) chipor ilon
A) 1,2,4,5,9 B) 4,5,7,8,10 C) 3,6,7,8,10 D) 1,2,3,6,9
42. Oldingi va orqa oyoqlari bir xil bo`lgan hayvonlar ?
1) temirchak 2) gekkon 3) kaltakesak 4) baqa 5) kenguru 6) echkiemar
A) 1,2,3 B) 4,5,6 C) 2,3,6 D)1,4,5
43. Eshitish organi yaxshi rivojlanmagan (a) va yaxshi rivojlangan (b) organizmlarni juftlang ?
1) sariq ilon 2) gulmoy 3) kapcha ilon 4) bo`g`ma ilon 5) gekkon
6) urchuqsimon kaltakesak 7) chipor ilon 8) qalqontumshuq ilon
A) a-1,3,4,8, b-2,5,6,7 B) a-1,3,4,7, b-2,5,6,8
C) a-3,4,7,8, b-1,2,5,6 D) a-1,2,7,8, b-3,4,5,6
44. Uchinchi pirpiraydigan qovoqqa ega bo`lmagan organizmlar ?
1) triton 2) salamandra 3) povituxa 4) sariq ilon 5) echkiemar 6) agama
7) bo`g`ma ilon 8) gatteriia
A) 4,5,6,8 B)1,3,5,7 C)2,4,6,8 D)1,2,3,7
45. Pastki va yuqori jag`lari paylar yordamida harakatchan birikkan hayvonlar ?
1) kapcha (kobra) 2) sariq ilon 3) qalqontumshuq 4) bo`g`ma qum ilon 5) gekkon
6) urchiqsimon kaltakesak 7) chipor ilon 8) echkiemar

56. Toshbaqaning qalqoni qaysi suyaklar bilan tutashgan ?
 a) qovurg'alar b) umurtqalar c) o'mrov d) yelka e) bosh
 A) a, b, c B) a, d, e C) b, c, e D) a, b, c, d, e
57. Tili yo'g'on, go'shtdor, tishlari yo'q, jag'lari shoxsimon plastinkalar bilan qoplangan. Ko'rish va hid bilish organlari yaxshi rivojlangan. Qaysi hayvonga xos belgilar keltirilgan ?
 A) timsoh B) qushlar C) gekkon D) toshbaqalar
58. Timsohlar terisi nima bilan qoplangan ?
 A) xitin bilan B) tog`ay to`qima bilan
 C) tangachalar bilan D) juda qalin qalqonlar bilan
59. Timsohlarning ko`zi va burni boshining qaysi qismida joylashgan ?
 A) boshining ustida B) boshining 2 yonida
 C) boshining ustida maxsus bo`rtmachalarda D) yuqori jag`ida
60. Timsohlar boshqa sudralib yuruvchilardan qanday farqlanadi ?
 A) tuzilishi B) yirikligi C) o`pkasi D) yuragining tuzilishi
61. Timsohlar qaysi mamlakatlarda alohida hovuzlarda ko`paytiriladi ?
 A) Kubada B) uzoq Sharqda C) Germaniyada D) Angliyada
62. Quyida berilgan timsohlar bilan ular tarqalgan joylarni juftlab belgilang.
 a) nil timsahi b) alligator c) gavial 1) Amerika 2) Hindiston 3) Afrika
 A) 1-c,2-b,3-a B) 1-a, 2-c, 3-b C) 1-b, 2-c, 3-a D) 1-b, 2-a, 3-c
63. Quyidagi hayvonlarning qaysi birlari tanasida aralash qon oqadi ?
 1) ko`l baqasi 2) cho`rtan baliq 3) itbaliq 4) kvaksha 5) taroqli triton 6) bo`z echkiemar 7) kalxat 8) zubr 9) sayg`oq 10) xumbosh 11) kapcha ilon
 12) cho`l toshbaqasi
 A) 1,4,5,6,11,12 B) 2,3,5,6,11,12 C) 1,4,6,8,9,10 D) 3,4,6,7,8,11
64. Embriyoning tuxumda uzoqroq rivojlanishiga sabab nima ?
 A) sariqlikning ko'p bo'lishi B) qalin qobiq
 C) nafas yo'llarining mavjudligi D) po'choqning mavjudligi
65. Pastka va yuqori jag`lari paylar yordamida harakatchan birikmagan hayvonlar ?
 1) kapcha (kobra) 2) sariq ilon 3) qalqontumshuq 4) bo`g`ma qum ilon
 5) gekkon 6) urchuqsimon kaltakesak 7) chipor ilon 8) echkiemar
 A) 1,3,4,7 B) 2,5,6,8 C) 1,2,4,5 D) 3,6,7,8

8.5. Qushlar sinfi

1. Qushlarning gavdasi qanday qismlardan iborat ?
 A) bosh, bo'yin, tana, oyoq B) bosh, bo'yin, tana, qanot, oyoq
 C) bosh, tana, qanot, oyoq D) bosh, bo'yin, qanot, oyoq
2. Qushlarning har bir qoplovchi pati ... iborat.
 A) ingnchka va nozik o`zakdan
 B) yo`gon va yumshoq o`zak hamda, dag`al muguz qavatdan
 C) birlamchi va ikkilamchi o`siqlardan, hamda muguz qoplamdan

- D) ingichka va qattiq o'zakdan, hamda keng yumshoq yelpig'ichdan
3. Qushlarning tana yuzasida qanday patlar joylashadi ?
 A) qoplag'ich va momiq B) qoqish C) boshqarish D) dag'al
4. Qushlarning qanotlarida qanday patlar joylashadi ?
 A) qoplag'ich va momiq B) qoqish C) boshqarish D) dag'al
5. Qushlarda muguzdan nima hosil bo'ladi ?
 A) tumshuq, tirnoqlar B) muguz qoplamlar, pat qoplami
 C) tumshuq, tirnoqlar, pat qoplami D) faqat tumshuq va muguz qoplamlar
6. Qushlarning dumida qanday patlar joylashadi ?
 A) qoplag'ich va momiq B) qoqish C) boshqarish D) dag'al
7. Qushlarda dumg'aza suyagining vazifasini ko'rsating ?
 A) uchayotganda ko'tarish yuzasini hosil qiladi
 B) qo'nayotganda zarbni yumshatadi
 C) uchayotganda asosiy og'irlik shu suyakka tushadi
 D) burilish patlari uchun tayanch bo'ladi
8. Qushlarning ilik suyagi nimadan hosil bo'ladi ?
 A) boldir suyaklarning qo'shilishidan
 B) bir necha mayda tovon suyaklarning qo'shilishidan
 C) sonining uzayishidan
 D) bir necha barmoq suyaklarni qo'shilishidan
9. Qaysi hayvonda faqat quymich bezi yaxshi rivojlangan ?
 A) suvda ham quruqda yashovchilar B) baliqlarda
 C) sudralib yuruvchilarda D) qushlarda
10. Nima hisobiga qushlarning patlari yog'lanib turadi ?
 A) teridagi bezlar hisobiga B) teridagi yog' bezlari hisobiga
 C) patning o'zidagi yog' hisobiga D) quymich bezi hisobiga
11. Qushlarning quymich bezi qaerda bo'ladi?
 A) bel sohasida B) dum asosida
 C) qanotlarining asosida D) oyoqlarida
12. Qushlarning sudralib yuruvchilardan farqi ?
 A) tanasida muguz tangachalarining bo'lishi
 B) bir marta olingan havodan ikki marta nafas olishida
 C) tuxumlarining sariqlikka bo'yiligi
 D) terida bezlarning deyarli bo'lmasligi
13. Qushlarning sudralib yuruvchilarga o'xshashlik belgilarini ajrating.
 1) miyachasi kuchli rivojlangan 2) qon aylanishi murakkab 3) terisida bezlari deyarli bo'lmaydi 4) patlari, terisi muguzli 5) tuxumida sariqligi ko'p 6) tana harorati doimiy 7) embrionining tuzilishi 8) bir marta olgan havosi bilan ikki marta nafas oladi
 A) 3,5,7,8 B) 1,2,6,8 C) 3,4,5,7 D) 2,4,5,6
14. Qushlarning tana bo'shlig'ini ... himoya qilib turadi ?
 A) orqa oyoq va qanot kamari B) qovurg'alararo muskullar
 C) o'mrov usti muskullari D) ko'krak qafasi va chanoq suyaklari

15. Qush tanasini yer yuzasidan dast ko'tarilib turishiga va qo'nayotganda qushning tanasiga beriladigan zarbani kamaytirishda imkon beruvchi suyak ?
A) ilik B) boldir C) son D) barmoq
16. Qushlar skeletidagi qaysi suyaklar bir nechta mayda suyaklarning qo'shilishidan hosil bo'lgan ? 1) ilik 2) panja 3) dum 4) bo'yin
A) 1 B) 2 C) 1,2 D) 3,4
17. Qushlar ilik suyagining pastki uchiga qaysi suyaklar kelib tutashgan ?
A) tovon B) barmoq C) son D) boldir
18. Nima uchun qushlarning skeleti sudralib yuruvchilarnikiga nisbatan mustahkam bo'ladi ?
A) suyaklari qo'shib o'sganligi uchun
B) suyaklari yassi bo'lgani uchun
C) suyaklari havo bilan to'lganligi uchun
D) suyaklari yengil va yassi bo'lgani uchun
19. Qushning qaysi umurtqalari o'zaro qo'shib o'sgan ?
A) bo'yin B) ko'krak C) bel, dumg'aza, dum D) bo'yin, ko'krak
20. Qushdagi qanotlar kamari necha juft suyaklar va qaysi suyaklardan tashkil topgan ?
A) uch juft: ko'krak tirgak, o'mrov, yelka
B) uch juft: ko'krak tirgak, kurak, o'mrov
C) ikki juft: ko'krak tirgak, kurak
D) ikki juft: kurak, o'mrov
21. Qushning orqa oyoq kamari umurtqa pog'onasining qaysi bo'limlari bilan qo'shib o'sadi ? 1) ko'krak 2) bel 3) bo'yin 4) dumg'aza 5) dum umurtqalarining barchasi 6) 2 va 3 dum umurtqasi 7) 1 dum umurtqasi 8) ko'krak umurtqasining oxirgi qismi
A) 1,2,3 B) 3,4,5 C) 6,8,7 D) 2,4,7
22. Qush uchganda, eng ko'p og'irlik qaysi suyakka tushadi ?
A) panja B) to'sh C) o'mrov D) to'sh toji
23. Qushlarning oyoq skeleti qaysi suyaklardan iborat ?
1) son 2) boldir 3) bilak 4) tirsak 5) ilik 6) barmoq 7) chanoq
8) yelka 9) tovon
A) 1,2,5,6 B) 1,2,3,6 C) 1,3,4,9 D) 1,7,5,6
24. Qushlarda o'mrov suyaklarining o'ziga xosligi nimadan iborat ?
A) uzun
B) kalta va yo'g'on
C) yuqori uchlari qo'shib o'sgan
D) pastki uchlari qo'shib o'sib, ayri hosil qilgan
25. Qushlarning panja suyagining mustahkam bo'lishini sababi ?
1) barmoqlar sonining kamayishi 2) qo'nayotganda zarbani yumshatadi
3) havo bilan to'lganligi 4) mayda suyaklarning qo'shilishi
A) 1,2. B) 2,4. C) 1,3. D) 1,4.
26. Qush skeletining qaysi qismlari uch juft suyakdan tashkil topgan ?

1) dumg`aza 2) orqa oyoqlari suyaklari 3) oldingi oyoq kamari 4) bosh skeleti 5) ko`krak tirgak suyagi 6) orqa oyoq kamari

A) 1,2 B) 5,4 C) 4,1 D) 3,6

27. Qushning yer yuzidan ko`tarilishga, yerga qo`nayotganda urilishini kamaytirishga qaysi suyak yordam beradi ?

A) qanot suyaklari B) kil suyagi C) son suyagi D) ilik suyagi

28. Ilik suyagi faqat qushlar uchun xos bo`lib, u .... hosil bo`lgan.

A) tovon suyagining o`zgarishidan

B) beshinchi barmoq suyagining o`zgarishidan

C) kichik boldir suyagining o`garishidan

D) bir necha mayda suyakning birikishidan

29. Qushlarning qaysi suyaklari o`zaro birikib yagona dumg`aza suyagini hosil qiladi?

A) bel, dumg`aza, o`mrov

B) dumg`aza, dum, toj

C) ko`krak, bel, dumg`aza

D) bel, dumg`aza, dum

30. Qushlarning chanoq suyaklari umurtqa pog`onasining qaysi qismlari bilan harakatsiz birikkan ? 1) bo`yin 2) ko`krak 3) bel 4) dumg`aza 5) barcha dum umurtqalari 6) oldingi dum umurtqalari

A) 3,4,6. B) 1,3,5. C) 2,4,6. D) 1,2,5.

31. Qushlarning uchishga moslashganligi bilan bog`liq bo`lgan xususiyatlarni aniqlang.

a) naysimon suyaklari havo bilan to`lgan b) tishlari yo`q c) jag`lari muguzli

tumshuqqa aylangan d) ko`krak-toj suyagi rivojlangan e) bel, dumg`aza, dum

suyaklari o`zaro harakatsiz birikkan f) issiqqonli bo`lishi j) yuragi 4 kamerali

k) o`pkada havo pufakcha (xalta)lari hosil bo`lgan

A) a, b, c, d, e, k

B) a, b, c, d, j, k

C) d, e, f, j, k

D) a, b, c, d, e, f, j, k

32. Qushlarning uch juft chanoq suyagi qaysi suyaklar bilan qanday birikadi ?

A) bel, dumg`aza va oldingi dum umurtqalari bilan, harakatsiz

B) bel, dumg`aza umurtqalari bilan, harakatsiz

C) bel, dumg`aza va oldingi dum umurtqalari bilan, harakatli

D) dumg`aza suyagi bilan, harakatsiz

33. Qushlardagi ko`krak muskullarining asosiy vazifasini ko`rsating.

A) qanotlarni ko`tarish

B) qanotlarni tushirish

C) ko`krak qafasini kengaytirish

D) ko`krak qafasini toraytirish

34. Qushlarning ko`krak muskullarning bir uchi (a) qaysi suyakka, ikkinchi uchi (b) qaysi suyakka birikadi ?

A) a-yelka, b-ko`krak toj

B) a-panja, b-tirsak

C) a-ko`krak, b-tirsak

D) a-bilak, b-tirsak

35. Qushlarning qanotlarini tushirishga yordam beruvchi muskullar birikkan suyak qaysi ?

A) yelka, o`mrov

B) to`sh, bilak

C) to`sh, yelka

D) ko`krak tirgak

36. Qushlarning qanotlarini ko`tarishda bevosita ishtirok etuvchi muskullarni belgilang.
- A) ko`krak muskullari                      B) qovurg`a muskullari
C) oyoq muskullari   D) o`mrov muskullari
37. Qushlar shoxga qo`nganda, barmoqlari siqilib, shoxni mahkam ushlab turishi nimaga bog`liq ?
- A) oyoq muskullarining qisqarishiga
B) barmoq muskullarining qisqarishiga
C) oyoqdagi paylarning tortilishiga
D) katta ko`krak muskullarining tortilishiga
38. Qushlarning qaysi muskul(lar)i barcha muskullar massasiga teng keladi ?
- A) o`mrov    B) ko`krak   C) son   D) yelka va son
39. Qushlardagi o`mrov muskullarining qisqarishi tufayli ... .
- A) qanotlar tushadi   B) qanotlar ko`tariladi
C) ko`krak qafasi kengayadi                      D) ko`krak qafasi torayadi
40. Qushlarning og`iz bo`shlig`ida qaysi organlar joylashgan ?
- A) tish   B) til   C) so`lak bezlari    D) tish, so`lak bezlari
41. Nima uchun qushlar tez- tez oziqlanadi va hayotining asosiy qismini oziq axtarish bilan o`tkazadi ?
- A) tuxum qo`yish, jo`ja ochish uchun
B) tana haroratini saqlash, uchishga energiya hosil qilish uchun
C) uchish uchun energiya to`plash, tuxum qo`yish uchun
D) tuxumida zaxira moddani ko`paytirish uchun
42. Qushlarning ichagi qaysi a`zoga ochiladi ?
- A) anal teshigi   B) kloaka   C) to`g`ri ichak   D) siydik yo`li
43. Ikki bo`lmali oshqozonga ega bo`lgan hayvonlarni ko`rsating.
- 1) eshakqurt   2) biy   3) falanga   4) langust   5) tuvaloq   6) kaptar
- A) 1, 2, 3   B) 1,4,5,6   C) 2, 3, 4, 6   D) 5, 6
44. Qushlarda havo xaltachalari qayrda joylashgan ?
- A) ichki organlar orasidagi bo`sh joylarda    B) o`pkada
C) ikkala o`pka orasida                              D) qorin bo`shlig`ida
45. Qushlarda havo xaltachalari, nafas olishdan tashqari, yana qanday vazifani bajaradi ?
- A) qon aylanishini yaxshilab turadi
B) tana haroratining yuqori bo`lishini ta`minlaydi
C) buyrak faoliyatini tezlashtiradi
D) tanasini qizib ketishdan saqlab, sovitib turadi
46. To`rt kamerali yurakka ega bo`lgan hayvonni ko`rsating.
- A) baqa   B) kaltakesak   C) qorayaloq   D) gekkon
47. Uchayotgan kaptarning yuragi minutiga necha marta qisqaradi ?
- A) 150 marta   B) 250 marta   C) 300 marta   D) 550 marta
48. Kaptarning yurak tuzilishini aniqlang.
- A) bo`lmacha, qorincha

- B) o`ng, chap bo`lmacha, qorincha
 C) o`ng, chap bo`lmacha, o`ng, chap qorincha
49. Qushlarning qon aylanish sistemasiga xos xususiyatlarni aniqlang ?
 1) to`rt kamerali 2) uch kamerali 3) yurakdan chap qorinchasidan aorta chiqadi
 4) yurakning o`ng bo`lmachasidan o`pka arteriyasi chiqadi 5) yurakning o`ng qorinchasidan o`pka arteriyasi chiqadi 6) yurakdan chap aorta chiqadi
 A) 1,3,5 B) 1,4,5 C) 1,4,6 D) 5,6
50. Qushlar tinch holatda (I) va uchganida (II) necha marta nafas oladi va yuragi qisqaradi ? a) 26 b) 400 c) 165 d) 550
 A) I- 26, 400; II-165,550 B) I-26, 165; II- 400, 550
 C) I-165,26; II- 550, 400 D) I- 400,165; II- 26, 550
51. Qushlarning uchgan paytidagi nafas olish tezligi tinch holatdagi nafas olish tezligidan necha marta ortiq ?
 A) 10 B) 5 C) 15 D) 25
52. Qushlarning murakkab xatti-harakatlari bosh miyaning qaysi qismiga bog`liqligini aniqlang.
 A) miyacha B) uzunchoq miya C) oraliq D) oldingi yarimsharlar
53. Qushlar bosh miyasining qaysi qismida bo`rtmalar ko`p bo`ladi ?
 A) o`rta B) uzunchoq C) miyacha D) oraliq
54. Qaysi qushda shartli reflekslar tez va oson hosil bo`ladi ?
 A) qorayaloqda B) qizilishtonda C) kaklikda D) tuvaloqda
55. Qushlarning sezgi organlaridan qaysi biri sust rivojlangan ?
 A) eshitish B) ko`rish C) hid bilish D) barchasi
56. Qaysi qushlar ayrim so`zlarni takrorlashi mumkin ?
 1) chittak 2) qarg`a 3) chug`urchuq 4) mayna 5) kaptar 6) tovus 7) to`ti
 A) 1,3,7 B) 2,6,7 C) 2,4,7 D) 3,5,7
57. Qushlarning ko`payish jarayoni davrini to`g`ri ketma-ketligida joylashtirib ko`rsating ?
 1) tuxum bosishi 2) in qurish 3) juft hosil qilish 4) bola boqish 5) bola ochish
 A) 1,4,5,3,2 B) 3,2,1,5,4 C) 2,3,1,4,5 D) 3,2,5,1,4
58. Qushlarning jinsiy bezlari qayerga ochiladi ?
 A) orqa chiqaruv teshigiga B) maxsus teshigi bor
 C) ayirish sistemasi teshigiga D) kloakaga
59. Qaysi qushlar jufti uzoq yillar davomida saqlanadi ?
 A) qur, karqur B) qarqara, qur
 C) laylak, qarqara D) musicha, qur
60. Qaysi qushlar kech kuzda uchib keta boshlaydi ?
 A) qaldirg`och, bulbul, zarg`aldoq B) laylak, zarg`aldoq, o`rdak, g`oz
 C) laylak zarg`aldoq, oqqush D) oqqush, o`rdak, g`oz
61. Qaysi qushlar o`troq qushlar guruhiga kiradi?
 A) zog`cha, olaqarg`a B) oqqush, turna
 C) chittak, chumchuq D) turna, laylak
62. Qaysi qushlarning jo`jasi zaif bo`lib, tanasi yalang`och holda tuxumdan

chiqadi ?

- A) suv qushlari   B) yirtqich qushlar
C) tovuqsimonlar   D) pingvin va tuyaqushlar

63. Qushlarning axlati qaysi moddalarga boy bo'lganidan qimmatli o'git hisoblanadi ?

- A) kaliy, azot   B) kaliy, natriy   C) azot, fosfor   D) kaliy, fosfor

64. Murakkab uya quradigan qushlar qaysilar ?

- 1) ko'rgalak 2) vahmaqush 3) g'oz 4) bedana 5) qizilto'sh 6) o'rdak
7) qaldirg'och 8) qirg'ovul

- A) 1,2,3,4   B) 5,6,7,8   C) 1,2,5,7   D) 3,4,6,8

65. Qaysi qushlar daraxt kovagiga (a), yerga(b) uya quradi ?

- 1) chittak 2) o'rdak 3) turna 4) go'ngqarg'a 5) kaptar

- A) a-1,2, b-3   B) a-3,4, b-1   C) a-1, b-2,3   D) a-2,5, b-1

66. Qush tuxumining tuzilishi to'g'ri berilgan qatorni aniqlang ?

- 1) po'chog'i 2) po'choqosti pardasi 3) havo kamerasi 4) oqsil 5) lipid qavat
6) oqsil ipcha 7) sariqlik pardasi 8) embrion 9) sariqlik 10) embrion diski

- A) 1,2,3,4,6,7,8   B) 1,2,3,7,8,9,10
C) 1,2,3,4,5,7,10   D) 1,2,3,4,6,7,9,10

67. Uya qurmaydigan qushlarni aniqlang.

- A) o'rdak, kakku   B) kayra, kakku
C) kakku, qur   D) bulduruq, kayra

68. Jish bola ochadigan yoki uya quradigan qushlar guruhini aniqlang.

- 1) burgut 2) o'rdak 3) qaldirg'och 4) g'oz 5) karqur 6) chil
7) qizilishton 8) tasqara 9) qur

- A) 1,3,7,8   B) 1,2,7,8   C) 2,4,5,9   D) 6,7,8,9

69. Qushlarning guruhini aniqlang.

- 1) ko'chmanchi 2) uchib o'tuvchi 3) o'troq 4) uchib keluvchi
a) kaklik b) zag'cha s) turna d) bulbul

- A) 1-b, 2-s, 3-a, 4-d   B) 1-b, 2-a, 3-d, 4-s
C) 1-a, 2-s, 3-b, 4-d   D) 1-s, 2-b, 3-d, 4-b

70. Go'ngqarg'a, zog'cha, qorayaloq qaysi qushlar guruhiga mansub ?

- A) o'troq   B) ko'chmanchi
C) uchib o'tuvchi   D) uchib ketuvchi

71. Uchib ketuvchi qushlarni belgilang.

- A) kaklik, zog'cha, o'rdak   B) bulbul, zarg'aldoq, qorayaloq
C) zarg'aldoq, laylak, qaldirg'och   D) turna, so'fito'rg'ay, kaklik

72. Qushlardan o'troq (a) va ko'chib yuruvchi (b) qushlarni ko'rsating.

- 1) qorayaloq 2) mayna 3) kaklik 4) zog'cha 5) musicha 6) chittak
A) a-2, 3, 5, 6; b-1, 4   B) a-1, 2, 3; b-4, 5, 6
C) a-2, 3, 6; b-1, 4,5   D) a-1, 4; b-2, 3,5,6

73. O'troq qushlar guruhi berilgan qatorni aniqlang.

- 1) zag'cha 2) ko'k kaptar 3) olaqarg'a 4) mayna 5) qorayaloq 6) kaklik
7) g'oz 8) o'rdak 9) bulbul

A) 1,3,5   B) 2,4,6   C) 7,8,9   D) 1, 6,9

74. Uchib ketuvchi qushlar guruhini aniqlang.

1) bulbul 2) qorayaloq 3) zarg`aldoq 4) mayna 5) chittak 6) bedana
7) qaldirg`och 8) qoraqush

A) 1,7,8   B) 7,5,3   C) 4,5,6   D) 7,1,3

75. Qaysi qushlar joyi issiq, oziq yetarli bo`lishiga qaramasdan, erta uchib ketadi ?

A) o`rdak, g`oz   B) o`rdak, turna C) laylak, qarg`a   D) bulbul, zarg`aldoq

76. Qushlarning qaysi xususiyati uchib ketish va uchib kelishida katta ahamiyatga ega.

A) havoda chamalay olishi
B) havoda uzoq ucha olishi
C) muskullarining charchamasligi
D) ko`rish qobiliyati yaxshi rivojlanganligi

77. Qushlarni halqalash maqsadi ?

A) qishlov joyi, uchib ketish yo`li, tarqalishi, qancha yil umr ko`rishini aniqlash uchun

B) oziqni aniqlash

C) ko`payish davrini aniqlash

D) tuxumlarini qayrga qo`yishini aniqlash.

78. Qushlarning bahorda o`z vatanlariga uchib kelishi nima bilan bog`liq ?

A) boshining o`zgarishi   B) kunlarning qisqarishi

C) ko`payish instinkti                      D) ovqatning ko`payishi

79. Qushlarning qishlov joyiga uchib ketishi uchun nima signal bo`ladi ?

A) kunlarning uzayishi   B) bosimning o`zgarishi

C) namlikning ortishi   D) kunlarning qisqarishi

80. Qaysi qush tropik Afrikada qishlaydi ?

A) mayna   B) qorayaloq   C) bulbul   D) qaldirg`och

81. Qushlar bilan oziqlanmaydigan sudralib yuruvchilar (1) va qushlar (2)ning vakillarini belgilang.

1) qum bog`ma ilon 2) chipor ilon 3) ko`lvor ilon 4) qalqontumshuq 5) sariq ilon 6) ukki 7) kalxat 8) laylak

A) I-1,2,3,4,5   II-6,7,8

B) I-2,4,5   II-6,7,8

C) I-4,5   II-8

D) I-1,2,3   II-6,7

82. Qushlardan qaysi biri yerda yaxshi yura olmaydi, ko`proq uchadi ?

A) musicha   B) qarg`a              C) qaldirg`och   D) oqqush

83. Kaptar va qisqichbaqa uchun umumiy bo`lgan xususiyat ?

A) nerv sistemasining tuzilishi   B) oshqozoni ikki bo`limli

C) yurak tuzilishi   D) ayirish sistemasining tuzilishi.

84. Kaptarga xos bo`lmagan xususiyatlarni aniqlang.

1) o`ljani havoda tutadi 2) jish ochuvchi 3) baland binolarning chordoqlarida uya quradi 4) kosasimon uya quradi 5) kaptar va zog`chalar bilan gala quradi 6) o`troq qush 7) ko`chmanchi qush

A) 2,3,4,6   B) 1,5,7   C) 2,3,7   D) 1,4,5,6

85. Chumchuqsimonlar turkumiga kiruvchi o'troq (a) ko'chmanchi (b) va uchib ketuvchi (c) qushlarni juftlang.

1) qaldirg'och 2) go'ngqarg'a 3) mayna 4) bulbul 5) zog'cha 6) musicha
7) chumchuq 8) chittak 9) qorayaloq

A) a-3,7,8, b-2,5,9, c-1,4   B) a-1,3,4, b-2,5,9, c-6,7,8

C) a-2,5,9, b-3,6,7,8, c-1,4   D) a-2,3,4, b-1,5,8, c-6,7,9

86. Musichaning qirg'ovulga o'xshashi(a) va farqi(b) ni aniqlang ?

1) o'troq qush 2) ko'chmanchi qush 3) jish bola ochuvchi 4) jo'ja ochuvchi

A) a-2, b-3   B) a-1, b-3   C) a-1, b-4   D) a-2, b-4

87. Keltirilgan javoblarning qaysi biri eng yirik chumchuqsimonlarga xos ?

A) jo'ja ochuvchi va o'troq qushlar

B) jish ochuvchi va ko'chmanchi qushlar

C) jish ochuvchi va uchib ketuvchi

D) jo'ja ochuvchi va uchib ketuvchi

88. Go'ng qarg'aning chittakka o'xshashi (a) va farqi (b) ni aniqlang ?

1) chumchuqsimonlar turkumiga mansub 2) kosasimon uya quradi

3) ko'chmanchi qush 4) jufti bir mavsum saqlanadi 5) zog'chalar bilan qishda gala hosil qiladi

A) a-1,4, b-2,3,5   B) a-1,2,3, b-4,5   C) a-2,3,5, b-1,4   D) a-2,5, b-1,3,4

89. Chumchuqsimonlar turkumiga kiruvchi qushlar guruhini aniqlang.

1) chug'urchuq 2) chil 3) hakka 4) tuvaloq 5) qizilishton 6) chittak
7) miqqiy

A) 1,3,6   B) 2,4,6   C) 1,7,4   D) 2,5,7

90. Qaysi turkum vakillari xilma-xilligi bilan barcha qushlar turining yarmini o'z ichiga oladi ?

A) chumchuqsimonlar turkumi   B) tovuqsimonlar turkumi

C) kaptarsimonlar turkumi   D) cho'l qushlari turkumi

91. Chumchuqsimonlar turkumining erkak qushlari qaysi xususiyatlari bilan

ajralib turadi ? 1) yirikligi 2) maydaligi 3) rangdorligi 4) boshida toj

patlarining bo'lishi 5) bo'ynining uzunligi 6) ovozining o'tkirligi

A) 1, 3, 4, 6   B) 2, 3, 4, 6   C) 1, 3, 4, 5   D) 1,2, 3, 4, 5, 6

92. Qaysi qushning bitta oilasi yoz davomida 1 mln. hasharotni qiradi ?

A) qaldirg'och   B) to'rg'ay   C) zarg'aldoq   D) chittak

93. Qaysi qushning tuxumdan chiqqan jo'jasining quloq teshigi yopiq bo'ladi?

A) g'oz   B) pingvin   C) qarg'a   D) o'rdak

94. Quyidagi qushlarning qaysi biri o'ljasini havoda tutadi, uchib ketayotib suv ichadi ?

A) qaldirg'och   B) turna   C) ko'k g'oz   D) churrak

95. Tanasining orqasi ko'kimtir - qora, qorni tomoni oq, peshona va bo'yni qizg'ish - qo'ng'ir. Bu belgilar qaysi qush uchun xos.

A) hakka   B) zag'cha   C) qaldirg'och   D) chumchuq

panjasimon 7) tanasining uzunligi 1,5metrga yetadi 8) qanotlarini yozganida 3 metrgacha yetadi

A) 2,5,6,7,8 B)1,3,4 C)1,2,3,5,7,8 D) 4,6,8

120. Yirtqich qush- tasqaraga xos xususiyatlarni aniqlang.

1) hayvonlar murdasi bilan oziqlanadi 2) tumshug`i kuchli va qayrilgan
3) havoda uzoq vaqt qanot qoqmasdan uchadi 4) tirik hayvonlar bilan oziqlanadi 5) havoda baland uchadi 6) tirik va o`laksalar bilan oziqlanadi
7) dumi ayri

A) 1,2,3 B) 2,3,6 C) 3,4,7 D) 1,5,7

121. Quyidagi xarakterli belgilarning qaysi biri tasqara uchun tegishli ?

1) baqalar bilan oziqlanadi 2) hayvonlarning murdasi bilan oziqlanadi 3) tirnoqlari kuchli rivojlangan 4) tirik hayvonlarga hujum qila olmaydi 5) yirik hayvonlarga hujum qiladi 6) tirnoqlari kuchiz rivojlangan 7) boshining ustida quloqqa o`xshagan ikki to`p pati bor 8) yerda beso`naqay qadam tashlaydi.

A) 1,3,7,8 B) 2,4,6,8 C) 3,4,7,8 D) 2,3,4,7

122. Qaysi qush tanasining uzundigi 1,5 m ga, qanotlarini yozganda kengligi 3 metrga yetadi ?

A) tasqara B) miqqiy C) ukki D) kalxat

123. Qaysi qush Markaziy Afrika va Janubiy Osiyoda qishlaydi ?

A) tasqara B) kalxat C) bulbul D) ukki

124. Tirnoqlari kuchsiz rivojlangan, lekin tumshug'i o'tkir, qayrilgan qushni belgilang.

A) burgut B) kalxat C) ukki D) tasqara

125. Kalxat qayerda qishlaydi ?

A) Markaziy Afrika va Janubiy Osiyoda

B) Shimoliy Amerikada

C) Hindomalayda

D) Hindomalay va Janubiy Osiyoda

126. Qaysi qushni uchganida uzun qanotlaridagi oqish patlarni panjasimon yozganligiga qarab bilish mumkin?

A) tasqara B) kalxat C) burgut D) qirg'iy

127. Qaysi qushning yuzi yuraksimon tuzihshga ega ?

A) tasqara B) yapaloqqush C) jo'rchi D) chil

128. Tasqaraga xos bo`lmagan xususiyatlarni belgilang ?

1) hasharot, baqa, kemiruvchilar va boshqa qushlar bilan oziqlanadi 2) faqat o`laksalar bilan oziqlanadi 3) tirnoqlari kuchli rivojlangan 4) yerda erkin harakatlanadi 5) tumshug`i kuchli rivojlangan 6) uchganida qanotidagi patlari patsimon yoyiladi 7) tanasining uzunligi 1, 5 metrga yetadi 8) qanotlarini yozganida 3 metrgacha yetadi

A) 2,5,6,7,8 B) 1,3,4 C) 1,2,3,5,7,8 D) 4,6,8

129. Kalxatga xos bo`lmagan xususiyat qaysi ?

A) havoda baland uchib o`lja qidiradi

B) faqat o`laskalar bilan oziqlanadi

C) Markaziy Afrika va Janubiy Osiyoda qishlaydi

D) daraxtning shoxida in quradi

130. Qaysi qushlarda pat qoplami govak va yumshoq bo'lganligi uchun uning uchganida ovoz chiqmaydi ?

A) yapaloqqush B) qaldirg'och C) tasqara D) burgut

131. Qaysi qushda boshining ustida quloqqa o'xshash ikki to'p pati dikkayib turadi?

A) yapaloqqush B) ukki C) boyo'g'li D) boyqush

132. Qaysi qushlar kemiruvchilarning vakillari bilan oziqlanadi ?

1) laylak 2) kalxat 3) boyog'li 4) tuyaqush 5) tuvaloq 6) ukki
7) chug'urchiq

A) 2,3,5,6,7 B) 2,4,5,6 C) 2,3,4,5 D) 1,2,3,5,6

133. Yapaloqqushlar turkumiga kiruvchi qushlarni belgilang.

A) ukki, oqqush, mayna B) yapaloqqush, qizilishton, chil

C) boyo'g'li, ukki, yapaloqqush D) mayna, o'rdak, oqqush

134. Yapaloqqushlar turkumi vakillariga tegishli bo'lgan belgilarni ko'rsating.

1) barmog'i 4 ta bo'lib, 2 tasi oldinga, 2 tasi orqaga qaragan 2) shovqinsiz uchadi, juda yaxshi eshitadi 3) ko'zlari keng ochiladigan ko'z qorachiqlariga ega 4) oyoq va bo'yinlari uzun 5) havoda baland uchib, o'lja qidiradi 6) tirnoqlari kuchsiz rivojlangan 7) tumshuqlari qayrilgan, barmoqlarida o'tkir tirnoqlari bo'ladi 8) meva va donlarni eb, zarar etkazadi 9) uyasining balandligi 2 metrga etadi 10) tungi qush hisoblanadi.

A) 2,3,7,10 B) 1,2,5,6 C) 1,3,7,10 D) 3,4,7,10

135. Sovuq (1) va issiq (2) qonli hayvonlarni farqlang.

a) sterlyad b) ko'rgalak c) qizilto'sh d) timsoh e) salamandra

A) 1 b c; 2a, d, e B) 1 a, d, c; 2 b, e C) 1 a d; 2 b, c, e D) 1a, d, e; 2 b, c

136. Qaysi qushning uyasiga to'shaydigan momiq pati yengil sanoatda foydalanish uchun yig'ib olinadi ?

A) yovvoyi o'rdakning B) suqsunning

C) dengiz o'rdagi- gaaganing D) laylakning

137. Qizilo'ngachning kengayib jig'ildonni hosil bo'lishi qaysi organizmlarga xos ?

1) oq planariya 2) triton 3) jigar qyrti 4) kaptar 5) baqa 6) yomg'ir chuvalchangi 7) qizilto'sh 8) nereida

A) 1,2,3,8 B) 1,3,4,6 C) 4,6,7,8 D) 2,5,7

138. Sirdaryo atrofida uchrovchi arixo'r qush qaysi oilaga mansubligini belgilang.

A) qarchig'aysimonlar B) chumchuqsimonlar

C) tasqarasimonlar D) yapaloqqushlar

139. O'simliklarni changlatadigan qushni belgilang.

A) mayna B) tasqara C) bulbul D) kolibri

140. O'zbekiston "Qizil kitobi"ga kiritilgan qushlarni aniqlang.

A) oq laylak, tuvaloq, lochin B) oq laylak, bedana, qaldirg'och

- C) tuvaloq, qarg`a, lochin D) qaldirg`och, tuvaloq, lochin
141. Tovuqsimonlar turkumiga kiruvchi qushlarni belgilang.
A) tuvaloq, qirg'ovul B) chug'urchuq, qaldirg'och
C) qurlar ,qarqurlar D) mayna, qirg'ovul
142. Qishlash uchun shimoliy hududlardan o'lkamizga uchib keladigan qushni aniqlang.
A) so'fito'rg'ay B) mayna C) qaldirg'och D) go'ngqarg'a
143. Quyidagi qaysi qushning tuxumidan jish bola chiqmaydi ?
A) laylak B) karqur C) qarg'a D) chumchuq
144. Xonakilashtirilgan parrandalar orasida eng yirigi qaysi ?
A) g'ozlar B) o'rdaklar C) plimutrok tovuq zoti D) kurka
145. Go'shti mazali bo'lgani uchun va sport maqsadida ovlanadigan qushlarni belgilang.
A) qur, kaklik B) bedana, qarg'a C) bedana, tuvaloq D) turna, g'oz
146. Hozirgi tovuqlar qachon qayerda xonakilashtirila boshlangan ?
A) Yaponiyada 1500 yil ilgari B) Xitoyda 4000 yil ilgari
C) Hindistonda 4500 yil ilgari D) Birmada 3000 yil ilgari
147. Quyidagi nomlari ko`rsatilgan tovuq zotlari qanday maqsadlarda boqiladi ?
1) rus oq tovug`i 2) lekgorn zot 3) zagorsk 4) kornuel 5) nyugempshir 6) pervomaysk 7) plimutrok a) tuxum, go`sht b) tuxum olish uchun c) go`shti uchun
A) 1b, 2b, 3a, 4c, 5a, 6b, 7a B) 1b, 2b, 3a, 4c, 5c, 6a, 7c
C) 1b, 2b, 3a, 4c, 5a, 6a, 7c D) 1b,2a,3c,4a,5b,6a,7c
148. Rus oq tovug`i va lekgorn zotli tovuqlar bir yilda nechtagacha tuxum beradi, bir dona tuxumining og`irligi qancha bo`lishi mumkin ?
A) 200, 300 ta, 50-65 gr, B) 150,200 ta, 40-45 gr,
C) 200,220 ta, 70-80 gr, D) 150, 180 dona, 70-75 gr,
149. Faqat tuxum olish uchun ko`paytiriladigan tovuq zotini belgilang.
A) plimutrok B) zagorsk C) lekgorn D) pervomaysk
150. Tuxum – go`sht maqsadida boqiladigan tovuq zotlari berilgan qatorni toping.1) rus oq tovug`i 2) nyugempshir 3) kornuel 4) pervomayskiy 5) plimutrok 6) zagorsk 7) lekgorn
A) 1,6,3 B) 3,5,6 C) 2,4,6 D) 1,5,7
151. Go`shti uchun boqiladigan tovuq zotlari berilgan qatorni belgilang.
A) rus oq tovug`i, lekgorn B) zagorsk, nyugempshir
C) pervomaysk, lekgorn D) kornuel, plimutrok
152. Tuxum-go'sht yo'nalishidagi tovuq zotlarini ko'rsating.
1) Lekgorn 2) Pervomaysk 3) Zagorsk 4) Kornuel
A) 1,2 B) 2,3 C) 3,4 D) 2,4
153. Qaysi tovuq zoti tullash davrida tuxum qilmaydi ?
A) Pekin B) Zagorsk C) Ukraina D) Moskva
- 154 .Qaysi tovuq zoti 5-6 oyda tuxumga kiradi ?
A) Lekgorn B) Moskva C) Pekin D) Ukraina

155. Barmoqlari orasida parda tortilmagan hayvonlar ?
 1) laylak 2) yexidna 3) pingvin 4) churrak 5) gaaga 6) suqsun
 7) o`rdakburun 8) gaviala 9) jayra
 A) 1,2,3,9 B) 4,6,7,9 C) 4,5,6,8 D) 1,3,5,7,8,9
156. Qashqaldoq qaysi turkum va oilaga mansub ?
 A) yirtqichlar, mushuksimonlar B) kemiruvchilar, yumronqoziqlar
 C) yirtqichlar, suvsarsimonlar D) yirtqichlar, tulkisimonlar
157. Faqat Janubiy Yarim sharda tarqalgan qush ?
 A) churrak B) suqsun C) pingvin D) g`oz
158. Shimoliy yarim sharda uchramaydigan qushni belgilang ?
 A) churrak B) suqsun C) pingvin D) g`oz
159. Faqat jo`ja olish uchun boqiladigan, ikki oylik jo`jasining og`irligi 1,6 kg keladigan tovuq zotlari qaysi qatorda berilgan ?
 A) lekgorn B) pervomaysk, Zagorsk
 C) korniyel, plimutrok D) Zagorsk, lekgorn
160. Odamlar yovvoyi o`rdakni qachon xonakilashtirgan ?
 A) bundan 300 yil oldin B) bundan 200 yil ilgari
 C) bundan 2000 yil ilgari D) bundan 3000 yil ilgari
161. Xonaki o`rdakning qanday zotlari ko`paytiriladi ?
 A) churrak B) suqsun
 C) moskva, kuban D) pekin, moskva, ukraina
162. Uchish qobiliyatini yo`qotgan qushlar nomi qaysi qatorda keltirilgan ?
 A) pingvinlar, g`oz B) tuyaqush, o`rdak
 C) xonaki g`ozlar, jo`rchi D) xonaki g`oz, tuyaqush, pingvin
163. Xonakilashtirilgan, vazni 16 kg gacha bo`ladigan qush hisoblanmish kurkaning vatani qayer ?
 A) Yevropa B) Avstraliya C) Amerika D) Hindiston
164. Kurka dastlab qayerda xonakilashtirilgan ?
 A) Amerikada B) Indoneziyada C) Afrikada D) Hindistonda
165. Parrandachilik fabrikalarida qanday sexlar bo`ladi ?
 A) tuxum yetishtiradigan
 B) go`sht yetishtiradigan
 C) nasl beruvchi, tuxum qo`yuvchi, jo`ja ochirish, chiqindilarga ishlov berish sexlari
 D) barcha javoblar to`g`ri
166. Qaysi yovvoyi qushlar sanoat maqsadida va sport usulida ovlanadi ?
 1) oqqush 2) kulrang turna 3) g`oz 4) kaklik 5) qarg`a 6) zarg`aldoq
 7) qirg`ovul 8) kaptar 9) o`rdak
 A) 1,2,8,6 B) 2,3,7,1 C) 3,7,9,5 D) 9,7,3,4
167. Quyidagi ta`riflarning qaysi biri gaaga qushlari uchun xos ?
 A) yirik dengiz o`rdagi B) yirik o`rmon qushi
 C) yirik cho`l qushi D) oddiy cho`l qushi
168. Keltirilgan qushlarni qishlaydigan joyi bilan juftlab ko`rsating.

1) Yevropa laylagi 2) oq laylak 3) bulbul 4) O`rata Osiyo laylagi 5) qaldirg`och a) Janubi-sharqiy tropik Afrika b) Janubiy Osiyo c) Markaziy Osiyo d) Markaziy va Janubiy Afrika e) tropik Afrika f) Shimoliy Hindiston n) Afrika va Hindiston

A) 1a, 2b, 3cd, 4e, 5fn

B) 1a, 2bf, 3c, 4de, 5n

C) 1a, 2bcd, 3e, 4f, 5n

D) 1a,b , 2acd, 3e, 4f, 5n

169. Ikki oylik jo`jalari 1,6 kg (a), o`zini vazni 2,6 kg (b) va undan ortiq keladigan zotlar ?

1) Nyugemshpir 2) lekgorn 3) Pervomayskiy 4) Plimutrok 5) Moskva 6) Ukraina 7) Kornuel 8) Pekin

A) a-1,2 b-3,5,6

B) a-4,7 b-5,6,8

C) a-1,4,7 b-2,3,8

D) a-5,6,8 b-4,7

170. Qushlar, mo`ynali hayvonlar, baliqlarni ovlash mumkinligi yoki mumkin emasligi ... qarab belgilanadi.

A) yosh individlarning katta yoshdagi individlarga nisbat ko`rsatkichlariga

B) qari individlarning yosh individlarga nisbatiga

C) tug`ilish va o`lish nisbati ko`rsatkichiga

D) areal kengligi nisbati ko`rsatkichiga

8.6. Sutmizuvchilar sinfi

1. Faqat sutemizuvchilarga xos belgilarni aniqlang.

a) quloq suprasi rivojlangan b) bo'yinda 7 ta umurtqa bo'ladi c) gavdasi jun bilan qoplangan d) tishlari ixtisoslashgan e) diafragma rivojlangan f) ayirish organi bitta loviyasimon buyrakdan iborat j) qon aylanish doirasi bitta k) jun qoplami bir qavatdan iborat

A) a, b, c, f, k

B) d, e, f, j, k

C) a, b, c, d, e

D) a, b, c, d, e, f, j, k

2. It yurganda qayeriga tayanib yuradi ?

A) skeletiga B) oyoqlariga C) tovoniga D) barmoqlariga

3. Sutmizuvchilarda qaysi qovoq rivojlanmagan ?

A) pastki qovoq

B) uchinchi qovoq

C) ustki qovoq

D) qovoqlari yaxlit rivojlangan

4. Sutmizuvchilarning eshitish organi boshqa umurtqali hayvonlarning eshitish organidan qanday farqlanadi ?

A) kuchli rivojlangani bilan

B) faqat tashqi va o`rta quloqlarning mavjudligi

C) ichki quloqning taraqqiy etmagani D) tashqi quloq va quloq suprasi bo`lishi

5. Sutmizuvchilarning terisidagi qillar nima vazifani bajaradi ?

A) tana haroratini saqlash

B) terini himoya qilish

C) tuklar bilan terini himoya qiladi

D) tuyg`u

6. Issiq yoz vaqtida, yoki yugurganda it nega tez-tez nafas oladi ?

A) tanasiga nisbatan o`pkasi kichik

B) yurak muskullari kuchsiz

C) tana harorati ko`tarilib ketadi

D) itlarning terisida ter bezlari bo`lmaganligi sababli tez-tez nafas olib tana haroratini pasaytiradi

7. Sutemizuvchilar umurtqa pog`onasi necha bo`limdan iborat ?

A) 3 ta   B) 5 ta   C) 6 ta   D) 7 ta

8. Quyidagi hayvonlarda bo`yin umurtqalari nechta bo`ladi ?

1) jirafa 2) to`ng`iz 3) sichqon 4) it a) 5 b) 6 c) 7 d) 7,9 e) 11,18

A) 1-d, 2-b, 3-a, 4-c

B) 1-a, 2-b, 3-d, 4-b

C) 1-s, 2-s, 3-s, 4-s

D) 1-s, 2-d, 3-b, 4-d

9. Itning bo`yin, ko`krak, bel, dumg`aza, dum umurtqalar soni qaysi javobda to`g`ri ko`rsatilgan ?

1) bo`yin 2) ko`krak 3) bel 4) dumg`aza 5) dum a) 3 b) 7 c) 12,15 d) 6

e) 3,4 j) 3,10

A) 1-a, 2-b, 3-c, 4-d, 5-e

B) 1-b, 2-c, 3-e, 4-d, 5-j

C) 1-b, 2-a, 3-c, 4-d, 5-e

D) 1-b, 2-c, 3-d, 4-e, 5-j

10. Itlarda qaysi suyak rivojlanmagan ?

A) ko`krak tirkak B) kil C) chanoq D) o`mrov

11. Itlarning oldingi oyoqlar kamarini qaysi suyaklar tashkil qiladi ?

A) kurak, ko`krak, tirkak, o`mrov

B) 2 ta kurak suyagi, ko`krak tirkak suyagi, 2 ta o`mrov

C) 2 ta ko`krak tirkak, 2 ta kurak

D) oldingi oyoq kamari, 2 ta kurak suyagini ko`krak tirkak suyagi b-n qo`shilishidan va 2 ta o`mrov suyagidan hosil bo`ladi

12. Itning qaysi muskullari kuchli rivojlangan ?

A) ko`krak B) qo`l, oyoq kamari muskullari

C) bo`yin D) pastki jag`ini harakatga keltiruvchi muskullar

13. Itning orqa oyoqlari qanday suyaklardan tashkil topgan ?

A) son, kichik boldir, katta boldir, tovon barmoq suyaklari

B) son, boldir, ilik, panja

C) son, boldir, tirsak, changal

D) son, bilak, tirsak, tovon, panja

14. Itning oldingi oyoqlari qanday suyaklardan tashkil topgan ?

A) yelka kamari, yelka bilak, tirsak, panja

B) yelka, bilak, tirsak, barmoq (panja)

C) ko`krak tirkak, o`mrov, kurak, yelka bilan panja

D) yelka bilan tirsak, tovon, changal

15. Itning og`zida qanday tishlar bo`ladi va ular qay tartibda joylashgan ?

A) sudralib yuruvchilar singari 1 xilda tuzilgan tishlardan iborat

B) 2 ta kurak, 2 ta qoziq, 3 ta kichik oziq, 3 ta katta oziq tishlari bor

C) oldingi qismida ponasimon kurak, ulardan orqaroqda konussimon yirik qoziq tishlar, keyin yassi oziq tishlar.

D) kurak tishlar, qoziq tishlar, jag` tishlari, yirtqich tishlar

16. Itlar nechtdan bola tug`ishi mumkin ?

A) 1-4

B) 2-6

C) 3-8

D) 5-6

17. Itning hazm qilish organlariga qaysi organlar kiradi ?
- A) og`iz, halqum, qizilo`ngach, kichik oshqozon, bezli oshqozon, ichak
 B) og`iz bo`shlig`i, qizilo`ngach, halqum, oshqozon, ichak
 C) og`iz, halqum, qizilo`ngach, kichik oshqozon, katta oshqozon, ichaklar
 D) og`iz bo`shlig`i, halqum, qizilo`ngach, oshqozon, ingichka, yo`g`on, to`g`ri ichak
18. Sutmizuvchilarning nafas olish sistemasi qanday organlardan tashkil topgan ?
- A) burun, og`iz, hiqildoq, traxeya, bronx
 B) burun, halqum, hiqildoq, traxeya, bronx, o`pka
 C) burun bo`shlig`i, hiqildoq, kekirdak, bronxlar, o`pkalar, plevradiafragma.
 D) burun bo`shlig`i, hiqildoq, kekirdak, bronxlar, o`pkalar
19. Itda nafas olishni ketma-ketlik bilan amalga oshish tartibi qaysi javobda to`g`ri ko`rsatilgan ?
- 1) qovurg`alar oralig`i va diafragma muskullari qisqaradi 2) o`pkaga havo kiradi 3) qovurg`alar oldinga va yon tomonga suriladi 4) diafragma gumbazi qorin bo`shlig`i tomonga surilib yassi bo`lib qoladi 5) ko`krak qafasining hajmi ortadi 6) muskullar qisqaradi, havo o`pkadan chiqadi 7) muskullar bo`shashadi ,qovurg`alar tushadi 8) diafragma gumbazi ko`tariladi 9) ko`krak qafasi torayadi 10) havo o`pkadan chiqib ketadi
- A) 1,2,4,6,7,8,9,10 B) 1,2,3,5,6,8,9,10
 C) 1,3,4,5,2,7,8,9,10 D) 1,3,4,5,2,6,7,8,9,10
20. Sutmizuvchilarning yuragi necha kamerali ?
- A) 3 B) 4 C) 5 D) 2
21. Sutmizuvchilarni ayirish sistemasini nima hosil qiladi ?
- A) buyraklar 2 ta siydik yo`li qovuq chiqarish nayi
 B) 1 ta siydik yo`li qovuq chiqarish nayi
 C) 2 ta siydik yo`li qovuq chiqarish nayi
 D) qovuq chiqarish nayi
22. Itning tana harorati qancha bo`ladi ?
- A) 37 gradus B) 36,5-37 gradus C) 40-42 gradus D) 37-38 gradus
23. Qaysi sutmizuvchilar hidni yaxshi sezmaydi ?
- A) ko`rshapalak B) kit, delfin C) sassiq qo`zan D) kropatka
24. Sutmizuvchilarning tuyg`u organi vazifasini nima bajaradi ?
- A) uzun va yo`g`on qillar B) til C) quloq D) teri
25. Qaysi sutmizuvchilarda bachadon bo`lmaydi ?
- A) yexidna va tipratikanda B) yexidna, o`rdakburun, kenguru
 C) xaltali sichqonda D) yexidna o`rdakburun
26. Odam va hayvonning ona qornida rivojlanish davri nima deyiladi ?
- A) bola B) homiladorlik C) embrion D) zigota
27. Sichqon yiliga necha marta bolalaydi ?
- A) 2 B) 1 marta C) 3 marta D) 5-8
28. It va echkida so`rgichlar soni nechta bo`ladi ?

A) 6/3 B) 8/2 C) 6/4 D) 4/2

29. Tuxum qo'yuvchilarning qaysi belgilari ularni sudralib yuruvchilarga yaqinligini ko'rsatadi ?

A) tuxum qo'yib ko'payishi

B) bosh miyasi boshqa sut emizuvchilar bosh miyasiga ko'ra ancha kuchsizligi

C) so'rg'ichlarining rivojlanmaganligi, tana haroratining pastligi

D) kloakasining bo'lishi, tuxum qo'yib ko'payishi, sutemizuvchilarga nisbatan ancha sodda tuzilganligi

30. Tuxum qo'yuvchilar (1) va xaltalilar (2) ga xos belgi va xossalarni farqlang.

a) tirik tug'adi b) kloakasi bo'lmaydi c) tana harorati bir muncha yuqori d)

bachadoni sust rivojlangan e) sut bezlarining so'rg'ichlari rivojlangan f) bosh

miyasi sodda tuzilgan j) sut bezlarining so'rg'ichlari rivojlanmagan k) tana

harorati past l) kloakali m) tanasi jun bilan qoplangan

A) 1 - a,b,c, k, l, m; 2 - f,j,k,d, e

B) 1 - f, j, k, l, m; 2 - a, b, c, d, e, m

C) 1 - f, j, d, e, m; 2 - k, l, a, b, c

D) 1 - c, d, j, k; 2 - a, b, e, f, m

31. Yopiq qon aylanish sistemasiga ega bo'lgan hayvonlar qaysi ?

A) yomg'ir chuvalchangi, qandala B) qizil chuvalchang, tridakna

C) bitiniya, qoraqurt

D) echkiemar, kolibri

32. Sutemizuvchilarning qadimiy ajdodlari ... ?

A) arxeopteriks

B) salamandra

C) ko'rshapalak

D) yirtqich tishli kaltakesaklar

33. Sutemizuvchilar ko'payish, rivojlanish xususiyatiga ko'ra qanday guruhlariga bo'lingan ?

A) tuban, yuksak

B) tog'aylilar, suyaklilar

C) tuxum qo'yuvchilar, xaltalilar, yo'ldoshlilar

D) oraliq formalar, xaltalilar, yo'ldoshlilar

34. Tuxum qo'yuvchilarning qaysi belgilari ularni sutemizuvchilar sinfiga kiritilishiga asos bo'ldi ?

A) bolasini sut bilan boqishi.

B) sut bezlarining rivojlanganligi, tanasining yung yoki qillar bilan qoplanganligi

C) bosh miyasining katta yarim sharlari kuchli rivojlanganligi

D) hatti-harakati, xulq-atvori, bolasini sut bilan boqishi tirik tug'ishi

35. O'rdakburun qayerga uya quradi ?

A) uya qurmaydi

B) daryo qirg'og'iga

C) suv ostiga

D) ochiq dashtga

36. Qaysi yovvoyi sutemizuvchi hayvon go'shti uchun ovlanadi ?

A) ondatra B) sayg'oq C) qulon D) suvsar

37. Qaysi yovvoyi hayvondan mo'yna olinadi ?

A) ondatra B) jayron C) sayg'oq D) suv ayg'iri

38. Tuxumini qornidagi xaltachasida olib yuruvchi hayvonni ko'rsating.
 A) kenguru B) yexidna C) koala D) o'rdakburun
39. Tuxum qo'yib ko'payuvchi sutemizuvchilarning tana harorati qancha bo'ladi ?
 A) sudralib yuruvchilarniki singari B) qushlarniki singari
 C) 26-36 gradus D) 36-38 gradus
40. Tuxum qo'yib ko'payuvchi sutemizuvchilarga qaysilar kiradi ?
 A) kenguru B) koala C) o'rdakburun D) sayg'oq
41. Xaltalilar tuxum qoyuvchilardan qanday farq qiladi ?
 1) tirik bola tug'adi 2) tuxum qo'yadi, bolasini xaltasida olib yuradi
 3) kloakasi bo'lmaydi 4) jinsiy teshigi ichak yo'lidan batamom ajralgan
 5) so'rg'ichlari rivojlangan 6) tana harorati tuxum qo'yuvchilarga nisbatan ancha past 7) tana harorati bir muncha yuqori
 A) 1,2,4,6,7 B) 1,3,4,5,7 C) 1,2,3,4,5,7 D) 2,4,5,6,7
42. Xaltalilar qayerda yashaydi ?
 A) Avstraliyada B) Markaziy Amerikada
 C) Janubiy Amerikada D) yuqorida nomi bor joylarda
43. Xaltalilarga qaysi hayvonlar kiradi ?
 A) yexidna B) koala
 C) kenguru D) kenguru, xaltali sichqon, koala, xaltali bo'ri
44. Xaltali sutemizuvchilarning hozirgi kunda qancha turi bor ?
 A) 9 ta B) 11ta C) 110 ta D) 270 ga yaqin
45. Ko'pshapalaklar oyoqlarining qaysi biri erkin bo'ladi ?
 A) uchishga moslanish uchun oyoqlar erkin bo'lmay qanotga aylangan
 B) faqat orqa oyoqlari
 C) oldingi oyoqlarining birinchi barmoqlari, keyingi oyoqlarining panjasi
 D) oldingi oyoqlari
46. Ko'rshapalaklar o'ljasini qayerda tutadi ?
 A) daraxtda B) imoratlar kovagida
 C) botqoqliklarda D) havoda, og'zi bilan
47. Jayra qaysi turkumga mansub va u qayerda yashaydi ?
 A) kemiruvchi, suv havzalarining sayozliklarida
 B) yirtqich, sohil yaqini va botqoqliklarda
 C) kemiruvchi, yaylov va dashtlarda
 D) kemiruvchi, tog' etaklari va cho'llarda
48. Kemiruvchilarda qaysi tishlar bo'lmaydi ?
 A) kurak tishlari, B) qoziq tishlari C) oziq tishlari D) yirtqich tishlari
49. Kemiruvchilarda qaysi tishlar kuchli rivojlangan ?
 A) kurak tishlari B) qoziq tishlari
 C) oziq tishlari D) yirtqich va kurak tishlari
50. Kemiruvchilar kurak tishlarining o'ziga xos xususiyatlari ?
 1) kurak tishlari yirik va o'tkir bo'ladi 2) qattiq oziqni o'tkir kurak tishlari bilan uzib olib oziq tishlari yordamida ezib maydalaydi 3) kurak tishlari

o`tmashmaydi 4) kurak tishlari ikkala tomondan qattiq emal bilan qoplangan
5) kurak tishlari old tomondan qalin emal bilan qoplangan 6) tishlarining orqa tomonida emal bo`lmaydi 7) tishlari doimo charxlanib turadi 8) tishlari butun hayoti davomida o`sib turadi.

A) 1,2,3,4,7,8 B) 2,4,6,7,8 C) 1,2,3,5,6,7 D) 1,2,3,5,6,7,8

51. Kemiruvchilar guruhiga kiruvchi hayvonlar guruhini aniqlang ?

A) uy sichqoni, kalamush, yumronqoziq, qo`shoyoqlar, jayra, suv cho`chqasi,

B) andatra, nutriya, yumronqoziq, tyin, sug`ur

C) sichqon, kalamush, tipratikan, yexidna

D) yumronqoziq, kalamush, olmaxon , yeqqazar

52. Terisi uchun ovlanadigan kemiruvchilarni toping ?

A) uy sichqoni, kalamush, yumronqoziq, qo`shoyoqlar, jayra, suv cho`chqasi,

B) andatra, nutriya, yumronqoziq, tyin, sug`ur

C) sichqon, kalamush, tipratikan, yexidna

D) yumronqoziq, kalamush, olmaxon , yeqqazar

53. Ondatra va nutriyaning asl vatani qaysi mamlakat hisoblanadi ?

A) Amerika B) Avstraliya C) Osiyo D) Afrika

54. O`lat kasali qaysi kemiruvchilar orqali yuqadi ?

A) kalamush

B) pashsha

C) yumronqoziq

D) talay tovushqon

55. Quyidagi mo`ynali hayvonlarni kemiruvchilar (I) va yirtqichlar (II)

turkumiga ajrating. 1) norka 2) nutriya 3) ondatra 4) tulki 5) kojan 6) sug`ur

7) yumronqoziq

A) I-1,2,3,4, II-5,6,7

B) I-2,3,6,7, II-1,4

C) I-4,5,6,7, II-1,3,5,7

D) I-1,2,3 II-4,5,6,7

56. Yirtqich sutemizuvchilarning (1) va kemiruvchilarning (2) qaysi tishlari o`tkir va baquvvat rivojlangan?

A) 1- qoziq 2- kurak

B) 1- kurak 2-qoziq

C) 1- oziq 2- qoziq

D) 1- qoziq, kurak 2- oziq

57. Ko`k sug`urga xos bo`lgan (a) va xos bo`lmagan (b) xususiyatlar ?

1) qoziq tishlarining orqa qismida emal yo`q 2) terisi yuqori baholanadi

3) kurak tishlari yirik va o`tkir 4) qoziq tishlari yirik va o`tkir 5) tog`li

hududlarda uchraydi 6) xalq tabobatida yog`idan foydalaniladi 7) mo`ynasi

qadrlanadi 8) kurak tishlarining orqa qismida emali yo`q

A) a-1,3,5,7, b-2,4,6,8

B) a-2,4,6,8. b-1,3,5,7

C) a-2,3,5,6,7,8, b-1,4

D) a-1,4,5, b-2,3,6,7,8

58. Yirtqichlar turkumiga kiruvchi hayvonlar tishlari qanday guruhlarga bo`linadi va u nima vazifani bajaradi ?

1) qoziq tishlari 2) yirtqich tishlari 3) oziq tishlari a) suyakni g`ajib

maydalaydi b) etni qirqib olish c) o`ljani jarohatlash, uning terisini teshish

A) 1-c 2-a, 3-b. B) 1-a, 2-b, 3-c. C) 1-b, 2-a, 3-a. D) 1-a, 2-b, 3-a.

59. Bo`risimonlar oilasiga kiruvchi hayvonlar qaysi qatorda berilgan ?

A) bo`ri, tulki, bo`rsiq, shoqol B) bo`ri, tulki, chiya bo`ri, yenotsimon it

C) suvsar, ilvirs, korsak   D) korsak, bo`rsiq, suvsar

60. Bo`riga xos xususiyatlar qaysi javobda keltirilgan ?

1) Respublikamizning cho`llari, to`qaylari, tog`oldi va bog`li hududlarida uchraydi 2) yil bo`yi juft hosil qilib yashaydi 3) urchish vaqtidagina juft hosil qiladi 4) bo`ri oilasi bir-biridan 12-30 km uzoqlikda yashaydi 5) og`irligi 30-35 kg 6) og`irligi 40-50 kg 7) 3-4 tadan 13 tagacha ko`zi yumuq bola tug`adi 8) 15 yilgacha umr ko`radi

A) 1,2,3,4,5,7   B) 1,2,4,6,7,8   C) 1,2,3,5,7,8   D) 2,7,8

61. Tulkiga xos xususiyatlar qaysi javobda to`g`ri keltirilgan ?

1) cho`l va dashtlarda, tog`oldi, qishloq, shaharlar atrofida yashaydi
2) yozda inda yashaydi, u yerda 4-5 ta ko`zi yumuq bola tug`adi
3) bahorda inda yashaydi u yerda 4-5 ta ko`zi yumuq bola tug`adi
4) bolalarini urg`ochilari boqadi 5) bolalarini ota-onalari boqadi 6) kuzda oilasi tarqalib ketadi 7) asosan mayda kemiruvchilar va hasharotlar bilan oziqlanadi 8) uy parrandalariga ham hujum qiladi 9) foydali hayvon (mo`ynasi), kemiruvchi va hasharotlarni yeb qishloq xo`jaligiga foyda keltiradi

A) 1,3,5,7,9   B) 1,2,6,7,8,9   C) 2,3,5,6,7,8,9   D) 1,2,3,4,5,6,7,8,9

62. Mushuksimonlar oilasining qaysi vakillari O'zbekiston Respublikasi "Qizil kitobi" ga kiritilgan ?

A) yo'lbars, olaqo'zan   B) bo'rsiq, qoplon

C) ilvirs, silovsin   D) korsak, gepard

63. Qaysi hayvonlar hidni yaxshi sezmaydi, lekin juda yaxshi eshitadi ?

a) gepard b) silovsin c) chiyabo'ri d) kaptar e) qaldirg'och f) korsak

A) a, b, d, e   B) a, b, c, d   C) c, d, e, f   D) a, b, c, d, e, f

64. Qashqaldoqqa xos bo`lgan belgilar ?

1) „Qizil kitob“ ga kiritilgan 2) inlarini jarlikka va tepaliklar yon bag`rida quradilar 3) koloniya bo`lib inlarida yashaydilar 4) tog` o`rmonlari, to`qay va dashtlarda yashaydi 5) o`latni tarqatadi 6) hasharotlar, kemiruvchilar, to`kilgan meva va o`simliklarni, yer osti tuganaklari bilan oziqlanadi

A) 1,3,5   B) 2,4,6   C) 1,2,4   D) 3,5,6

65. Yirtqich sutemizuvchilarning yirtqich tishlari qaysi tishning o'zgarishi hisoblanadi ?

A) yuqori va pastki oziq tishlar   B) qoziq

C) kurak   D) faqat yuqori oziq tishlar

66. Hidni yaxshi sezmaydigan hayvonlar ?

1) yenotsimon it, 2) tulki, 3) kuyka, 4) ilvirs, 5) korsak, 6) ko`rgalak, 7) qizilto`sh, 8) yaguar, 9) chiyabo`ri

A) 1,2,5,9   B) 3,4,5,7   C) 3,4,6,7,8   D) 1,2,6,9

67. Mushuksimonlar oilasiga kiruvchi hayvonlar nomlari qaysi qatorda berilgan ?

A) yo`lbars, silovsin, ilvirs, yovvoyi mushuk

B) gepard, qoplon, sher, chita

C) ilvirs, yenotsimon it, bo`rsiq

- D) arslon, qoplon, bo`rsiq
68. Mushuksimonlarning qaysi sezgi organlari yaxshi rivojlanmagan ?
 A) hid bilish B) eshitish C) ko`rish D) ta`m bilish
69. Latcha, olaqo`zan, oqsichqon, norka, qunduz, bo`rsiq kabi hayvonlar qaysi oilaga kiradi ?
 A) yirtqichlar B) mushuksimonlar C) suvsarsimonlar D) kemiruvchilar
70. Ayiq qachon uyquga ketadi ?
 A) tunda B) kunduzi C) bahorda D)qishda
71. Hidni yaxshi sezuvchi, o'ljasini ta'qib qilib tutib oluvchi hayvonni aniqlang.
 A) korsak B) gepard C) yaguar D) silovsin
72. Suvsarsimonlar oilasiga mansub bo'lmagan hayvonlarni aniqlang.
 A) qashqaldoq, bo'rsiq B) suvsar, qunduz
 C) ondatra, nutriya D) olaqo'zan, norka
73. Qashqaldoqqa xos bo'lmagan xususiyatlar ?
 1) „Qizil“ kitobga kiritilgan 2) inlarini jarliklar va tepaliklar yon bag`rida quradi 3) koloniya bo`lib inlarida yashaydi 4) tog` o`rmonlari, to`qay va dashtlarda yashaydi 5) o`latni tarqatadi 6) hasharotlar, kemiruvchilar, to`kilgan meva va o`simliklarni , yer osti tuganaklari bilan oziqlanadi
 A) 1,3,5 B) 2,4,6 C) 1,2,4 D) 3,5,6
74. Tanasi yoriqlarga kirishga moslashgan hayvonlar ?
 1) ondatra 2) nutriya 3) sug`ur 4) norka 5) qunduz 6) qashqaldoq
 A) 1,3,5 B) 2,4,6 C)1,2,3 D) 4,5,6
75. Qo'ng'ir (1) va oq (2) ayiqlar nimalar bilan oziqlanadilar ?
 a) o'simlik ildizi b) o'simlik nihollari c) mevalar d) hasharot va sug'urlar
 e) tyulen f) baliqlar
 A) 1 - a, b, c, d; 2 - e, f B) 1- e,d,f; 2- a, b, c
 C) 1 - a, b, c; 2 - d, e, f D) 1 - a, b; 2 - d, e
76. Tropik Afrikada tarqalgan tuyoqli hayvonlarni belgilang.
 A) karkidon, suv ayg'iri B) karkidon, tapir
 C) tapir, suv ayg'iri D) zebra, tapir
77. Kurakoyoqlilar quruqlikka nima uchun chiqadi ?
 A) oziqlanish va dushmanidan himoyalaniish uchun
 B) o'ljasini ovlash uchun
 C) faqat ko'payish uchun
 D) dam olish va ko'payish uchun
78. Qaysi kurakoyoqlilarning quloq suprasi bo'lmaydi ?
 A) morj B) dengiz mushugi C) kasatka D) tyulen
79. Morjning qaysi tishlari qadrlanadi ?
 A) kurak B) oziq C) qoziq D) barchasi
80. Kurakoyoqlilarga xos bo'lmagan belgilarni aniqlang.
 A) bo'yni kalta B) oldingi oyoqlari suzgich kurakka aylangan
 C) ko'p vaqtini suvda o'tkazadi D) suvda bolalaydi
81. Suvda yashashga o'tgan, suvda bolalaydigan sutemizuvchini aniqlang.

- A) dengiz mushugi B) morj C) kasatka D) tyulen
82. Ko'k kitga xos popukli muguz plastinkalar qayerda joylashgan ?
A) pastki jag'ida B) halqumda C) yuqori jag'ida D) hiqildoqda
83. Kasatkaning tishi qanday vazifani bajaradi ?
A) oziqni tutish va chaynash B) tishi bo'lmaydi
C) chaynashda qatnashadi D) oziqni ushlab turishga yordam beradi
84. Ko'k kitlarga xos bo'lmagan xususiyatni aniqlang.
A) yuqori jag'idan mo'ylovlari osilib turadi
B) tislari bo'lmaydi
C) o'ljani topish uchun ultrabinafsha nurlardan foydalanadi
D) uzunligi 30 m, vazni 150 t
85. Delfinlarga xos bo'lgan xususiyatni aniqlang.
A) yuqori jag'idan mo'ylovlari osilib turadi
B) tislari bo'lmaydi
C) o'ljani topish uchun ultratovushdan foydalanadi
D) uzunligi 30 m, vazni 150 t
86. Qaysi hayvonlar faqat orqa, oldingi va dum suzgichlarga ega ?
1) tyulen 2) delfin 3) motj 4) kasatka 5) dengiz mushugi 6) pingvin
7) kashalot 8) ko'k kit
A) 2,4 B) 1,3,5,6 C) 2,4,7,8 D) 5,6
87. Tulenlar qayerda yashaydi ?
A) okeanlarda B) dengizlarda
C) Arktika dengizlarida D) uzoq Sharq dengizlarida
88. Tyulenlarning orqa va oldingi oyoqlari qanday vazifani bajaradi ?
A) orqa oyoqlari quruqlikda yurish uchun, oldingi oyoqlari suvda suzish uchun
B) orqa oyoqlari suvda suzish uchun, oldingi oyoqlari quruqlikda yurish uchun
C) orqa oyoqlari faqat suvda suzish uchun, oldingisi quruqlikda yurish uchun
D) ikkala oyoq 1 xil funksiyani bajaradi
89. Kit suvda suzganda qaysi suzgichlar bilan suzadi ?
A) juft suzgichlari bilan
B) dum suzgichlari bilan
C) dum suzgich va oldingi suzgichlar yordamida
D) tog` suzgichlari va dum suzgichlari bilan
90. Kashalotlar va delfinlar qaysi turkumga kiradi ?
A) kurak oyoqlilarga B) dengiz sutemizuvchilariga
C) kitsimonlarga D) mushuksimonlarga
91. Bir kecha -kunduzda kit qancha oziq yeydi ?
A) 300 kg B) 500 kg C) 1 tonna D) 2-4 tonna
92. Kitning mo'ylovi qayerda joylashgan va nima vazifani bajaradi ?
A) tumshug`ining 2 yonida, tuyg`u
B) yuqorigi jag`, sezgi
C) yuqorigi jag`idan pastga qarab popukli muguz plastinkalar osilib turadi, bu plastinkalar kit mo'ylovi deyiladi

- D) ostki jag`ida, o`ljani tutish
93. Dengizda yashovchi sut emizuvchilarning tishlari bir xilda tuzilgan bo`lib, faqat oziqni tutib turish uchun xizmat qiladi ?
 A) ko`k kit B) tyulen C) morj D) delfinlar va kashalotlar
94. Delfinlar o`ljani qanday topadi ?
 A) hididan B) quvib C) poylab D) ultratovushdan foydalanadi
95. Qaysi hayvonlar faqat oldingi oyoqlar yordamida suzadi ?
 1) tyulen, 2) delfin, 3) morj, 4) kasadka, 5) dengiz mushugi, 6) pingvin, 7) kashalot, 8) ko`k kit
 A) 2,4 B) 1,3,5,6 C) 2,4,7,8 D) 5,6
96. Morj va to`ng`iz uchun umumiy bo`lgan xususiyat ?
 A) hayot tarzi B) qoziq tishi kuchli rivojlangan
 C) mo`ynasi uchun ovlanadi D) serpusht
97. Stellirov sigiriga xos bo`lgan xususiyatlar ?
 a) dengiz hayvoni, b) tog`da yashovchi hayvon, c) cho`l va dashtda yashovchi, d) yo`q bo`lib ketgan, e) qizil kitobga kiritilgan
 A) b,c,e B) a,d C) a,b,e D) c,d
98. Kavsh qaytarmaydigan juft tuyoqlilarga xos bo`lmagan xususiyatlar ?
 1) bo`yni kalta 2) qoziq tishi kuchli rivojlangan 3) kurak tishi kuchli rivojlangan 4) oshqozoni bo`lmalarga bo`lingan 5) dumi uzun 6) oshqozoni 1 kamerali
 A) 3,5,1 B) 1,4,3 C) 1,2,6 D) 3,4,5
99. Qaysi hayvonlarning oshqozoni 4 kamerali ?
 1) karkidon 2) suv ayrig`i 3) g`izol 4) zubr 5) qulon
 A) 2,4 B) 3,4 C) 1,2,5 D) 1,3,5
100. Kavsh qaytaruvchi juft tuyoqlilar guruhi qaysi ?
 A) qo`y, echki, zubr, sayg`oq, bug`u, jayron, jirafa, muflon
 B) sigir, suv ayg`iri, eshak, begemot
 C) qo`y, echki, zubr, alqor, morxo`r, suv ayg`iri
 D) begemot, muflon, sayg`oq, jirafa, ot, eshak
101. Bug`u va loslarning shoxi har necha yilda alamshinib turadi ?
 A) har yili B) 2 yilda C) 3 yilda D) 4 yilda
102. Xongul qayerda boqilmoqda ?
 A) Buxoroda, Nurotada B) Qizilqum qo`riqxonasida, Payg`ambar orolida
 C) Ustyurt, Nurotada D) Payg`ambar orolida, Nurotada
103. Kavsh qaytarmaydigan juft tuyoqlilarning oshqozoni necha bo`lmali ?
 A) 2 B) 3 C) 4 D) oshqozoni bo`lmali emas
104. Toq tuyoqli hayvonlarni belgilang ?
 A) morxo`r, jirafa, begemot B) cho`chqa, suv ayg`iri
 C) ot, eshak, zebra, qulon, karkidon D) karkidon, suv ayg`iri
105. Suv ayg`iri qayerda yashaydi ?
 A) Avstraliyada B) Tropik Afrikada
 C) Antarktidada D) Janubiy Amerikada.

106. Kavsh qaytaruvchi hayvonlarning oshqozoni necha bo`limdan iborat ?
 A) 1 B) 2 C) 3 D) 4
107. Quyidagi hayvonlarni turkumlari bilan juftlab ko'rsating.
 1) kojan 2) korsak 3) kaputsin a) qo'lqanotlilar b) primatlar c) yirtqichlar
 A) 1a 2b 3c B) 1 a 2 c 3 b C) 1b 2c 3a D) 1 c 2 a 3 b
108. Kavsh qaytaruvchilar oshqozonida kletchatkaning hazm bo'lishiga yordam beruvchi organizmlarni aniqlang.
 A) bakteriya va infuzoriya B) sporalilar va soxta oyoqlilar
 C) infuzoriya va nozema D) bakteriya va xivchinlilar
109. O'zbekiston cho'llarida yakka holda, juft-juft yoki o'ttiztagacha pada bo'lib yashagan, rangi qo'ng'ir tusda bo'lgan, faqat qo'riqxonalarda saqlanib qolgan hayvonni aniqlang.
 A) qulon B) zebra C) g'izol D) zubr
110. Suv ayg'irining qaysi tishlari kuchli rivojlangan ?
 A) qoziq B) kurak C) kichik oziq D) katta oziq
111. Hind karkidonining oyog'ida nechta barmog'i bo'ladi ?
 A) 3juft B) 1juft C) 1ta D) 3 ta
112. Kavsh qaytarmaydigan juft tuyoqlilarga xos bo'lmagan belgilarni aniqlang.
 A) kurak tishi kuchli rivojlangan B) qoziq tishlari kuchli rivojlangan
 C) oshqozoni bo'limlarga bo'linmagan D) bo'yni, oyoqlari va dumi kalta
113. Primatlar turkumiga qancha tur kiradi ?
 A) 3 ta B) 5 C) 30 D) 200 dan
114. Maymunlarning asosiy tuyg`u azosi ... ?
 A) tuklari B) burni C) tili D) kafti va tovoni, barmoqlari
115. Maymunlarning qaysi sezgi a`zosi yaxshi rivojlangan ?
 A) hid bilish B) tuyg`u C) eshitish D) tam bilish
116. Kalimantan va Sumatra orollarida tarqalgan odamsimon maymunni aniqlang.
 A) kaputsin B) shimpanze C) orangutan D) gorilla
117. Dumli (a) va dumsiz (b) larni farqlang ?
 1) povituxa 2) oq peshona kaputsin 3) o`rgimchak maymun 4) gorilla
 5) shimpanze 6) triton 7) orangutan 8) salamandra 9) korsak
 A) a-1,2,4,6,9, b-3,5,7,8 B) a-3,5,8,9, b-1,2,4,6,7
 C) a-2,3,6,8,9, b-1,4,5,7 D) a-1,4,5,7, b-2,6,8,9
118. Qulog`i ichki, o`rta va tashqi bo`limlardan iborat bo`lmagan organizmlar ?
 1) salamandra, 2) povituxa, 3) qashqaldoq, 4) nutriya, 5) suvsar, 6) triton,
 7) dengiz tulkisi, 8) korsak
 A) 1,2,6,7 B) 2,3,7,8 C) 5,6,7,8 D) 3,4,5,8
119. Ichagi kloakaga ochilmaydigan hayvonlar ?
 1) triton 2) kuyka 3) kashalot 4) korsak 5) gavealla 6) sterllyad 7) yexidna
 8) kojan 9) suvsar 10) gekkon
 A) 1,3,5,6,8 B) 2,4,7,9,10 C) 3,4,6,8,9 D) 1,2,5,7,10
120. Barmoqlari orasida parda tortilgan hayvonlar ?

- 1) laylak 2) yexidna 3) pingvin 4) churchak 5) gaga 6) suqsun
 7) o`rdakburun 8) gaviala 9) jayra
 A) 1,2,3,9 B) 4,6,7,9 C) 4,5,6,8 D) 1,3,5,7,8,9
121. Sutemizuvchilar nafas olish sistemasidagi o`ziga xos xususiyat ?
 A) faqat o`pka bilan nafas oladi B) o`pkalar kataklarga bo`lingan
 C) nafas olishda qovurg`alar qatnashadi D) nafas olishda diafragma qatnashadi
122. Stellerov sigiriga xos bo`lmagan xususiyatlar ?
 a) dengiz hayvoni b) tog`da yashovchi hayvon c) cho`l va dashtda yashovchi
 d) yo`q bo`lib ketgan e) „Qizil“ kitobga kiritilgan
 A) b,c,e B) a,d C) a,b,e D) c,d
123. Qornida xaltachalari mavjud bo`lgan hayvonlar ?
 1) tilyapiya 2) dengiz otchasi erkagi 3) koala 4) o`rdak burun 5) exidna
 6) kojan 7) dengiz otchasining urg`ochisi
 A) 1,4,6,7 B) 2,3,4 C) 2,3,5 D) 1,2,5,7
124. Orqa oyoqlariga tayangan holda sakrab harakatlanuvchi organizmlar ?
 1) temirchak 2) gekkon 3) kaltakesak 4) baqa 5) kenguru 6) echkiemar
 A) 1,2,3 B) 4,5,6 C) 2,3,6 D) 1,4,5
125. Oxirgi tur nechanchi yili va qayerda nobud bo`lgan ?
 A) 1627 y Gretsiyada B) 1827 y Hindistonda
 C) 1762 y, Xitoyda D) 1627 y, Polshada
126. Tur qayerda xonakilashtirilgan ?
 A) Polshada B) Gretsiyada C) Xitoyda D) Hindistonda
127. Hozirgi qoramollarning qadimiy ajdodi qaysi hayvon bo`ladi ?
 A) zubr B) tur C) buyvol D) Bushuyev zotli sigirlar
128. Bitta sersut sigir bir yilda qancha sut berishi mumkin ?
 A) 1000 litr B) 2000 kg C) 4000 , 6000 litr D) 1,5-2 tonna
129. Sersut (1), sersut-go`shtdor (2) va go`shtdor (3) zotlarni farqlang.
 a) Bushuyev b) Simmental c) Shortgorn d) Yaroslavl e) Kostroma
 f) Gereford
 A) 1- c,f; 2- b, e; 3 - a, d B) 1 - a, d; 2 - c, f; 3 - b, e
 C) 1 - a, d; 2-b,e; 3- c,f D) 1 - b, e; 2 -c, f; 3 - a, d
130. Go`shtdor sigir zotlarini ko`rsating.
 1) Yaroslavl 2) Simmental 3) Gereford 4) Shortgorn 5) Qizil dasht
 6) Xolmogor 7) Kostroma
 A) 1, 2, 3 B) 3,4 C) 3, 4, 5 D) 5, 6, 7
131. Qo'y zotlari junining sifatiga ko'ra qanday zotlarga ajratiladi ?
 A) merinos, chala mayin, qorako'l terili B) qorako'l terili, mayin, dag'al
 C) mayin, chala mayin, dag'al D) po'stinbop terili, go'sht-junli, go'sht-yog'li
132. Mayin junli qo'ylarning juni nimadan iborat ?
 A) bir xil uzunlikdagi tivitdan B) har xil uzunlikdagi tivitdan
 C) faqat dag'al qildan D) dag'al qildan va tivitdan
133. Dag'al junli qo'ylarning juni nimadan iborat ?
 A) bir xil uzunlikdagi tivitdan B) har xil uzunlikdagi tivitdan

IX BOB. Yer yuzida hayvonot dunyosining evolutsiyasi

1. Dastlabki ko'p hujayralilar tanasi necha qavat hujayradan iborat bo'lgan ?
A) bitta B) ikkita C) uchta D) yashash sharoitiga ko'ra bir nechta
2. Dengiz sutemizuvchilarining qadimgi ajdodini aniqlang.
A) yirtqich sutemizuvchilarga o'xshash tuzilgan suv muhitida yashovchilar
B) yirtqich sutemizuvchilarga o'xshash tuzilgan quruqlikda yashovchilar
C) suvda yashagan qadimgi sudralib yuruvchilar
D) o'txo'r sutemizuvchilarga o'xshash tuzilgan suv muhitida yashovchilar
3. O'rdakburunning qaysi belgilari sudralib yuruvchilarga o'xshashligini ko'rsating ?
A) tuxum qo'yishi va kloakasining bo'lishi
B) bolasini sut bilan boqishi va yungining bo'lishi
C) kloakasi va yungining bo'lishi
D) xordasining bo'lmasligi va nerv sistemasining naysimon bo'lishi
4. O'rdakburunning qaysi belgilarining sutemizuvchilarga o'xshashligini ko'rsatadi ?
A) tuxum qo'yishi va kloakasining bo'lishi
B) bolasini sut bilan boqishi va yungining bo'lishi
C) kloakasi va yungining bo'lishi
D) xordasining bo'lmasligi va nerv sistemasining naysimon bo'lishi
5. Kitlar ajdodlari quruqlikda yashaganligining dalillari ?
A) ajdodlari quruqlikda yashamagan
B) oldingi oyoqlari suzgichga aylanganligi
C) orqa oyoqlarining rudiment holda bo'lishi
D) oyoqlarining rudiment holda bo'lishi
6. Xordalilar tipiga mansub barcha hayvonlar embrion rivojlanishining dastlabki davrida baliqlarga xos qanday belgilar namoyon bo'ladi ?
A) qizilo'ngach devorida jabra yoriqlari
B) oyoqlari suzgich ko'rinishda shakllanishi
C) halqum devorida jabra yoriqlari
D) nerv sistemasining zanjir ko'rinishda shakllanishi
7. Tog' qo'ylari shoxining og'irligi necha kilogramm bo'ladi ?
A) 30 B) 3 C) 10 D) ularda shox bo'lmaydi
8. Dastlabki sutemizuvchilar qanday kattalikda bo'lgan ?
A) vazni 5-7 tonna bo'lgan B) vazni 1-3 tonna
C) vazni 15-20 tonna D) kalamush kattaligida bo'lgan
9. Otlarda evolyutsiya jarayonida qanday moslanish belgilari paydo bo'lgan ?
A) tanasi yiriklashgan, oyoqlari uzayib, barmoqlar soni kamaygan, tuyoqlari rivojlangan, tishlari o'zgarib, o'txo'r hayvonlarga xos belgilar rivojlangan
B) bosh suyagi va tishlari o'zgarib, yirtqich hayvonlarga xos belgilari rivojlangan
C) oyoqlari kaltalashib, tuyoqlari rivojlangan

D) bosh suyagi va tishlari o'zgarib, tanasi yiriklashgan, ikkita barmoq saqlangan
10. Panja qanotli baliqlarning kelib chiqishiga asosiy sabab(lar) to'g'ri ko'rsatilgan qatorni aniqlang.

A) iqlimning quruqlashuvi, suv havzalarining sayozlashuvi

B) iqlimning quruqlashuvi, cho'llarning hosil bo'lishi

C) iqlimning sovib borishi, botqoqliklarning hosil bo'lishi

D) yer yuzini suv bosishi

11. Dastlabki ko'p hujayralilar tanasi ikki qavat hujayralardan iborat bo'lgan. Ularning tashqi (1) va ichki (2) qavat hujayralari qanday vazifa bajarishga ixtisoslashgan ?

a) harakatlanish b) oziqni ushlab c) oziqni hazm qilish

A) 1- a,b; 2-c B) 1 - c; 2 - a, b D) 1- a; 2- b,c C) 1 - a, b, c; 2 - b, c

12. Dastlabki uch qavatli hayvonlar qaysi organizmlarga o'xshash bo'lgan ?

A) ignatanlilarga

B) molluskalarga

C) halqali chuvalchanglarga D) sodda tuzilgan kiprikli chuvalchanglarga

13. Lansetnikning qaysi belgilari halqali chuvalchanglar bilan qarindoshligini ko'rsatadi ?

a) ayirish sistemasining tuzilishi b) qon aylanish sistemasining tuzilishi

c) bosh miyasi va yuragining bo'lmasligi d) muskullarining bo'g'im bo'lib joylashganligi e) nerv nayining bo'lishi f) xordasining bo'lishi

A) a, b, c, d, e B) a, b, c C) a, b, d, e D) b, c, e

14. Suv burguti suv ustida pastlab uchib nima tutadi ?

A) baliq B) baqa C) mollyuska D) kalmar

15. Qaysi maymunda filnikiga o'xshash tishlari bo'ladi ?

A) shimpanze B) gorilla C) monax maymuni D) lemur

16. Qaysi hayvon besh barmoqli yirtqich hayvonlardan kelib chiqqan ?

A) quyon B) ot C) qushlar D) kaltakesak

17. Panjaqanotli baliqlar qaysi hayvonlarning oraliq formasi hisoblanadi ?

A) baliqlar va sudralib yuruvchilar

B) baliqlar va suvda ham quruqlikda yashovchilar

C) suvda ham quruqlikda yashovchilar va sudralib yuruvchilar

D) baliqlar va lansetnik

18. Qadimdan saqlanib qolgan oraliq formalar qanday ataladi ?

A) qazilma qoldiqlar B) tirik qazilmalar

C) paleontologik dalillar D) o'rganilmagan hayvonlar

19. Xordalilar tipining qaysi vakillarida ichki urug'lanish bo'ladi ?

1) akula, 2) timsah, 3) ilon, 4) baqa, 5) kaptar, 6) triton

A) 1,2,4 B) 2,3,5 C) 3,4,6 D) 4,5,6

20. Qaysi organizmlarda yuragi 2 (a) , 3(b) va 4(c) kamerali bo'ladi ?

1) gaveal 2) alligator 3) gekkon 4) bitiniya 5) dengiz tulkisi 6) echkiemar

7) itbaliq 8) qilquyruq 9) kuyka 10) qizilto'sh 11) salamandra 12) toshbaqa

A) a-4,5,7,8, b-3,6,11,12, c-1,2,9,10 B) a-4,5,9,10, b-3,6,11,12, c-1,2,7,8

C) a-3,6,9,10, b-4,5,11,12, c-1,2,7,8 D) a-1,5,9,10, b-4,6,11,12, c-3,2,7,8

21. Afrika dashtlarida to`da (a) va gala (b) bo`lib yashovchi organizmlar ?

1) tuyaqush 2) ilvirs 3) silovsin 4) arslon 5) yo`lbars

A) a-4, b-1 B) a-2, b-5 C) a-3, b-1,2 D) a-1. b-4

22. To'rt kamerali yurakka ega bo'lgan hayvonlarni ko'rsating.

1) itbaliq 2) triton 3) alligator 4) gavial 5) kojan 6) kaputsin 7) gekkon

A) 1, 2, 6, 7 B) 1, 4, 5, 7 C) 2, 7 D) 3, 4, 5, 6

23. Quyidagi hayvonlarni issiqqonli (a) va sovuqqonli (b) larga ajrating.

1) gavial 2) alligator 3) kaputsin 4) kojan

A) a-1, 2; b-3, 4

B) a-1, 3; b-2, 4

C) a-2, 3; b-1, 4

D) a-3, 4; b-1, 2

24. Sudralib yuruvchilar qaysi hayvonlardan kelib chiqqan ?

A) o`pka bilan nafas oluvchi panja qanotli baliqlardan

B) jabra bilan nafas oluvchi panja qanotli baliqlardan

C) sovut boshlilardan

D) jag'sizlardan

Testlarni yechish va javoblarni tekshirish uchun tavsiya qilinadigan adabiyotlar

1. O`zbekiston Respublikasi. Xalq ta`limi Vazirligi. Uzviylashtirilgan Davlat ta`lim standarti va o`quv dasturi (Biologiya). Toshkent. 2010.
2. O. Mavlonov Zoologiya 7-sinf. Darslik. Toshkent. 2013.
3. P.Primov, G. Matjonova, N. Sodiqova, M. Yoqubova. Zoologiyadan testlar to`plami. Toshkent. “ Tafakkur” 2015.
4. O.Mavlonov. Biologiya oliy o`quv yurtlariga kiruvchilar uchun ma`lumotnoma. Toshkent, “ O`qituvchi” , 2003.
5. Z.T. Safarova, R.R.Raxmonov, N.E. Rashidov, A.R. Rayimov, Zoologiyadan ruscha- o`zbekcha izohli lug`at, “ Durдона” Buxoro, 2012.
6. O`zbekiston Respublikasi “Qizil kitob”i. Noyob va yo`qolib ketish xavfi ostidagi o`simlik va hayvon turlari. 2-jild. Hayvonlar. Toshkent. “Chinor ENK” nashriyoti, 2009.
- 7.“Maktabda biologiya” ma`naviy-ma`rifiy, ta`limiy jurnal. 2013-1016. yillardagi sonlari.

N.1.	9. B	51. B	93. A	33. B	8. C	50. A	N4.2
1. B	10. A	52. C	94. B	34. C	9. D	51. D	1. D
2. C	11. D	53. D	95. B	35. D	10. D	52. B	2. A
3. C	12. D	54. D	96. C	36. D	11. B	53. D	3. B
4. B	13. D	55. B	97. B	37. A	12. B	54. D	4. C
5. A	14. D	56. A	98. B	38. C	13. A	55. A	5. D
6. D	15. C	57. C	99. D	39. A	14. C	56. B	6. A
7. B	16. B	58. A	100.B	40. B	15. B	57. A	7. A
8. B	17. C	59. C	101.C	41. C	16. C	58. B	8. D
9. D	18. B	60. D	N.3.	42. C	17. A	59. D	9. B
10. B	19. A	61. B	1. A	43. A	18. C	60. B	10. C
11. B	20. A	62. C	2. C	44. A	19. A	61. C	11. B
12. A	21. D	63. C	3. C	45. A	20. A	62. D	12. A
13. B	22. A	64. B	4. A	46. C	21. D	63. B	13. C
14. C	23. C	65. C	5. D	47. C	22. A	64. A	14. D
15. B	24. D	66. A	6. B	48. A	23. A	65. B	15. C
16. A	25. A	67. C	7. A	49. B	24. A	66. C	16. D
17. A	26. D	68. D	8. A	50. C	25. A	67. B	17. B
18. A	27. D	69. D	9. B	51. C	26. D	68. D	18. C
19. B	28. C	70. D	10. D	52. D	27. C	69. D	19. D
20. C	29. D	71. D	11. A	53. A	28. B	70. A	20. B
21. B	30. B	72. A	12. B	54. A	29. C	71. D	21. B
22. B	31. D	73. A	13. B	55. B	30. D	72. A	22. B
23. A	32. C	74. B	14. C	56. D	31. D	73. C	23. A
24. C	33. D	75. C	15. D	57. B	32. D	74. B	24. D
25. B	34. D	76. A	16. A	58. A	33. B	75. C	25. C
26. A	35. D	77. B	17. B	59. A	34. A	76. C	26. B
27. B	36. C	78. C	18. D	60. D	35. A	77. A	27. D
28. D	37. A	79. A	19. A	61. C	36. B	78. C	28. C
29. A	38. A	80. D	20. D	62. B	37. A	79. C	29. C
30. B	39. C	81. C	21. C	63. A	38. C	80. A	30. D
31. C	40. B	82. D	22. D	64. A	39. D	81. C	31. C
32. C	41. D	83. B	23. C	65. C	40. B	82. A	32. B
N.2.	42. B	84. A	24. D	66. B	41. C	83. B	33. D
1. D	43. B	85. D	25. C	N.4.1.	42. D	84. C	34. C
2. D	44. C	86. B	26. A	1. B	43. A	85. A	35. B
3. B	45. D	87. B	27. A	2. D	44. B	86. C	36. C
4. A	46. A	88. D	28. A	3. D	45. C	87. C	37. C
5. D	47. C	89. C	29. C	4. B	46. A	88. B	38. D
6. A	48. A	90. B	30. B	5. B	47. A	89. D	39. A
7. D	49. D	91. A	31. B	6. C	48. C	90. D	40. A
8. C	50. C	92. B	32. C	7. B	49. B	91. B	41. C

42. B	2. A	45. D	19. C	17. A	N.7.3	43. A	86. C
43. C	3. A	46. B	20. D	18. B	1. D	44. D	87. D
44. A	4. C	47. A	21. D	19. D	2. D	45. B	88. C
45. C	5. B	48. A	22. A	20. D	3. D	46. D	89. B
46. A	6. C	49. A	23. C	21. C	4. D	47. C	90. B
47. C	7. C	50. C	24. B	22. C	5. D	48. C	91. B
48. C	8. C	51. A	25. C	23. D	6. D	49. A	92. C
N.5.	9. B	52. A	26. C	24. D	7. A	50. A	93. D
1. C	10. D	53. A	27. C	25. D	8. D	51. D	94. A
2. A	11. A	54. B	28. B	26. B	9. D	52. A	95. D
3. A	12. B	55. A	29. B	27. A	10. D	53. C	96. C
4. C	13. D	56. A	30. B	28. C	11. D	54. A	97. D
5. A	14. D	57. A	31. D	29. B	12. B	55. B	98. B
6. C	15. D	58. B	32. C	30. C	13. A	56. B	99. D
7. A	16. D	59. C	33. B	31. D	14. B	57. B	100. C
8. B	17. D	60. B	34. C	32. B	15. C	58. D	101. B
9. C	18. A	61. C	35. A	33. A	16. C	59. C	102. C
10. B	19. D	62. A	36. D	34. B	17. D	60. A	103. D
11. B	20. C	63. B	37. C	35. C	18. A	61. A	104. A
12. A	21. C	64. A	38. C	36. B	19. C	62. B	105. B
13. D	22. D	65. B	39. C	37. A	20. D	63. A	106. D
14. A	23. A	66. B	40. A	38. D	21. D	64. D	107. C
15. C	24. C	67. A	41. C	39. C	22. A	65. A	108. A
16. A	25. A	68. C	42. C	40. A	23. B	66. B	109. D
17. C	26. D	N.7.1	43. D	41. B	24. B	67. A	110. C
18. B	27. D	1. B	44. D	42. C	25. B	68. A	111. B
19. A	28. A	2. D	N.7.2	43. B	26. A	69. A	112. B
20. B	29. C	3. C	1. C	44. A	27. B	70. B	113. B
21. B	30. D	4. A	2. D	45. B	28. B	71. D	114. D
22. B	31. B	5. B	3. A	46. C	29. A	72. A	115. C
23. D	32. D	6. B	4. C	47. D	30. B	73. D	116. D
24. A	33. D	7. D	5. D	48. C	31. A	74. D	117. C
25. C	34. D	8. A	6. A	49. B	32. C	75. A	118. C
26. B	35. C	9. B	7. D	50. C	33. D	76. C	119. B
27. B	36. D	10. A	8. C	51. A	34. B	77. B	120. C
28. A	37. D	11. C	9. D	52. B	35. A	78. C	121. A
29. C	38. C	12. B	10. D	53. A	36. B	79. D	122. A
30. C	39. C	13. D	11. D	54. B	37. A	80. D	123. C
31. A	40. C	14. A	12. A	55. C	38. D	81. C	124. A
32. D	41. B	15. B	13. B	56. C	39. A	82. B	125. D
33. B	42. C	16. D	14. B	57. D	40. C	83. C	126. A
N.6.	43. A	17. A	15. D	58. D	41. C	84. D	127. A
1. B	44. C	18. B	16. D	59. B	42. A	85. A	128. D

129. D	13. D	16. A	59. A	102. D	9. B	52. D	28. C
130. D	14. D	17. A	60. A	103. A	10. C	53. B	29. A
131. C	15. A	18. B	61. B	104. C	11. C	54. A	30. D
132. C	16. A	19. D	62. D	105. C	12. A	55. B	31. C
133. D	17. D	20. C	63. C	106. A	13. A	56. B	32. C
134. A	18. A	21. B	64. C	107. B	14. C	57. D	33. A
135. A	19. A	22. D	65. D	108. C	15. B	58. A	34. A
136. B	20. B	23. C	66. C	109. A	16. D	59. D	35. A
137. D	21. C	24. C	67. A	110. B	17. D	60. A	36. B
138. D	22. B	25. D	68. C	111. B	18. C	61. B	37. D
139. D	23. D	26. D	69. A	112. B	19. B	62. D	38. A
140. C	24. B	27. D	70. A	113. C	20. C	63. A	39. A
141. A	25. B	28. C	71. C	114. A	21. C	64. A	40. B
142. B	26. A	29. D	72. D	115. A	22. A	65. A	41. D
143. D	27. D	30. A	73. D	116. B	23. D	66. D	42. C
144. B	28. A	31. B	74. D	117. D	24. C	N.8.4.	43. C
145. D	29. D	32. B	75. C	118. A	25. C	1. D	44. D
146. D	30. A	33. A	76. D	119. D	26. C	2. C	45. A
147. A	31. B	34. A	77. D	120. C	27. A	3. D	46. C
148. B	32. C	35. D	78. C	121. B	28. B	4. A	47. B
149. C	33. D	36. A	79. B	122. C	29. A	5. D	48. B
150. A	34. D	37. D	80. C	123. A	30. B	6. A	49. D
151. D	35. C	38. C	81. C	124. C	31. C	7. D	50. D
152. D	36. D	39. D	82. D	125. B	32. D	8. D	51. C
153. B	37. C	40. C	83. D	126. D	33. B	9. B	52. C
154. C	38. C	41. B	84. D	127. D	34. D	10. C	53. D
155. D	39. D	42. B	85. D	128. C	35. B	11. A	54. D
156. C	N.8.2.	43. B	86. B	129. D	36. C	12. D	55. A
157. A	1. D	44. C	87. D	130. D	37. D	13. D	56. A
158. B	2. D	45. D	88. B	131. D	38. B	14. B	57. D
N.8.1.	3. C	46. D	89. B	132. B	39. A	15. D	58. D
1. C	4. D	47. B	90. A	133. A	40. C	16. C	59. C
2. C	5. D	48. A	91. A	134. C	41. B	17. D	60. D
3. D	6. A	49. D	92. A	N.8.3.	42. A	18. B	61. A
4. C	7. B	50. A	93. A	1. A	43. D	19. B	62. C
5. D	8. A	51. C	94. A	2. D	44. B	20. D	63. A
6. D	9. C	52. B	95. C	3. C	45. A	21. D	64. A
7. C	10. A	53. B	96. C	4. C	46. D	22. A	65. B
8. D	11. D	54. D	97. D	5. A	47. D	23. A	N.8.5.
9. A	12. B	55. C	98. A	6. B	48. B	24. C	1. A
10. D	13. C	56. C	99. C	B	49. C	25. C	2. D
11. C	14. A	57. B	100. A	7. D	50. B	26. C	3. A
12. B	15. B	58. C	101. C	8. D	51. C	27. D	4. B

5. C	47. D	89. A	131. B	2. D	44. D	86. B	128. C
6. C	48. C	90. A	132. D	3. B	45. C	87. C	129. C
7. D	49. A	91. A	133. C	4. D	46. D	88. B	130. B
8. D	50. A	92. A	134. A	5. D	47. D	89. C	131. C
9. D	51. C	93. C	135. D	6. D	48. B	90. C	132. A
10. D	52. A	94. A	136. C	7. B	49. A	91. D	133. D
11. B	53. C	95. C	137. C	8. C	50. D	92. C	134. D
12. B	54. D	96. A	138. A	9. D	51. B	93. D	135. A
13. C	55. C	97. C	139. D	10. D	52. B	94. D	136. B
14. D	56. C	98. B	140. A	11. C	53. A	95. C	137. B
15. A	57. B	99. D	141. C	12. D	54. A	96. B	138. D
16. C	58. D	100. B	142. D	13. A	55. B	97. B	139. B
17. B	59. C	101. D	143. B	14. A	56. A	98. D	140. A
18. A	60. D	102. C	144. D	15. D	57. C	99. B	141. B
19. C	61. C	103. B	145. A	16. C	58. A	100. A	142. D
20. B	62. B	104. D	146. C	17. D	59. B	101. A	143. B
21. D	63. C	105. C	147. C	18. C	60. D	102. B	144. A
22. A	64. C	106. B	148. A	19. A	61. B	103. D	N.9.
23. A	65. C	107. A	149. C	20. B	62. C	104. C	1. B
24. D	66. D	108. D	150. C	21. A	63. A	105. B	2. B
25. D	67. B	109. A	151. D	22. D	64. B	106. D	3. A
26. D	68. A	110. C	152. B	23. B	65. A	107. B	4. B
27. D	69. A	111. C	153. B	24. A	66. C	108. A	5. C
28. D	70. B	112. A	154. A	25. B	67. A	109. C	6. C
29. D	71. C	113. D	155. A	26. B	68. A	110. A	7. A
30. A	72. A	114. D	156. C	27. D	69. C	111. D	8. D
31. A	73. B	115. B	157. C	28. B	70. D	112. A	9. A
32. A	74. D	116. A	158. C	29. D	71. A	113. D	10. A
33. B	75. D	117. B	159. C	30. B	72. C	114. D	11. A
34. A	76. A	118. C	160. D	31. D	73. A	115. B	12. D
35. C	77. A	119. A	161. D	32. D	74. D	116. C	13. C
36. D	78. C	120. A	162. D	33. C	75. A	117. C	14. A
37. C	79. D	121. B	163. C	34. B	76. A	118. A	15. C
38. B	80. C	122. A	164. A	35. B	77. D	119. C	16. B
39. B	81. C	123. B	165. D	36. B	78. D	120. C	17. B
40. B	82. C	124. D	166. D	37. A	79. C	121. D	18. B
41. B	83. B	125. A	167. A	38. B	80. D	122. A	19. B
42. B	84. B	126. A	168. C	39. C	81. C	123. C	20. A
43. B	85. A	127. B	169. B	40. C	82. C	124. D	21. A
44. A	86. B	128. B	170. C	41. B	83. D	125. D	22. D
45. D	87. B	129. B	N.8.6.	42. D	84. C	126. B	23. D
46. C	88. A	130. A	1. C	43. D	85. C	127. B	24. C

**S.B.BAQOYEV, A.N.ZULFIQOROV,
A.R.RAYIMOV, R.R.RAXMONOV**

**ZOOLOGIYA FANIDAN
TEST TOPSHIRIQLARI
(O`quv-uslubiy qo`llanma)**

<i>MUHARRIR:</i>	<i>G'ayrat Murodov</i>
<i>TEXNIK MUHARRIR:</i>	<i>G ulnora Samiyeva</i>
<i>MUSAHHIH:</i>	<i>Azimjon Qalandarov</i>
<i>SAHIFALOVCHI:</i>	<i>ManzuraOrtiqova</i>

Nashriyot litsenziyasi AI № 178. 08.12.2010. Original –
maketdan bosishga ruxsat etildi: 05.05.2017. Bichimi 60x84.
Kegli 16 shponli. «Times New Roman» garn. Ofset bosma
usulida bosildi. Ofset qog`ozi. Bosma tabog`i 8,5. Adadi 200.
Buyurtma №49.

Buxoro Matbuot va axborot boshqarmasi
“Durdona” nashriyoti: Buxoro shahri, M.Iqbol ko`chasi, 11-uy
Bahosi kelishilgan narxda.

“Sadriddin Salim Buxoriy” MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahri, M.Iqbol ko`chasi, 11-yў. Tel.: 0(365) 221-26-45